

Glo.ordi. Neemie Ca. I

Glo.ordi

E ab insima intentio secerit: et per celesti tamen retributione facienda. Qui enim ieiunat orat et elemosynam dat ut videatur et laudes ab hominibus talis ples bone actionis quam de imunda genitrix nascitur: et ideo inter eos quod de babylone hierosolymam ascenderunt parte habere non potest. Qui enim in plenti mercede recipit in futuro carebit: nisi auctor opis meum ad meliora convertetur pro deo facere ceperit: quod per laude faciebat inanit: et quod sobole indigne edita domino consecratis hierosolyme ciuitate fecerit ut opus male inchoatum corrigatur dignum faciat perpetua mercede in celis.

Incepit Neemias qui est Esdræ secundus.

Joh.14.b **D**ps.146.a **A**llego. **S**olis

Erba Neemie si. 7c. **B**ed. Neemias interpretat solator dominus: vel consolator a domino: qui cum renouauerit muros hierusalim et populum ab hostiis liberatus in diuine legis obseruancia sublimauerit: prout quod nomine et opere Christum significat. qui ait: Ego rogabo patrem et alium paraclytum. d. v. De quo psalmus ait: Edificas hierosolymam dominum tecum. Significat etiam sanctos predicatorum quod ministerio superna nobis solatio praestatur: vel dum post lapsu patrum spem venie et pollicitatiis penetrantibus pollicentur: quod diruta ab hostiis hierosolymorum menia restauravit.

Nerba neemie. Be. Hucusque erba Esdræ: quod corobabel et iesu facta describit. deinde sua facta descripsit. Dic manifester Christum significauit: quod sacrata scriptura renouauit: captiuos in hierusalem reduxit dominum dominum maioribus donis dicitur: et sublimauit: et duces ac presides terras flumen euphrat quod legem dei nossent constituit: et filios transmigratores ab uxoriis eternis castigauit. Renouauit enim Christus sacrificia scripturarum: quod quā scribe et pharisei et tradiciones fedauerat: vel iuxta litteram tamen intelligi docebant ipse spirituali sensu plena ostendit: et nouum testamentum missio sanctissimum per apostolos et apostolos viros describi fecit. Eduxit populum de captivitate babylonica et in hierosolymam terram promissionis liberatus induxit: quod semel passus in cruce mundum sanguine redemit: et descendens ad inferos veros inde Israellites ad menia supne ciuitatis duxit et gaudia promissa hereditatis eis inclusit et quotidiane fideles a perturbatione mundi congregatus: ad portum ecclesie regnumque penne conuocat. Auctor ornatus tenui auro et argento et vasibus preciosis que populus Israel et principes perseruaverunt misericordia: quod in se credentes de utroque populo in ecclesia duces claritate fidei et opis eorum hanc ornare et glorificare non desistit. Constituit duces et principes omnipotens trans flumen quod legem dei nosceret et doceret: quod in ecclesia quod flumine baptismi abluta est: et flumen babylonicum. I. perturbatione seculi fluctuantis fidei sinceritate transcedit: apostolos euangelistas pastores posuit et rectores. Castigauit filios transmigratores ab uxoriis alienigenis: quod illos quod professione fidei mundo renunciant: illecebris mundi servire prohibuit. Eiecit filios talium matrum de cetero transmigratores ab uxoriis alienigenis: ne forte adulterii perfidiae se querent earum: non fidem patrum. Opera enim nostra etiam quod hominibus bona vident: si carnalibus delectationibus premita sint: si originem de contagio humani fauoris sumperint: reprobare docuit: nec punire illis quod mundum perfecte relinquit: et tota mente ad celestia transirent quod non blasphematis talibus enerueri sed aduersitatibus exerceri: et ad requie sempiternam gaudent preparari. b. In mense cas. **D**icitur vocamus: apud hebreos nonus: apud nos ultimus. Luius nomine quod spes eius interpretatur bene congruit votis eius quod ad ruinas ciuitatis intendebat erigendas. Primum enim bone actionis fundamentum est spem habere de auxilio domini ad proficiendum quod cupimus. In hoc mense natus est dominus: cuius noite longe annus figurabatur quod in eo mense verus Neemias diu desideratus ad edificationem ecclesie esset venturus. c. Erat in suis 7c. Suis metropolis est persay: sed tanta firmitate ut castrum esse videatur: et interpretatur equitatio vel reuertens: quod fidelibus punienter aptant: eis maxime quod de captivitate hierosolymam cura geruntur. i. de la luce eorum quod aliqui per insidias diaboli de ecclesia rapti penitentes denuo per gratiam dei sunt redacti: tales enim sunt in reuertente castro. l. in

stro. i. In robore metris reuocate ab insimis ad desideris patre celestis: et in equatu sanctorum cordium: que se porat sessorum deum. d. Qui remaserunt. Bed. prout sensus: quod enim remaserunt de captiuitate: et in pace versari videbant amico eis existente rege psalmi quibus paulo anno Esdræ cum episcopis miserat quod habet potestatem in regione terrarum flumum: et in magna afflictione metris erat: et opere proprio hostiis: quod adhuc scire civitatem murus erat dissipatus. Tunc autem merito in ecclesia affliguntur et tristitia seculari compungunt scilicet cum quod resipiscunt. Et te a patre

Nico. de lyra

Postilla venerabilis magistrorum Nicolai de lyra super librum Neemias qui est Esdræ secundus Incipit.

Erba Neemie. Ca. I. a. mie filij helchiæ. Et factum est in mense a. q. interpretatio spes eius. castellu/anno vicesimo: et ego era in suis castro. Et d. venit ad me ananias de fratribus et meis: ipse et viri ex iuda: et interrogatur ei eos de iudeis qui remaserunt et supererunt de captiuitate et de hierosolyma. d. Et dixerunt mihi: Qui remaserunt et derelicti sunt de captiuitate ibi a. mentis. b. si videatur in pace esse. in provincia in afflictione magna. a. hostiis. b. q. s. alios munire debuerunt sunt et in opprobrio: et murus hierosolyma qui dignos debent introducere: indigos ab ecclesia arcere. rufale dissipatus est: et porte eius

Circa primum anno describitur rumor oppressionis iudeorum in hierusalim. secundo languor orionis ibi: Lungus audissem. Circa primum noctis gloria scribens: cum dicitur: a. **E**rba neemie filij hel. Ab isto enim loco scriptus quod sequuntur: ut dicitur Ra. Sa. Secundo noctis tempore cum dicitur: Et factum est in mense castellu. hic est mensis nonius apud hebreos unum una computatione ut videbatur magis infra sequentem. ca. b. **A**nnovices. s. regni artaxerxis in cuius anno. vii. missus fuit Esdras: ut dictum est. Esdras. vii. ad docendum populum. et anno. xx. eiusdem missus fuit Neemias tamquam dux a latere regis ad reedificationem ciuitatis. in anno Iosephus iste artaxerxis fuit filius darii histaspis: et vocatur rex diminutus. in anno Ra. Sa. fuit filius assueri et regis Hester: sicut dicitur fuit Esdras. vi. et. vii. ca. c. **E**t ego era in suis castro: et hoc fuit principale ciuitas regni: in vocatur h. castro: quod erat edificata fortis hinc et inde ad modum castri. d. **E**rye ana. aliqui libri habent: Et venit ad me ananias: sicut ad me non est de tempore: vñ dicit Josephus quod Neemias vidit istos tamquam peregrinos intrantes ciuitatem: et audiuit eos loquentes hebraice: et sic allocutus fuit eos. e. **A**nus de fra. me. i. de cognatione mea. f. **E**st inter eos de iudeis: quod primo quod sui de statu populi sui de ordinis quod fuerat interrogatus. h. **Q**ui remas. 7c. in iudeis. i. **I**n afflictione 7c. quod gentiles in regno decibantur habitantes: multas molestias eis inferebantur et opprobriabantur plenius. h. i. vii. ca. secundo respondent de ciuitate. k. **E**t murus dissiliens: quod a tempore quam nabucardan intercidit ciuitatem et muros eius disrupti.

Moralis. a. **E**rba neemie. per neemiam quod solator interpretatur et interpretatione plonat res gestas: quod missus fuit a latere regis in iudeam ad solationem filiorum Israhel de captiuitate babylonica reuertens: putatur sequentibus apparebit: dominus noster Iesus Christus significatur: quod solator dicitur Trenor. i. f. Elagatus est a me solator. Glo. hebraica. Iste est rex messias: Ipse etiam missus fuit a patre quod est rex regum in mundum ad solationem omnium gentium. d. **E**t venit ad me ana. vñ de fra. me. 7c. Per istos fratres apostoli designatur: quod fratres domini nostri Iesu Christi dicuntur Ps. xxi. e. Narrabon. tuum fra. meis: ut deducatur apostolus Heb. ii. et. Job. xx. dicit marie magdalene. Unde ad fratres meos et dicit eis: Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum. g. **E**t dixerunt mihi: qui remas. 7c. afflictione sunt. Per significatur apostolorum compassio ex quod possit afflictione seu

* afflictione seu

* afflictōes seu necessitatē oīdunt ipso. Mar.vi.e. Et cū iā hora multa fieret: accesserūt discipuli ei dicentes: desert⁹ loc⁹ est hic ⁊ hora iā p̄terit: dimittite illos ut i primas villas eūtes ⁊ vicos emat sibi cibos q̄s māducet. a Lūq. au. verba hu. se. ⁊ fleui tc. Per h̄ significat copialis r̄p̄ sup afflictio, nē ⁊ miseria populi p̄ q̄ releuanda legiē leiuasse orasse ⁊ fleuisse ⁊ alias penitentes sustinuisse: sicut fuerat p̄dictū Esa.liij.b. Disciplina pacis n̄re super etiōne sanati sum⁹.

a Tincendio vitorum.

cōbūstē sūt igni. Cūq; audissem a v̄ba huiuscemodi: sedi ⁊ fleui et b luxi diebus multis: ⁊ ieunabā ⁊ orabā ante faciē dei celi: et dixi: g

t Queso dñe deus celi fortis magna atq; terribilis: q̄ custodis patrū et custodiūt mādata tua: fīat au b res tuę auscultātes: ⁊ ocli tui apte: vt audias orōnē serui tui: quā ego oro corā te hodie nocte die p̄ filijs isrl̄ seruis tuis: ⁊ p̄ficeor p̄ p̄ctis filioz isrl̄ qb̄ peccauerūti bi.

Et ego ⁊ dom⁹ patris mei pec cāuim⁹: vanitate seducti sum⁹: et nō custodiuim⁹ mādatū tuū: ⁊ ce mrimoniast iudicia q̄ h̄cepisti monysi famulo tuo. Memēto v̄bi qd̄ mādasti moysi seruo tuo / dices:

t Cū trāsgressi fuerit: ego dispdā p̄ vos in pplos: ⁊ si reuertimini ad q̄ me et custodiatis p̄cepta mea et faciat ea: etiā si abducti fuerit ad extrema celi: inde cōgregabo vos: ⁊ reducā i locū quē elegivt habitaret nomen meū ibi: Et ipi serui tui et pplos tu⁹ q̄s redemisti ⁊ in fortitudine tua magna: ⁊ in manu tua valida. Obscero dñe sit auris tua attēdes ad orōnē seruitui: ⁊ ad orōnē seruoz tuoz q̄ volū timere nomē tuū: ⁊ dirige ser uū tuum hodie: ⁊ da ei miscdiām et aī virū hūc. Ego enī erā pincer

vna regis. Ca. II

Actū est aut in men se nisan: anno vicesimo artaxerxis regis:

et vinū erat aī eū. Et leuauivinū ⁊

et dedi regi: et erā quasi lāguidus ⁊

ante faciē eius. Dixitq; mūhi rex:

* Quare vul se in postillis litteralib⁹. Gen. vii. ⁊ Exo. xij. In isto vō mēse passus fuit christus sc̄z. viij. calend. Aprilis. Passio vero christi calix appellat Iohis. xvij.b. Calicē quez dedit mihi pater nō vis ut bibā illū: Qas autē calicis nō bibit: sed vinū qd̄ in eo cōtinet. ideo subdit: y Et vinū erat aī eū. s. ante regē qui signat deū patrem in cuius cōspectu erat passio christi nam eā disponebat ⁊ acceptabat: ⁊ quoniam christus per Neemias significatus illam passionē acceptabat ex obedientia ad patrem. ideo sequit: y Et leuauivinū ⁊ dedi regi. i. acceptauit calicē salutaris. 3 Et erā quasi lāguidus. In passione enī videbas christi fortitudinē amississe Esa.liij.a

Tere languores n̄ros ip̄e tulit: ⁊ dolores n̄ros ip̄e portauit.

D iii * Quare vult

Ḡtes a p̄ctis vidēt. primos adhuc subiacere vitūs: ita vt p̄ negli ḡtia eoz q̄ mltis p̄dēsse poterāt: q̄si p̄ muros vrbis dissipate diabol⁹ in ecclia possit itroire: qd̄ magis dolendū est si ⁊ ipi q̄ alijs doctrina ⁊ exēplo p̄dēsse debuerāt exēplū mortis viuen do fūt: h̄ est enī portas hierlm̄ flāmis holtū esse gustas: eos q̄ bñ viuēdo ⁊ docēdo dignos in ecclia electoz introducere indignos arcē debuerāt: avaricie/luxurie/ceterorūq̄ vitoz incēdio p̄tre. a Fleui ⁊ lu Si vir sanct⁹ audiēs destrūcta lignoz ⁊ lapidū edificia recte lugebat: ieunabat ⁊ orabat diu sedēs in tristitia: q̄to magis in destrucciōe ⁊ ruina aiaz p̄tius luctib⁹ ⁊ orōnib⁹ est insistēdū: vt miserāte deo ad p̄stinā erigant hospita te q̄ in opprobrio religionis triūphātē inūnico iacebant diutina vitoz sorde squalētes.

La. II

Factū est aut in tc. Bed. Qui sc̄z est prim⁹ mēsis anni p̄m hebreos: in q̄ s̄p̄ palcha celebrat quē nos aplē dicim⁹. M̄g. s. dixit: q̄ luxit: ieunauit et orauit dieb⁹ multis: p̄tiz: q̄ cōtuor cōtinuis mēsib⁹ nono. s.x. ⁊ x. xij. sacre deuotioi insti tit: expectās qn̄ poss̄ oportune regi de siderū suū intimare. Erat qd̄ p̄nceps vinari⁹ regi poculū porrigebat: officiū leticie foris agebat: ⁊ interi⁹ lugebat: q̄ ciuitate sc̄tām dirutā: ⁊ pp̄lm dei ini micor⁹ opprobrio afflictū meminerat.

vñ: Sug flumina baby. il. sedētū tc. Si videt

Nico. De lyra

* ei⁹ disrupt⁹: nō fuerat data licētia reedificādi eā: sed solū tēplū ⁊ p̄nētia ad ip̄m q̄ cyru ⁊ dariū: vt p̄tiz ex dictis Esdre. v. ⁊ vi. a Lūq; audis sem. Dic p̄n̄ ponit languor⁹ orōnib⁹. In orōne enī mēs eleuāt in deū: ⁊ p̄n̄ qdāmō abstrahib⁹ a corpe: ⁊ sic corpus icipit lāguere maxie qn̄ orō fit cū fleui ⁊ ieunio ⁊ diuturne fit. sicut d̄r h̄. Et lu. die. mul. s. trib⁹ mēsib⁹: vt p̄atebit ca. seq. c Et dixi. Formando orōnē meā. d Queso dñe. oūm p̄ gubernatiōez. e De. p̄ creatōez. f Leli. s. empyrrei: ⁊ p̄n̄ oīz q̄ includunt utra ip̄m. g Atq; terribilis. P̄tōres p̄nēdo. h Fīat au res tue au. tc. Loq̄ de deo more bu mano: q̄ cū hō exoratus p̄bet aurē ad audiēdū et p̄uertit oculos ad vidēdū: signū ē q̄ velit exaudire. i Et ego ⁊ do. pa. mei. pec. Iz enī eset inocēs tñ giungit se p̄tōrib⁹: inq̄tū erat mē brā pp̄l p̄tōris. k Vanitatem se sumus. l. idolatria q̄ vanitas est: eo q̄ idolū nihil est fm aplm. i. Exo. viii. l Et nō cu. m̄q. tuū. Et ad mora lia p̄cepta. m Et ceremonias. q̄tū ad ceremonialia. n Et iudicia. q̄tū ad judicialia. Ad ista tria gnā p̄ceptoz reducunt oīa p̄cepta leḡ mosai cer: vt p̄tiz ex decursu illi⁹ leḡ. o Et mēta ver. qd̄ mā. mo. i. diristi. Deut. xxix. ⁊ xxx. p Lū trās. fueritis tc. Hoc fuerat adipletū in captiuitate babylōnica: ⁊ i captiuitate dece tribuū. q Et si re. ad me tc. idē cō. vos. Hoc nōdū erat adipletū: Iz fuisset inchoatū p̄ cyru ⁊ artaxerxem: vt p̄tiz ex. s. dicit Esdre. i. ⁊ viij. ⁊ idē neemias ora bat. p̄ cōpleteōe. r Quos re. in for. tua ma. Percutiēdo egyptū multipli: ⁊ facēdo mirabilita in mari rubro ⁊ in de sero ⁊ i oī: dane fluui. s Dirige ser. tuū ho. i. meiōm: q̄ volebat p̄ponere petitōez regi de reedificatiōe ciuitat̄: vt pp̄ls dispus posset ibi securi⁹ cōgregari. t Et da ei mi. aī vi. hūc. i. aī artaxerxe regē. v Ego enī tc. Hoc ad dīt ad ostēdēdū q̄ habebat de facile accessum ad ip̄m.

Ooraliter

+ Dan. 9. a
1. 9. f
Diūlīo

Qñ mūd⁹
creatus

D

Ooraliter

Si videf **r̄c.** Bed. Sicut per cyrā p̄lmū psarū regem ips significat: qz captiuitatē ppli dei soluit: et templū instaurari p̄cepit: ita per successorē eius artaxerxē: qui hierlm reedificare eadē deuotioē mādauit: ipm accipim⁹ qui ecclesiā p̄ offi cū p̄dicatorz cōstruit. **A**n̄ bene artaxerxes lumē silētio r̄ptas interpr̄tas. Lumē enī vīte dñs est q̄ cor da fidelitā silētio r̄ptat: duz eos aliquā dulcedine ḡe celestis illustrat: aliquā presuris p̄sentis vite obnubilat: vt tē poralib⁹ aduersis eruditī ardēti⁹ eter na bona desiderent. **D**emonstrabilis hic annus quo hierlm edificari pmissa Dan. 9. f est: et olim p̄pheria Danielis p̄signat dicte ad cū angelo. lxx. hebdomades abbreviata esse sup p̄lmū eius et sup ciuitatē sanctā. **E**t paulo post: Ab exētu sermonis ut respōdeat: et edificetur hierlm vscz ad christū. ducē. v̄y. hebdomades. hebdomade. lxxii. erūt. **E**t pau lo post: Cōfirmabit pactū multis heb domada vna. et in dī. hebdomade. de ho. et sa. Incipit ḡe hebdomades a. xx. anno artaxerxis qn̄ edificādi hierlm licentia dedit quo tpe vt Julius ap̄hrican⁹ scribit regni psarū. c. xxv. anni fuerāt euoluti: et totidem vscz ad Alexandru magnū qn̄ Dariū occidebat imperfecti remanebāt. Captiuitatis enī hierlm censim⁹ octogesim⁹ et qntus ann⁹ erat et quenib⁹ vscz ad tpa dñice passionis: p̄ quā sacrificia legalia finita sunt. **H**a bent vō singule hebdomade septenos annos: et fūt. cccc. xc. fm lune. s. cursuz ita vt singuli nouo et insolito more nō ampli⁹. xij. mēses lunares habēt. vñ angel⁹. lxx. hebdomades nō annumeratas sed abbreviata sup p̄lmū dicit: qui sūt anni solares. cccc. lxxv. de qua tota p̄phete sentētia plenissime prout potui in libro tempoz edissere curauit.

Ni. de ly.

F* a Quare vult⁹ tuus tri. est hoc dixit rex nō sibi cōpatiēdo: sed magis de eo suspicādo ne meditaret eum intoxicare: vel aliquē de sibi assistentibus et ppter hoc esset in facie mutat⁹. Ideo sequit⁹: b **E**t timui val. ac ni. et dixi regi. ppter istā suspicionē regis. c **R**ex in eter. viue. q. d. de morte tua nō cogito: sed magis vitā desidero. d **Q**uare nō mere r̄c. In hoc se excusat de apparēti languore. et ideo bñ subdit⁹: e **E**t ait mihi rex: p̄ qua re po. q. d. paratus sum cōcedere: qz volūtate dei anim⁹ regis mutat⁹ fuerat subito de indignatiōē p̄tra neemias ad eius beniuolētiā fm q̄ dicit⁹. **D**ro uerb. xxj. a. **L**or regis i manu dñi quocūz voluerit inclinabit illud. f **E**t oraui deū. eo q̄ sic cōuerterat regis animū. g **E**t dixi ad regem. ex verbo eius formādo petitionē. h **S**i videf regi. i. sapiētibus sibi assistētibus: de quorū consilio cūcta faciebat: vt habeat Esdre. i. i **D**ixitq̄ mihi rex. r̄c. et fm hoc videf q̄ illud q̄ sequit⁹: vscz ad qd t̄ps r̄c. sit verbū regis et regine simul. In hebreo autē habef sic: **D**ixitq̄ mihi rex: et regina sedebat iuxta eum: et sic est sensus q̄ quādo rex loquebatur neemias regina sedebat iuxta eum; et illud quod sequit⁹: **V**scz ad qd t̄pus erit iter tuū et qn̄ reuerter⁹. est verbū solius regis: et huic consonat littera le quens: cum dicit⁹: Et placuit ante vultū regis r̄c. sequitur: k **E**t dixit regi. Hic cōsequēter ponit facultas quā obtinuit: cum dicit⁹: l **S**i regi videf bonū r̄c. trans flumen. scz euphraten et sic nō soluz unpetrauit licentia eundit: sed etiā securum conductū in via. m **E**t epistolā ad asaph custodē saltus regis. i. nemorū regis. n **E**t det mihi ligna gratis: vt tegere possim portas turris id est templi: iuxta quā. scz domū templi intendebat facere turrim ad maiore templi securitatē. o **E**t muri ciuitatis. i. ad tegendum portas quas intendo facere in muro ciuitatis. p **E**t domū quā ingressus fuero. i. domū quā edifica re intendo

re intendo pro habitatione mea. q **E**t dedit mihi rex iuxta manū dei: Id est directionē eius per suam gratiam.

* **E**t audierūt Egritudines enī que causant ex inordinatō humorū vel de-

fectu nature vel ex malo vivendi regimine nō habuerūt locū in christo: quia nō valuerūt ad opus redēptionis: tamē in eo fuit tristitia de malo culpe: nō sue sed alienē: utpote dū culpa suoꝝ discipulorū a rectitudine fidei declinantū: qz petrus inter alios pri mus ipm in sua p̄sentia ter negauit et de culpa malignoz ipm innocentem crucifigentū: Similē in eo fuit tristitia de malo pene mortis sibi imminens. **D**atth. xxvi. d. Tristis est anīa mea vscz ad mortem. Ista tamē tristitia in nullo rationē perturbabat: s̄ magis per rōnē excitabat in parte sensitiva ut sic esset meritoria et humane nature veritatis ostēsiwa. t **M**ec scio qd malū est in cor. tuo. licet in corde christi nō fuerit malū culpe, in eo tamē fuit malū pene: sicut dictū est de tristitia: et illud malū dicit deus pater nescire: qz noluit ipm amouere orante xp̄o **D**atth. xxvi. d. Pater mi si possibile est transeat a me calix iste. Sicut et satuis virginibus dicitur **D**atth. xxv. a. Amē dicovobis nescio vos: eo q̄ noluit eis aperire. d **Q**uare nō mereat vul. me. r̄c. sicut enī Neemias fleuit destructionē primā per nabuchodonosor: sc̄tā. ita christus fleuit destructionē secundā per romanos fiendā **L**uc. xix. g. **G**ides iesus ciuitatē sanctā hierusalem fleuit sup illā r̄c. Et adhuc magis dolebat de destructione eius spirituali cuius reparationē facere desi derabat. ido subdit⁹. t **S**i placet seruus tuus. sic est in hebreo et accipit hic si pro quia: qz christus homo fuit et est deo patri valde placēs et dilectus et sic ab eo missus ad reparatiōē spiritualis hierusalē. i **D**ixitq̄ mi. rex et re. Per hanc reginā potest intelligi trūphans ecclia que magis est cōiuncta deo q̄ militas: q̄ tñ dicit dei spōsa. **C**anti. iii. d. Hor tus cōclusus soror mea sponsa r̄c. Il la vō que fiunt in terris et maxime ad salutē p̄tinēta pcedūt a deo mediatisbus sanctis angelis. ideo subdit⁹. t **V**scz ad qd t̄pus erit iter tuū. tempus enī adūetus christi ad opus nostre redēptionis a deo fuit preordinatū ab eterno et ab angelis sanctis in tēpore pro quāto sunt executores diuīne dispensationis. h **S**i videf regi bonū. eplas det mihi ad duces regionis trans flumen. Duces isti possunt dici angelis sancti administratores eorū que fiunt hic inserius vbi habitant homines: et dicit⁹ regio trans flumen: quia descendendo est ultra locum aeris in quo generant nubes et pluviē: unde generant fluminā: propter quod locus iste flumen cansal ter potest dici. epistole vero christi ad hos duces sunt auctoritas et potestas christi date: qbus angeli obediebāt sibi. ideo subdit⁹. t **E**t traducat me. scz ministerialiter. **D**atth. iii. b. Angelī accesserunt et ministrabāt ei. m **E**t epistolā ad asaph custodē saltus regis. qui interpretat p̄sciens: ideo per ipsum significat spiritus sanctus qui facit nos xp̄ficere eo modo loquēdi quo dicit⁹ Romanoz. viii. e. Spiritus postulat p̄ nobis gemitibus inenarrabilib⁹. n **E**t det mihi ligna vt tegere possim portas sep̄li. Per q̄ possunt intelligi spiritus sancti dona qbus christ⁹ texit portas templi. i. p̄terit ecclesiā et muros ciuitatis. i. apostolos et eoz successores: ppter quod ecōtrario malis prelatis dicitur Ecchielis. xii. a. Nō oposuistis vos murū pro domo domini. p **E**t domū quā ingressus fuero. Per quā intelligit virgo beata: q̄ spiritus sancti charismatib⁹ p̄e ceteris fuit tecta.

* **A**udierūt autē

A a. Et audierunt reges. Christiani heretici et os ecclie inimici quoties electos per catholica fide vel moris correctione quibus ecclie muri renouent spicium laborare. Notanda enim est auctoriterum diversitas. Supradicti sunt quod de captiuitate remanerat in iudea in afflictione magna et opprobrio fuisse. Neemias quod longum cum fletu et precib[us] duxisse ieiuniū; quod murus hierusalem dissipatus et porte cōbustae. Hunc autem versa vice hostes contumeliam et affliguntur; quod edificia illorum restauranda; et ciues ab insultatione hostium intelligunt liberados. vñ. Plorabitis et flebitis vos: mundum autem gaudebat. sicut tri. ve. ver. in gau. Flete autem mundo quod gaudebat: tristitia iustorum vertit in gaudium: cum res ecclie crescere: et eos quod peccato erraverant penitendo redire cognoscunt. b. Considerabam murum. Diversa destruere urbibus loca iustrando puagat: et singula quod debeat reparari sollicite scrutat. Doctorum quod spiritualium est sepius noctu surgere: et solerti indagie statu ecclie quiescentibus ceteris inspicere: ut vigilanter inquiratur: quod ea quod vitiorum bellis sordida vel delecta sunt corrigit et erigantur. Durus autem hierusalem dissipatur facit et pueratio fidelium terrenis et infimis sordet affectibus. Porte sunt ignis presumptae: cum hi qui alijs introitum vivente pandere debuerant: relicto veritatis magistro eorum cum ceteris ignavia torpescunt et temporalibus curis inferuntur. c. Quia hierusalem deserta est. Be. Plana sunt hec et sp[iritu]ali sensu congrua: quod doctores: immo os qui celo dei servient in afflictione maxima sunt h[ab]ent hierusalem. i. visione pacis quam nobis deus reliquit et commendauit bellis dissensionis. vñ cernunt esse deserta: et portas virtutum quas iuxta Esaiam laudatio occupare debuit: p[ro]ualebus inferorum portis deiectas et opprobrio habitas.

NICO. DE LYRA

vñ. a. Et audierunt reges. Hic post sequenter describit neemie lagacitas: qua postestate sibi concessam secretaria tenuit viros ad tempore debitu: non potuit enim celare quin venisset per bono filiorum Israhel cum esset de eorum gente. et hoc est quod subdit: Et audiuit sana. reges. Ita autem erat aduersarij iudeorum. b. Et veni hierusalem et eras tribus diebus. Anque ostenderet ad quod venisset. vñ subdit: Et non indicavit cuius reges. Sequitur: c. Et iumentum non erat me. nisi aial reges. Alij autem qui erant cum neemia ibant peditando ne forte iudei qui erant in civitate opinarentur quod vellent latenter exire de nocte: et tradere civitate hostibus: et se eis iungere in equis. d. Et egressus suis per portam vallis. i. que dicit ad vallē iaphat. e. Nocte. Quia nollebat quod alii pumperet quid intenderet donec possibiliter reedificandi murum consideraret. sio subdit: f. Et considerabam murum. s. qualiter posset reedificari: et portas eius qualiter possent de novo instaurari. g. Et non erat locus iuxta cui se debat. Propter ruinas ibi existentes. b. Et re. veni ad portam vallis reges. quod quia exierat: ut p[ro]pt[er] ex predictis. et sic p[ro]pt[er] quod circumiuit tota civitate ad videlicet alterius murus posset reedificari. i. Magistratus autem. i. gentiles qui erant positi ex parte regis ad custodiā terre. k. Tres ad loci iumenti. i. viros ad illud tempore: ita quod accipiat hic loco per tempore: tenuit enim secretum quod intendet reedificare civitatem donec videret quod esset si di possibile: ita quod nec iudeis nec gentilib[us] qui eum conduxerat in via propositu suu aperuerat. l. Et dixi eis. Hic per describit voluntas

voluntas quam eis aperuit: quod postquam viderat reedificationem murorum possibiliter difficultate aperuit iudeis voluntate quam habebat de restauratiōne muri: et gratia quam super hoc habebat a rege inducens eos ad opus et dicens: m. Tres nos stis afflictionem in qua sumus. Quia samaritani et alii gentiles multas eis molestias inferebant. cuius causa subdit: n. Quia hierusalem deest. Et sic aduersarij poterant eam invadere de facili. Tum quod habitatores eius erant pauci. Tum quod portae erant destruēt: et muri in pluribus locis disrupti. o. Et in diebus eis manu dei mei. i. directio[n]e eius et gratiam. p. Et considerate sunt manus eorum. Quia parati fuerunt pone re manu ad opus. q. Audierunt autem sana. reges. Iste erat princeps samaritanorum et alii adiuvabant eum. r. Et subsannauerunt nos. i. deriserunt: et dicunt subsannatio a nabo rugato vel distorto: cum aliquis in deridendo utitur talibus signis. s. Que est hec res quam facitis. q. d. non est vobis licita: et subdit causa: t. Nunquid contra regem vos rebellatis. q. d. etiam apparet manifeste quod sic: edificando. i. contra eum fortalicia. v. Et reddi eis sermonem. Rationabiliter respondendo: quod non erat ita: cum hoc fieret de regis libertate. x. Dixerunt ad eos. s. repellendo eorum maliciā. y. Deus celum. Et non debemus vos timere. z. Clobis autem non est p[ro]p[ter]. Quia samaritani non poterant ostendere ex aliquo scriptura quod deseruit memorie quod ipi vel pres eorum habuissent ibi p[ro]p[ter]: nec per sequens habebant ius aliquid reclamandi: et loquuntur nihil pertinebat de reedificatione civitatis vel eius impedimento.

* a. Et audierunt sanaballath horonites reges. Per istos intelliguntur sacerdotes scribi et pharisei qui christum et apostolos impediunt conati sunt in edificio ciuitatis dei quod est ecclia: sicut p[ro]pt[er] decursu euangelij. b. Et veni hierusalem et eras reges. Per quos significant tres anni illud Ezechiel. iii. b. Diez per anno dedi tibi. quibus christus predicauit in hierusalim metropoli iudeorum in locis circumiacentibus. t. Et surrexi nocte ego et viri pauci mecum: et non indicavi cuius quod deus de. reges. Et de christo scribit Luce. vi. c. Et erat p[ro]fessans in oratione dei: scilicet per preparacionem ecclie quantu[m] ad muros fidei et virtutum. t. Venite et edificemur muros hierusalim: et non sumus ultra opprobrium. Verbum est christi ad suos discipulos ad edificationem ecclie per predicationem et vita bona inducentis eos. t. Nunquid contra regem vos rebellatis? Verba sunt scribarum et phariseorum christo et discipulis eius rebellione imponentium. Primo contra regem celestem imponendo eis divine legis transgressionem: ut p[ro]pt[er] in pluribus euangelij locis. Secundo contra regem terrenum dicitur pilato Lue. xxii. a. Huc inuenimus subuententem gentem nostram: et phibentem tributa dari cesaris: et dicentem se regem christum esse.

t. Dixerunt ad eos. Propter quod non potuerunt pharisei et scribi edificium ecclie impediunt: sicut dicit Gamaliel Act. v. g. Si vero ex deo est hoc opus non poterit dissoluere. z. Clobis autem non est pars iusti. et memoria in hierusalim. Hoc dicit christus quantu[m] ad illos qui remanerunt in peccatis obstinati qui sunt exclusi ab ecclia militante et etiam triumphante de qua dicit Sal. iii. d. Illa quod sursum est hierusalem libera est que est mater nostra.

D. iii

Glo.ordi.

Neemie.

Ca. III

III

Et surrexit eliasib sacerdos. i. ponti/ fer tpls illius fili⁹ ioachim q̄ post patrē suū ieluz filiū iosedech: nō paruo tpe pontificatū tenuit: et recte re-

stauratio ciuitatis a sacerdote magno et fratrib⁹ eius cepit: ut

q̄ gradu p̄cesserant ordinis exemplū fieret alijs in bonis ope-

ribus: et bñ edificatibus sacerdotibus

adiungit: et vsg ad turrim centū cubi-

torū sanctificauerūt eā vsg ad turrim

ananehel. Edificat enī sacerdotes i cē-

tenario numero cubitor⁹: cū oēs quos

erudit⁹ in amore et desiderio eternorū

incendūt. Nā centū q̄ in cōputo digi-

toz de leua trāscēt in dexterā: celestia

bona figurat⁹: q̄ cōparatione terrenor⁹

q̄si dextera ad sinistram sunt. b Et

edificauerūt. Bed. Getus trāslatio-

Probatca
Piscina
Joh. 5.2.

habet: Et edificauerūt portā et piscinā
pbatica: cuius noīs meminit Joha-
nes/dicēs: Est autē hierosolymis pbati-
ca piscina: que cognominat⁹ hebraice
bethsai ⁊c. Neq̄ aliqd obstat intellige-
re ipm locū hic esse designatū: q̄ nec
nomē pbatica multū distat a noīe gre-
gis. grece enī ouis pbatō dicif: Ne-
minit huius loci Hieronym⁹ in libro
locor⁹/dicēs: Bethsaina piscina est in
hierlm que vocat⁹ pbatica: et interptat⁹

a nobis pecualis: hec quōdā qnq̄ por-
ticus habuit: ostēdunq̄ quoq̄ gemini lacus: quoq̄ vn⁹ hyber-
nis pluvijs impleri solet: alter mirū in modū rubēs: q̄si cruen-
tis aq̄s antiq̄ in se opis signa testat⁹. Nā hostias in eo lauari
a sacerdotib⁹ solitas ferūt. vñ et nomē accepit. Ex qbus oībus
vidēt porta gregis vicina esse piscine pbaticē: vt q̄ hanc ho-
stie afferant⁹: in illa lauenſ. **¶** Bed. Videſ iuxta litterā ideo
pm̄ portā gregis a sacerdotib⁹ edificatā vel sanctificatā esse
q̄ in vicinia ipius tēplici fuerit: et ad ipos p̄prie p̄tinuerit. **¶** Co-
gruere enī videſ vt edificatio ciuitatis a tēplo incipiat: q̄ ne-
cessē est vt p̄stantiā fidei et dilectiōis in deum ante oīa cōstrua-
mus in nobis: deinde opa pletatis q̄ ad p̄m̄ dilectionē p̄ti-
neant addam⁹. tertio. i. vltimo loco q̄ ad generale huius vite
p̄missionē respicūt. De qbus apls: Habētes inq̄t victū et qui

b

bus tegamur his cōtentī simus: Hoc quoq̄ pbabile videſ:

q̄ ex eo porta gregis dicit⁹: q̄ per eā pecora in tēplo offerēdo
introducebant⁹. Portā enī gregis in pm̄ordio edificatē clu-

tatis dei sacerdotes edificat⁹: cū p̄dicatores an̄ oīa auditores
suos fidei veritatis q̄ p̄ dilectionē operaf imbūt: q̄ quā vici-
mas bonoz operū introducūt: et in altari cordis deo offerāt: et

hul⁹ porte edificiū per centū cubitos extēsum vsg ad turrim
ananehel. i. ḡfē di sanctificat⁹: cū ab initio fidei vsg ad firmata-

re bone actiōis: q̄ nō nīl deo inspirātē et auxiliātē pficit: sola
interne retrubutōis intentiōe p̄tendūt. **c** Portā autē pi-

sciū. Que. s. respicit ioppen et diospolim. i. lyddā vicinior ma-

ri inter cūctas vias hierlm: q̄ nūc porta dauid ferī appellari:

et esse pm̄ portarū ad occidentē montis sion. Huic opinioni
p̄sentire viden⁹ verba dierū: vbi scriptū est de manasse rege
iuda. Post hoc edificauit murū extra ciuitatē dauid ad occidē-

te gyon in cōualle ab introitu porte pisciū per circuitū vsg ad
ophel: et exaltauit illū vehemēter. **d** Typice autē sicut ḡfē si-

gnificat dñi fideles sic et pisces solēt appellari. vñ: Joh. xxi. d.

Pasce oves meas. r: Venite post me faciā vos fieri p̄scato-

res hoīm. de qbus dicif Matth. xii. f. Elegerunt bonos pi-

sces in vasa; malos autē fo. misse. ⁊c. Porta ḡ piscium edificat⁹

cū illis virtutū oībus fideles deserūt: qbus intuētes p̄xi-

mōs a fluctibus p̄turbationib⁹ et p̄cupisētē mūdialis eruptos:

ad trāquillitatē et pacē vite spūalis introducūt. Porta pisciū
edificat⁹ in hierlm: cū illi gradus i ecclia ordinant⁹ q̄ quos ele-

cti a reprobis q̄si boni pisces a malis segregati: ad cōsortiū p̄-

petue pacis iferant⁹. Deminit hui⁹ porte Sophonias dicif:

Vox clamoris a porta pisciū et vlulat⁹ a scda. Secūdū autē mu-

ri in eodē climate portā significat. d. a secūda. Tēporib⁹ autē

Ezechie duplicatū fuisse murū ciuitatis verba dierū sic ostendūt:

Edificauit quoq̄ agēs induſtriae oīm murū q̄ fuerat dissi-

patus: et extruxit tresses besup⁹: et forinsecus alterū murum.

Typice autē ipse sophonias vocē clamoris a porta pisciū: et

vlulat⁹ audiuit a secūda: q̄ ab hostib⁹ vtrāq̄ deūcendā p̄co-

gnouit. fidē enī et opa doctoz per q̄ ab vndis vite corruptib⁹

lis ceteros erui et in ecclesiā oportebat induci: vdit diaboli in

sidiōs terre esse sternēda. i. q̄ appetitū terrene voluptatē celesti-

bus gaudijs

bus gaudijs esse priuādos. Bene autē ab vtrāq̄ portā pm̄. s.
et scda: interiori et exteriori vocē clamoris et vlulatus audiuit:

q̄ exteri⁹ opa et intus corda diabolo impugnāte vdit subner-

tenda. Sed q̄ dñs erigit elisos. Neemias portā pisciū post

ruinā narrat iſtauratā: q̄ si aliq̄ p̄dicatoz peccāto coruerine

nō deerūt vsg in fine seculi qui succe-

dētēs portas iusticie dño adiuuāte si

delib⁹ bñ viuēdo et p̄dicādo aperiat.

Ni. de ly.

Et surrexit. Descri. L. III

pto aduētu Neemie. hic con-

sequēter describit⁹ ciuitatē re-

edificatio. et p̄mo describit⁹ hm̄i edi-

ficiū. scdō tripler supueniēs impi-

mentū. iiii. ca. Circa primū sciendū q̄

sicut dictū fuit. iii. Reg. iij. ca. 2. iij.

Reg. xij. ciuitas hierlm fuerat clau-

sa tripli muro: intra murū interiorē

habitabāt rex et sacerdotes: ita scdm

p̄phete et nobiles. intra tertii sine ex-

teriorē pp̄ls cōmuni⁹ et artifices. p̄

mo & hic agit⁹ de reedificatione muri

exterioris. secūdo muri medi⁹ ibi: Et

edificauit iuxta eū aēr. tertio muri in-

terioris ibi: Sursum autē. Prima au-

tem diuidif in sex p̄tes bñ lex portas

hierlm q̄s p̄cipales edificauerūt: et

alias portiones muri interpositas: et patebūt partes p̄seque-

do. Circa primū dicit⁹: a Et surrexit eliasib sacerdos.

Iste fuit filius ioachim fili⁹ iosue fili⁹ iosedech: vt cōmuni⁹ te-

netur. aliqui tamē dicunt q̄ fuit frater dicti ioachim: et succe-

dit ei in sacerdotio. b Et edificauerūt portā gregis.

sic nominatā: eo q̄ animalia que adducebant⁹ in templo vt im-

molarent⁹ transibāt per eam. vocata est etiā hec porta negoti-

orū: quia negotiatorēs iuxta eam ponebāt statōes mercatio-

num suarū. c Ips̄i sanctificauerūt eam. i. firmauerūt

seu preparauerūt. verbū enī hebraicū qđ hic ponit equinocti-

est ad sanctificare et preparare. d Et statuerūt valuas

eius. i. portas: et dicit⁹ a volu⁹ nis: q̄ volu⁹ et reuolu⁹

in clausione et apertione. e Et vsg ad turrim cen-

bitoꝝ. i. tantū edificauerūt in muro iuxta portā. f Et iux-

ta eū edificauerūt viri hieri. scz in muro: et sic de aliis in-

telligendū est. g Portā autē pisciū. Hic agit⁹ de edi-

ficio alterius porte muri cōsequētis que sic vocabat⁹: eo q̄ pi-

scēs apporatti de mari per illā inferebant⁹ et nunc dicil⁹ porta

dauid: eo q̄ sita est i opposito mōr. siō q̄ vocabat⁹ ciuitas dō.

A moraliter. a Et surrexit eliasib sacer. mag. et fra-

tres eius sacer. In hoc caplo agit⁹ de edificatione hierlm

in qua fit specialis mentio de sex portis que fuerunt in exter-⁹

ori muro claudente hierusalē: per quā bñ sensum anagogicū

Intelligit hierusalē superna. ad quā intratur per obseruatio-

nem mandatorū dei Matth. xix. c. Si vis ad vitam ingredi-

serua mandata. Propter qđ illa que inducunt ad mandato-

rum obseruantā porte hierusalē dici possunt. Circa qđ sciendū

q̄ mandatorū aliqua sunt negativa a malo retrahentia.

sicut illud: Non occides et cōsimilia. Aliqnavero affirmatiua

ad boni inducentia. sicut illud: Honora patrē tuum ⁊c.

Igit⁹ illa que retrahūt a malo: et illa que ad bonū inducunt po-

te superne hierusalē dici possunt bñ illud Psal. xxxv. e. De-

clina a malo et fac bonum: et inhabita in seculū seculi. Retra-

hentia vero a malo tria sunt specialiter: scz viti⁹ fetor: iudic⁹

terror: supplicij horror. Primū significat per portam sterqui-

linij. secundū per portam iudiciariā. tertii per portam vallis:

quia bñ om̄es doctores de hoc loquentes supplicij gehenne

ponitur in p̄fundis terre. Inducentia autē ad bonū tria sunt

similiter: et accipiunt⁹ per oppositū ad tria p̄dicta.

Sunt autē

hectria: decor: operis: dulco: federis: valor: muneris.

Nam opus virtuosum operant̄ decorat: deo federat: et eternā be-

titudinē meretur seu comparat. Primū significat per portā

dauid cuius est interpretatio vultu desiderabilis. secundū per

portā fontis vel aquarū. nam aque gratie federant deum cu-

homine. tertii vero significat per portam negotiatorū: quia

per opera virtutum pro terrenis cōmutantur celestia: et pro

temporalibus eterna: in qua cōmutatione seu negociatione

nos exercere velit domin⁹ noster iesus christus qui dicit⁹

Lxx. b. Negotiamini dum venio.

Glo.ordi.

Neemie.

Ca. III

III

III

As **I**psi texerunt. **N**icversus etiam de ceteris portis quod edificate sunt repetit: quod necesse est ut quicunque structura boni opis inchoauerit, ut ad tectum bone pfectionis producat: et munimina custodie solertis: quod valvas seras et vectes statuat. **V**alue enim in portis statuuntur: ut eis cognitio patefactis: ciues intrandi et exundi facultatem habeant. **S**ere et vectes ut obseratis iamnis hostis intrare non possit. **S**ic in bonis opibus value sunt apponendae: ut coeuius. i. primi nostri hec videtes glorificent patrem qui in celis est: et ipsi quod exempla nostra incedere et menia virtutum nobiscum discant intrare. **S**unt et sere et vectes contra insidias et irruptionem hostium apponendae: ut diligenter vindi et muniamur industria: ne forte arcem virtutis hostisstromissus expugnet. **viii.** **F**ratris qui adiunxit a fratre quod ciuitas firma: et iudicia quod vectes urbium. **C**um exerceps populus Iudeo et gentium fraternali fidei et christiana charitate presentit unam ecclesiam. s. ciuitatem dei edificant: et sicut vectes urbium portas minuantur: ita dogmata veritatis ecclesias per orbem quod una catholicam faciunt ab infidelium incursione defendunt. **T**unc seras vectesque portae statuimus cum pecunemus ne archana fidei in portis et canibus. i. inuidia menticibus. pdamus: vel huius generalis fauoris iusticiam nostram faciamus: eosque ad videlicet bona nostram intromittamus quod plus piculi nobis laudo affirat: quod salutaris amminiculi a nobis videndo referat. **b** **E**t portarum ye. **D**e quod dicitur. **Joh.** **ii.** **C**harissimi non mada tu nouum scribo vobis: sed quod habuistis ab initio. **H**abatur vero est probum quod audiret. **P**orta vero edificatur in hierusalem: cum verba fidei et dilectionis quod ab initio ecclesie traditus est. et recuperatus in errantibus: vel in nup credentibus instituitur. **c** **A**d murum. et firmatatem. s. et munimentum pfecte dilectionis in corribus electorum: ad quam iustitores eius edificant pueniunt: cum in operibus charitatis pfecti dicuntur. **E**ta mada torum tuorum curriunt et. illa. s. dilatatio metris illustrate quod et amicorum ibi do et inimicorum diligunt. pte deum. **d** **E**t portarum. **val.** **Be.** **V**allis iosephat quod et gehenna. i. vallis enno dicebat ad orientalem plagam ciuitatum est: per quam torrentes cedro pluvius vel nimbus autem: a septentrionali in australi plaga defluit. In occidentali quoque eiusdem ciuitatibus vallis gyon est legata paralipomeno: ubi dominus manasse rege dicitur: Post hanc edificant murum extra ciuitatem domum ad occidente gyon in valle. Est autem gyon nomine fontis ubi vnde est salomon in regno fontis ciuitate. **S**ive ergo sive illa: sive qualibet ciuitatibus vallibus hunc loco significet. **f** **M**ystic. **P**orta vallis edificatur in hierusalem cum imbutis nup noticia fidei electorum: vel regatis in castitate fidei quod errauerat a doctoribus reveritis iter alia virtus huiusmodi obseruanda picipit: quod quia maiore dei gratia sublimari mereantur. **D**e enim supibus resistit: huiusmodi dat gram. **viii.** **P**ro. **xviiii.** **c.** **C**onualles ab aliis frumentis. i. huiusmodi dono supigne refectos. Et portaval. **Bed.** **B**onum portarum veterem et murum latoris platee edificant portavallis: quod portum rudimenta catholice fidei quod per dilectionem operatur: necesse est ut huiusmodi nobis quod ciuitates virtutum tenetum insinuetur: ut quanto magnius huiusmodi in omnibus. **e** **E**t mille. **Bed.** Ferunt quod situr vallis hierusalem ita molli clivo per orientem simili et occidente disposita: vergat ut pluvia ibi decidens istar flumine per orientales portas defluat: cunctis secundum platearum sordibus rapitur: in valle iosephat torrente cedrum augeat. **T**isde porta sterquilinius illa vocari:

a **T**consummanerunt. **b** **A**snara: et ipsi texerunt ea: et statuerunt. **a** **T**quod patescat ciues vel hostes ingredi vel egredi possint. **b** **T**passiones quibus arceret hostis. **c** **T**quibus arceret hostis. **T**ueruntur valvas eius et seras et a munimina diligentie. **v**ectes. **E**t iuxta eos edificatur marimuth filius viri filii ac chus. **E**t iuxta eum edificavit solla filius barachus filius mesel cabal. **E**t iuxta eum edificauit zadoch filius baana. **E**t iuxta eum edificauit thecueni. **O**ptimates autem eo quod non supposuerunt colla sua in ope domini dei sui. **E**t portarum veterem edificauit ieiada filius phasea et mosollus filius besodia: ipsi texerunt ea: et statuerunt valvas eius et seras et vectes. **E**t iuxta eos edificauit melchias gabao nites et iadon meronathites: viri de gabaon: et maspha produce quod erat in regione transflumen. **E**t iuxta eum edificavit eccliam filius araia aurifex. **E**t iuxta eum edificavit ananias filius pignatarij: et dimiserunt sibi hierusalem vlos ad murum platee latioris. **E**t iuxta eum edificatur raphael filius ab hub pnceps vici hierusalem. **E**t iuxta eum edificauit ieiada filius aromath per domum suam. **E**t iuxta eum edificauit atthe filius aleboni. **A**medius autem pte vici edificavit melchias filius heres: et asub filius pethmoab: et turrim furorum. **E**t iuxta eos edificauit sellus filius aloes: pnceps medie partis vici hierusalem: ipse et filius eius. **E**t portarum vallis edificant annun: et habitatores canoe: ipsi edificauerunt ea: et statuerunt valvas eius et seras et vectes. **E**t milles cubi qui scilicet sordes viriorum et corrupte mentis existunt ab anima. **t**tos in muro vlos ad portas sterquilinij. **E**t portarum sterquilinij edificauit melchias filius rechab: pnceps vici bethcharae. **I**pse edificauit eas: et statuit valvas eius et seras a per quam rapiere pluiae abundantia egerunt ciuitatis stercora. **D**ocentes quod fidem trinitatis predicant. **b** **T**siloe. **T**dei patris de quo filius nascitur: et vectes. **E**t portum fontis

la vocari: quod quia sordes et immundicie solent egeri: nec minoris virtutis et utilitatis est iniuria quod de ciuitate domini efferrit: et munda inferri. **P**ortarum sterquilinij in hierusalem edificant quod illos in ecclesi ministerium ordinant: quod quod virtutis sordes ab electorum metibus expurgantur: et corrupte metibus homines ab ecclesia arcentur: iniuriantur eos et eneruantur oem puritate imbre gratie celesti ut dispergantur de ciuitate domini oem quod operantur iniuriam. **E**t quod magna pfectio est: cum quod honestitate a deo perficit ut errat suos vivaciter inspicere: et efficaciter valeat expurgare recte deo: quod quod portarum vallis edificauerunt mille cubitos in muro vlos ad portarum sterquilinij construxerunt. **V**illenari enim pfectio est: cubitus operacione quod per manus sit et brachia significatur: et illi in muro sete ciuitatis a porta vallis vlos ad portarum sterquilinij mille cubitos edificando prueniunt: quod pcepta honestatis gratia tanta se in industria pfectio bonis operibus manifestat ut opera a se rudera actionis noxie utilis locationis et etiam superflue cogitationis evicantur. **f** **E**t portarum soni. **Bed.** **M**arrat scriptores quod ab ea fratre motis sion quod prouerta rupe oritur et plaga expectat: intra muros et in radicibus collis sons siloe praeposit: quod in meridiem fluit non iugib; et quod hinc incertus horie diebusque ebilitate et per fraterem pcam et diuissimum sapientia antra magno sonitu venit: quod uno nec perpetuo utique ciuitas. Siloe autem quod inter portas missus: vbi certe natum illuminatus est: quod significatur: quod a deo prece ad illuminationem nostram missus est: cuius filius pte ex natu est intelligi potest. **D**e quod p. xxxv. c. **Q**uid apud te est sonus vite: et in lu. t. vi. lu me. **P**orta fontis edificant in hierusalem: cuius ordinantur in ecclesia doctores quod fidem diuine eternitatis populis predicent: et muri piscine siloe cum firmissima et inexpugnabilia scriputur testimonium quibus sacrum dominice incarnationis designat in mente fidelium. **g** **D**isponuntur. **h** **A**. **D**e **ly.**

a **T**ipsi tene. ea. structura lignea: ut murus desubtilis melius servaretur. **b** **E**t iuxta cum edificauit thecua vniuit amos populus. **c** **O**ptima. autem eo. principales et maiores de thecua. **d** **N**on superposuit. col. et sic comedantur vulgares magis et superiores: et siles sunt isti maiores illis quod existentes alios ponuntur eis onera graula et importabilia et digitio suo nolunt ea mouere. **e** **E**t portarum ye. hec est tercya pars: et nominat alibi ista porta iudicaria: quod senes in quibus est sapientia ibi sedebat ad iudicandum. **f** **P**roduce qui erat in regione transnum: quod ille ex devotione voluit aliquid in hoc opere ponere licet esset gentilis: executio nem tamquam huius operis comisit indecis. **g** **E**t dimiserunt hierusalem. i. elus murum extenderunt. **h** **E**t portarum vallis. **D**ec est quarta pars. sic autem vocabatur: eo quod per eam erat egressus versus vallum iosephat: ut dictum est capitulo pcedente. **i** **E**t milles cubitos in muro. iuxta illam portam. **k** **E**t portarum sterquilini. **D**ec est quinta pars. et vocabatur sic ista porta: eo quod immundicie ciuitatis per illam emittebant in torrente cedron tempore pluvialium: ciuitas enim hierusalem sita est in declivi montis: et ideo aquae pluviales descendentes et secum trahentes immundicias ciuitatis habebant cursum versus illam portam. **l** **E**t portarum soni. **D**ec est sexta pars et nominat sic porta ista a fonte pinguo: et hec porta. **j** **cod. ca.** vocat porta aquarum. **m** **v** **n** **E**t muros.

Glo.ordi.

E disponunt. **Q**ui s. muri divini sibi in horum regis pueniunt: cum agnitis dispensationis domine mysteriis germinavirtutum summo rege opitulante pferre ceperimus: perueniunt usque ad gradus quod descendunt de ciuitate dauid cum quod a generali fidelium vita spiritualibus desideriis ad celestia perficere didicerit. **G**radus enim quod de ciuitate dauid ad inferiora hierusalem descendunt divine inspirationis vel predictiis auxilia sunt: quibus paulatim excitamus: ut ad menia regni celestis pueniamus. **F**ecit enim gradus dauid quibus ad ciuitatem eius ascendimus: cum divisa nos pie tas ordinem docuit virtutum: quibus celestia petimus: cum ipsis virtutes exercentur nobis donum tribuit. **Vnde:** Ascensiones in corde suo dispositae. **E**t paulo ibidem post. **A**buit de virtute in virtute videbis deoꝝ in sion. **A**d hos ergo gradus structores sancte ciuitatis post muros piscine syloë: et post horum regis edificando pueniunt. **C**um post ostæla domini incarnationis mysteria vel sacramenta: quibus causa nativitate genitilitas absoluta et illuminata est: post inchoata per fidem germina bona oportet doctores scientie diligenter excepti auditoribus suis perfectus virtutum ostendunt: quibus ad visionem conditoris manus fortis. **s.** et desiderabilis (quod vocabulo dauid significatur) ascendat. **Q**uos gradus maxime in humilitate consistere patet bene dictus intelligit: cum in scala patriarche Jacob ostæla angelis per ea ascendentibus et descendenter iter nostrum ad celestia designatum interpretetur: gradus ipsius ecclie incrementis et perfectibus bonorum operum que per humilitatem sunt comparaantur. **D**e ciuitate dauid. **C**uius-

Ciuitas dauid iuxta l^ram m^s sion appellatur; q^a a meridie positus p^r arce vrbi super eminet; et maior pars ciuitatis infra monte iacet in planicie humilloris collis sita. **U**nⁱ in libro regum: Cepit autem dauid arce sion hec est ciuitas dauid. **E**t paulo post: Habitauit autem dauid in arce et vocauit eam ciuitatem dauid. **b** **E**dificauit necmias. **B**e. Post portam sonantis et muros piscine syloae qⁱ in hortu regum et usq^z ad gradus qⁱ descendunt de clivitate dauid quenam; etiam usq^z p^r se sepulchrum eius mensura ciuitatis sancte pertendit: q^a fidem sancte trinitatis predicat et dispensationem diuine incarnationis et fructificationem christo adherentibus ecclie. de q^a dicitur: **H**oc p^rclusus soror mea et c. non eis tamen gradus bonorum operum quibus ascendet in celum; sed et dominica passionem debet insinuare et cum eis in inferno recessum est a resurrec-

Rota *alceulos cognolcat. c. ¶ Contra le-*
david. Nota dauid non in bethleem ut quod
dam putatur: sed in hierusalem esse sepultum cer-
ta regnum mysterium. Sicut enim in bethleem
natus et in regem vincens Christum ibide nasci
tum de suo semine: et a magis sub persona
regis adorandum figurauit: ita in hie-
rusalim defunctus et sepultus ipse in eadem ci-
uitate passurus ac sepeliendus. d. ¶ **Ad**
piscinam et cetera. Piscinam scripturam. s. diuinam
quod sanctus papa ope perfecta: absolutionem no-
bis peccatorum et salutare poculum ministrat:
quod si a domino nobis in vinculo. i. in spirituali sen-
sum fuerit puerus: gratior nos suavitate
inebriat veritatis: ubi etiam est domus
fortium: quod cumque crebris diuini eloquij flu-
entis audiendo et operando reficiunt. co-

Æemie La. III

edificauit sellū filius coloçai:
a T vici.
pnceps pāgi maspha: ip̄e edi
ficauit eā r textit: r statuit val-
a T firma scripture testimonia q̄b⁹ sacra
mētū dñce incarnationis p̄dīcat.
uas el⁹: r serās r vectes: r mu-
a T qđ interptat missus. hic est xps ad
illuminationem nr̄am a patre missus.
Teos. s. q̄ opitulante summō rege p̄fe
rūt germina virtutū.
ros piscinę siloē in hortū re-
a T auxilia diuīse inspiratiōis vel pte-
ctōis: vel incremēta bonorū operū q̄ p
humilitatem fūnt
gis r vſq̄ ad grādus q̄ descē
a T celesti

a dūt de ciuitate dauid. **P**ost
b eū edificauit neemias fili⁹ as-
boch pnceps dimidię ptis vi
c i bethsurvsc⁹ ḥ sepulch⁹ da
d uid: r vsc⁹ ad piscinā q̄ grādi
ope pstructa est: r vsc⁹ ad do
mū fortū. **P**ost eū edificaue
rūt leuite reū fili⁹ bēni. **P**ost
eū edificauit ačebias pnceps
dimidię ptis vici ceile in vico
suo. **P**ost eū edificauerūt fra
tres eoꝝ: becui filius endad/
pnceps dimidię ptis ceile. **E**t
edificauit iuxta eū ačer fili⁹ io
sue pnceps maspha mēsurā
secūdā: ptra ascēsum firmissi
a T murum scđm. i. mentis firmū mu
nimētum.
mi ānguli. **P**ost eū in monte
edificauit baruch fili⁹ cachai
mēsurā secūdā ab āgulovsc⁹ s
ad portā dom⁹ eliasib sacer
dotis magni. **P**ost eū edifica
uit merimuth fili⁹ vrię filij ac
chus mēsurā scđam a porta
domus eliasib donec extēde
retur domus eliasib. **E**t post
eum edificauerūt sacerdotes
viri de campestribus iorda
nis. **P**ost eos edificauit ben
iamin et asub contra domum
suam. **E**t post euz edificauit
ačarias filius maasie filij ana
nie contra domū suaz. **P**ost
eū edificauit bennui filius en
nadar mēsurā secūdā a do
mo ačarie vsc⁹ ad flexuraz et
vsc⁹ ad āgulū. **P**ost eū edifi
cauit phalel fili⁹ oči ḥ flexurā
r turiz q̄ eminet de domo re
gis excelsa: id est i atrio carce
ris. **P**ost eū phadaia fili⁹ fe
a T pfectiōne pfectioris vite deo dicati.
s ros. Nāthinnei aut habitabāt b

Glo.ordi.

tra oēs insidiās diaboli fortē reddunt. 5
Post sepulchrum ergo dauid piscina grā
di ope strūcta locat: cui dom⁹ fortū cōti-
guā est: qz p passiōnē dñi scripturarū no-
bis abyssus patefacta est: p qz affluentia
corda fidelium roborata: r ciuitas xp̄i cūcū
hostib⁹ inexpugnabilis facta est. Deficiē-
tib⁹ enī vel ablatiis ab hoste aqz facile ca-
pit ciuitas: r si hostis antiqu⁹ fonte nobis
abstulerit vbi dei / ptinuo arce mētis rum-
pit. e ¶ Et edificauit. Be. Hucusqz p-
mus ciuitatis mur⁹ extruīs: hinc mēsura
scda. i. muri interioris incipit. And dr: qz
plurimi structoz ptra domū suā edificau-
rūt. Duro enī interiori domus ciuitatis
plurime vel vicine erāt vel iūcte. Post cō-
structiōez ḡ muri exterioris: sequit̄ in nrā
ciuitate secūdī mēsura muri: cū post operū
r lingue pfectiōnē q̄ oībus apparere pōt
magia in interiorib⁹ mētis deo placere cō-
tēdimus: ne qd in aīo p̄cipiamus in q̄ in-
terni arbitri oculos offendam⁹. f ¶ Cō-
tra ascēsum fir. r c̄. Dic est xp̄s q̄ in fide
sua r dilectione iudeoz pp̄lm adunauit et
gentiū. vñ lapis angularis dicit̄: ptra cu-
ius ascēsum mēsura secūdā edificat: cuz p
mūdiciā pie cogitationis ad visionē ei⁹. c̄ē
dimus: cū etiā in hac vita retēti crebro vi-
sionis ei⁹ desiderio suspiram⁹. Sequunt
plurimi structoz ordines q̄ mēsura secun-
dam edificasse narrant̄: qz maxima ecclē
structura est i munimine iteroris fortis:
cū. s. oī custodia munimus cor nostrū: qm̄
ex ip̄o vita pcedit. Singula vero ad intel-
ligētiā spūiale trahere nimis longū est.
¶ Mathinnei. Dicunt gabaonite qui
in ministeriū dom⁹ dñi iuxta dispositionē
Josue filij Nun fidelī deuotōe seruiebat.

Nico. delyra

Et muros piscine siloe
et in cuius aere fluit persu-

* a ¶ Et muros piscine siloe in hor
tū regis. i. cui⁹ aque fluūt versus horū
regis. ¶ El aliter q̄ edificavit muros vſq;
ad horū regis; vſq; ad grad⁹ q̄ descēdit
de ciuitate dauid. ¶ Et siō q̄ vocata fuit ci-
uitas dauid erat sita in mōte siō; ⁊ de ea q̄
gradus descēdebat ad iſeriorē pte ciuita-
tis. b ¶ Et vſq; ad do. fortius. Que
vocab sic: qz ibi māſerūt agoniste: vſ forte
qz fortes dauid ibi habitabāt qnveniebāt
ad regē; ⁊ fm h li vſq; ad domū fortū itel-
ligit exclusiue: qz fortes dauid cū aliis no-
bilibus manebāt itra scdm muz. c ¶ Et
edi. iuxta eū. Hic agit de reedificatione
muri medi⁹/cū subdit: d ¶ Abesurā se-
cūdā. i. portionē suā in secūdo muro.
e ¶ Cōtra ascēluz fir. an. In angulis
enī muroū solet fortior mur⁹ edificari et
desup turris ad defensionē vtriusq; late-
ris. f ¶ Post eū in mōte x̄. Densu-
rā scdm qz edificauit in lecūda clausura
murū qui erat in ascēsu montis: eo q̄ ciui-
tas partim erat in mōte; ⁊ partim i valle
⁊ partim in declivi. g ¶ Usq; ad por-
tā domus x̄. Li vlḡ tenet hic exclusi-
ue: qz domus summi sacerdotis erat itra
muruū interiorē siue tertiu qui erat inter-
medius inter habitationē sacerdotum et
nobilium que claudebāt muro secūdo de
quo hic agit. Letera patent ex dictis vſq;
ibi: h ¶ Mathinnei autē habitabāt.
Ophel est nomē turris ppinq; templo:
tamē extra murū interiorē claudentē ha-
bitationē sacerdotū: ⁊ ibi habitabant na-
thinnei qui ministrabāt ligna ⁊ aquas in
atrio sacerdotum vt essent ppinq; habi-
tationi sacerdotū: puit poterat fieri.

A In ophel. Bed. Turris erat nō longe a tēplo altitudi ne enormi. Enī ophel. i. tenebray vel nubili nomē accepit: qz nubibus caput inseruit. Deniqz vbi in michea scriptū est: Et tu turris gregis nebula: bene dicit turris ophel. hec turris in qua pte sit ciuitatis liber. Paralipomenon ostēdit/ dicēs: q manasses edificauit murū extra ciuitate dauid ad occidentē gyon: in cōual le ab introitu porte p̄sciu p circuitū vsq ad ophel. Cōueniebat g iuxta sitū loci vt ministrī tēpli in vicina tēplo turre habitaret. **D**ystice autē nathinnei habitant in ophel. i. in turre nebula: cū hi q pfessione pfectioris vite dicati sunt deo: et in munimēto et altitudine virtutū actione semp et cogitatiōe morant: et pueratio eoz in celis est: quos admirās vulgus ait: Qui sunt isti qui ut nu. vo. zc. Itē thecueni habitant in ophel cōtra qz religiōis habitu insignes abdita scripturarū de qbus scriptū est: Tenebrosa aque in nubibz aeris. i. mystica sciētia in pphetis illustrato corde penetrat: et assidue legūt et meditantur. **b** **C**ōtra portā aquaz. **z**. **Bed.** Dñm scz qui quotidie nos misericōdie sue gra: ne in erūnis vite labam̄ plentis et deficiam̄ irrigat. **H**anc portā desiderabat psalmista/dicēs: Sicut desiderat ceruus ad fontes aquarū ita desi. anima ad te deus. Que porta cōgrue ad orientē ponis: qz dñs qui torrēte nos sue voluntatis ne sitiam̄ inebriat. Ipse nos dono sue visitatiōis: ne i tenebris errorū caligem̄ illustrat. vñ. **E**llisitauit nos oriens ex alto: et illuminare his q in tenebris et umbra mor. se. ipse nos p sidio sue ptectionis ab hoste defendit. Enī sequit: Et vsq ad turrim q pemi nebat. de qua. s. dicit: Deduxisti me qz factus es spes mea turris fortitudinis a facie inimi. Habitant g nathinnei in ophel vsq cōtra portā aquarū ad orientē et turrim que peminet cū fideles lecti onibz sacris dediti diuine pteratis gratia debriari: et auxilio ab hoste gaudēt

B defendi. Et qz post p̄sentia virtutū dona ad videndā claritatem dñi ascendi: recte inserit: Post eum edi. the. **c** At tur re zc. A turre magna et eminenti vsq ad murū templi puenit structura ciuitatis: cū iusti ab altitudine p̄tēplatiōis: que men tem in hac vita despctis tēplibus ad celestia desideria suspē dūt: veraciter in illavita ad claritatē dñice incarnationis intue dā: patefacta etiā diuine eternitatis glā ascēdūt. Et qz thecua buccina vel tuba: thecueni buccinatores interptant: apte dic̄ q thecueni hoc edificauerint. Doctoz enī est quo p̄ sonus exi in oēm terrā p̄sentia dei dona vel futura in ciuitate ei. i. fidellibz patefacere. **d** Ad murū tē. Corpus scz r̄p̄: De quo dicit Jōh. ii. d. Soluite tēplū hoc et in tri. ex. sl. qd scz p̄ se cutores in morte soluerāt: sed excitāt et ad celos extatā amatores videre nō cessant in glā. **e** **S**ursum autē ad portā equo. **Bed.** Hanc portā significat Hieremias esse in orientā li plaga ciuitatis scribēs typice de ecclia. Et edificabz dño ciuitas a tute ananeel. et paulo post vsq ad torrentē cedron: et vsq ad angulū porte orientalis. Ad portā equo edificat sacer dotes: cū sufficiētia viuēdi exēpla p̄bent eis: q ad refrenādos lascivos motus carnis vel aie: ianuas intrāt ecclie: vel cū cogitatiōes qbus de victu suo suo: uqz vel vestitu tractāt: ita di sponūt ne libertatē mētis qua celestia q̄runt retardāt. Enī bñ de operatibus dicit: Unusqz p̄tra domū suā: qui sermo cre brius in hac p̄structione repetit: neqz in expositiōe laborādū est qd in ecclia p̄tra domū suā quisqz murū edificare et mētē suā aduersus insidias diaboli debeat munire ne aliunde pos sit irrūpere: dum quisqz corpus suū et mente forti in deū fide munierit: quisqz etiā contra domū suā edificat: si illos qui si bi cōmissi sūt diligēti custodia regularis discipline defensat: ne incursu vitiorū vel persuasiōne hereticorū decipiāt. Ad portā equo. Eqz cū in bono accipiāt: sicut asini camelī et muli cōuersos ad dominū populus gentilium vel curas rerū tempo raliū dño scz anime subiugatas ostendūt. **f** Edificauerūt sacerdotes

rūt sacerdotes. Sacerdotes vō ciuitatis dei murū ad por tam aquarū edificat: cum doctores postvocationē indecorū ad inducēdos in ecclia gentiles verbū dei seminādo pueniunt. **z** **Bed.** Longū est de singulis edificijs vel edificatoribz my stice differere: que etiā per se peritus lector potest agnoscere.

Tantū hoc notandū: qz qui portas et tress edificant per quās cines ingrediantur vel inimici arceant: pphete sunt apostoli et euāgeliste. per quos nobis forma fidei et recte operationis p quā ecclia intremus ministrat: quorūqz verbis aduersarios veritatis redargueret et repellere discimus. Quivero reliqz vrbis extrūt pastores sunt et doctores quos secūdo loco posuit apls. per quo p industriā vsqz hodie tanqz p magnos architectos ecclie fides catolica per totū orbem seruat. Et sicut Neemias ex ordine cunctos ciuitatis structores enumerās perpetue memoriē cōmendat: ita cōsolator nostre paupratis xps oīm q ecclia in electis edificat: noīa p̄scribit in celo.

NICO. De lyra

a **C** Ulsqz ad murū tēpli. **H**ic accipit murus templi large pro muro qui cladebat habitationē sacerdotū: qz habitatio media nō poterat pcedere vsq ad murū tēpli accipiendo p̄prie immo atrium sacerdotuz et habitacula eorum erant intermedia. **b** **S**ursum autē. **D**ivisio

c

c **E**llisqz ad murū tēpli. Ita qz domus eorū evna parte iungebātur muro: et ex parte opposita habebat aspercum versus tem plum. **f** **P**ost eos edificauit seddo zc. iste nō habita bat intra murū interiorē sed extra: verūtā domus eius ex vna parte iungebāt seu appropinquabat muro interiori: et ideo ibi edificauit partē suam. **g** **E**t intra cenaculū anguli in por. gre. edit. arti. et nego. nō in muro interiori: sed in muro medio cui iungebāt domus eorū in parte exteriori: qz habitabat in tertia habitationē cū populo cōmuni: vt dictum est supra. **D**ystice autē epōndēdo portas hierusalē supra dictas. sciendū qz hierusalē in sensu allegorico signat ciuitatē celestē. Fm qd dicit Balath. iiiij. d. Illa que sursum est hierusalē libera est qz est mater nrā: ad illā autē intrafē per obseruātiōnē mandatoy: teste saluatorē Matth. xix. c. Si vis ad vita ingredi serua mādata. Mandatorū autē quedā sunt negativa a malo retrahētia. vt istud: Nō occides. Alia affirmativa ad bonū inducētia. vt illud: Honora patrē zc. Illa igit que a malo retrahit: et illa qz ad bonū inducēt sunt porte ciuitatis hierusalē. Fm illō Psal. xxvi. c. Declina a malo et fac bonū: et inhabita zc. Retrahētia vō a malo tria sunt specialiter. vitiō feror: iudicij terror: supplicij horror. Primū figuraēt per portam sterquilinū. scdm per portā iudicariā. tertīū per portā val lis: quia suppliciū gehenne fīm oēs doctores est in p̄fundis terre. Inducentia ad bonū sunt tria similiter per oppositū. scz decor operis: dulcor federis: valor muneris: qz opus virtutis operantē decorat: deo federat et eternā beatitudinē me retur seu comparat. Primū designat per portā dauid: qui in terpētā vultu desiderabilis. Secundū per portā fontis seu aquarū: quia aqua gratie federat deum cū homine. Tertium per portam negotiatorū: quia per opus virtutis cōmutantur pro terrenis celestia: et pro temporalibus eterna: ad que nos perducat qui sine fine viuit et regnat.

Dystice

Glo.ordi. Neemie La. III

EActū est aut. Be. La. III
Plane hec ira hereticoū est.
Hec sūt vba eoz q se samari-
tanōs cognominat. i. custodes legi dei:
cū sint deo & legib⁹ el⁹ p̄trarū rāq⁹ a do-
mo dauid. i. ab vnitate xp̄i & ecclie p̄ he-
reles & scismata & mala oga segregati: q̄
ne sua expugnat impietas: muros fidel-
edificari menuunt. Hec subsannatio est
oīm q̄ dicūt se nosse deū: factis autē ne-
gāt. Samarite enī ita dño seruiebāt vt
dys suis nō renunciarēt. Quos hodie
imitant: q̄ ita christiani sūt vt vētrē suū
deū habeāt: aut auariciā sequant: q̄ est
idoloy seruit: aut ceteris mundi illece-
bris mācipati: creature magis seruiant
q̄ creatori. Tales ḡ sicut heretici nōlūt
ecclie muros innouare: nē crescēte statu
pietatis a sua cogant spietate recedere.
Tales solēt ibecilles appellare iudeos
. i. p̄fessores fidei & facile a gentib⁹ supe-
randos: dū in q̄tidiano aīaz certamine
plus amāt vitia & v̄tutes victorie pal-
mā obtinere. Et q̄ sūt inter hereticos:
q̄ etiā penitētibus veniā negāt: recte ex
ez̄ p̄sona subiungif: Nūqd edificare
poterūt lapides de aceruis pulueris q̄
cōbusti sunt: Edificant enī lapides cō-
busti de aceruis pulueris: cū h̄l q̄ igne
p̄secutionū victi fidē negauerūt: vel vi-
tio: delectationib⁹ subiecti: mūdiciam
operis perdiderūt: misérātē deo relipi-
scūt: vt integritatē catholice fidei cōstā-
ti, p̄fessione recipiat: & ornamenta virtu-
tū morib⁹ emēdati & sequant. b. **S**z
& tobias. Be. Quid tobie p̄sona & ver-
ba hereticis cōueniūt. Persona qdē: q̄
patriarcha ei⁹ ammon de incestu: ebrie-
tate nocte & spelūca natus est: & hereti-
corū origo de voluptate carnali & imun-
dicia de tenebris errorū vel sceleruz de-
priuatis p̄ciliabulis: & nō de publico ec-
clesie symbolo genita est. Qd̄ vō idē to-
bias. i. bonus dñi nō merito & veritate:
sed elatiōe supbie muž dicit a vulpe trā-
siliēdū. Vulpes heretici vocant. Bm il-
lud. **L**an. ii. b. Capite nobis vulpes par-
uulas q̄ demo. vi. Qd̄ est dephēdite et
in lucē p̄ferte putridas & dolosas here-
ticoz versutias: qbus fructiferas fidel-
um mētes corumpere nītunt. c. **E**orū
orauius. Hoc est vniū p̄tra hostes
ecclie refugii. ōo. s. ad deū & industria
doctorū q̄ die noctuq̄ in lege eius medi-
tates: corda fidelū p̄tra insidias diabo-
li & militū eius p̄dicādo: p̄solando & ex-
hortādo premuniāt. d. **H**umus nī-
mia est. Be. Cōgesta. s. in loco muri q̄
pri⁹ exportāda erat vt fundamēta muri
in viua terra poneren: qd̄ auenit euā-
gelice domū cui⁹ structor fudit in altū:
elataq̄ p̄tra gerite fundamēta posuit su-
p̄a petrā: q̄ nullo aq̄z vel ventoz ipetu-
dehiciunt.

Mr. t̄despe/
ctio

Nota opti-
mū refugii

Nico. de lyra

EActū est aut. La. IIII
Hic cōsequēter ponit tr̄pler
ip̄edimentū qd̄ supuenit iudeis
edificantib⁹ murū, sc̄m ponit. v. ca. ter-
tiū. vi. ca. Prīmū ip̄edimentū sūt ab ad-
uersariis eos deridētib⁹ & inuadētib⁹ &
eis insidiātib⁹ et subito eis irrūtib⁹:
& iō neemias opponit ōone p̄tra deri-
dētes. sc̄do defensionē p̄tra inuadētes/
ibi: Factū est aut. tertio munitionē p̄tra
insidiae/ibi: Et factū est. q̄to circūspe-
ctionē p̄tra subito irruētes/ibi: Et dixi.

Circa

in porta gregi edificauēt arti-
fices & negotiatores. Ca. IIII
EActū ē aut cū aū
diss̄ sanaballath
q̄ edificarem⁹ mu-
rū ira⁹ est valde. c
Et mot⁹ nimis subsannauit iu-
a. **T**confessores fidei.
dēos: & dixit corā fratrib⁹ suis
a. Thereticorum. s. qui se legem dei cu-
stodire dicunt.
& frequentia samāritanorum.
Quid iudei faciūt ibecilles: e
a. **T**gentiles ecclie p̄secutores.
Num dimittēt eos gētēs: Hū s
sacrificabūt & cōplebūt i vna
die: Hūqd edificare poterūt b
a. **T**de his. s. q̄ igne p̄secutois vici fidei
negauerūt: vel vitiō opib⁹ subiecti mū
diciā corporis vel operis p̄diderūt.
lapides de aceruis pulueris q̄
a. **T**bonus dñi nō veritate sed elatiōe.
cōbusti sunt: Sz & tobias ama-
nites prim⁹ ei⁹. ait: Edificēt/
a. **T**surgēs p̄tra assertionē fidei illor̄.
b. **T**heretic⁹: fm illud: Capite nobis vul-
peculas paruulas. c. **T**upabit. s. & pe-
dib⁹ suis cito subiecti oēm fiduciā do-
ctrine eorū: quā velut lapide firmo mu-
ritā in xp̄o esse fundatā glānt.
Si ascēderit vulpes trānsiliet m
a. **T**munitionem ecclie.
mūrū eorū lapideuz. Et dixit n
neemias: Audi deus nī/ q̄ fa
a. **T**hūc ip̄ecrationi sile est qd̄ p̄pheta
dicit: cōuertet dolor eius in caput ei⁹.
cti sumus & despectui. Cōuer te
opprobriuz super caput eo
rum: et da eos in despectionē
in terra captiuitatis. Ne operi p
as iniquitatē eorum: & pecca-
tum eorū coram facie tua nō
deleatur: q̄ irriferunt edifica-
tes. Itaq̄ edificantimur mu-
ruz: & conlunximus totū vsq̄
ad partem dimidiām: & puo-
catū est cor populi ad operan-
dum. Factū est autē cum au-
disset sanaballath et tobias et
arabes/et amanitē et aqotij/et
obducta etē cicatrix muri hie-
rusalē: & q̄ cepissent iterrupta
concludi: irati sunt nimis. Et s
cōgregati sunt omēs pariter/
vt venirent & pugarent contra
hierusalē: & molirent insidias.
c. **E**orū deū nostrū: & po-
sum⁹ custodes sup murū die
ac nocte p̄tra eos. Dixit autē v
a. **T**ribus inde.
iudas: Debilitata est fortitu-
do portatis: & hum⁹ nimia est: *

Nico. de lyra

Circa primū dr: b. **T**lū au. sanabal. D
Qui erat primus inter samaritanos.
c. **T**rat̄ est valde. De iudeo p̄spri-
tate. d. **T**Et dixit. Iudeos despiciēdo.
e. **T**Quid iu. im. faciūt. q. d. nō pote-
rūt p̄ficere qd̄ iceperūt. Tū q̄ sūt ibecilles
vt dictū est. Tū q̄ ip̄edit eos gētēs: vñ
subdit: f. **T**hū di. eos gentes. q. d.
nullo mō debēt eos dimittere op̄ari paci-
fice. g. **T**hū sa. & cōplebunt in vna
die. Transpositio est actuū. & est sensus:
Hū cōplebūt op̄ suū & sacrificabunt deo
gras agēdo de opis p̄summatōe. q. d. nō:
q̄ hoc est eis impossible. vñ seq̄t: h. **T**hū
qd̄ edifi. poterāt lapides tc. Qd̄ enī
habucardan incēdit ciuitatē: vt habet. iii.
Reg. vlt. tāta fuit ignis vehemētia q̄ ma-
gna pars lapidū ita fuit adusta q̄ resolute
bat q̄si in pulueres & nō erat vltra utiles
ad edificādū. i. **T**Sed & tobias ama-
prim⁹ ei⁹. Quia erat cōiuncti p̄ affinita-
tē. k. **T**Ait. Deridēdo eos. l. **T**Edifi-
cent. i. nō curem⁹ de edificio eoz q̄ nihil
eis valebit. iō seq̄t: m. **T**Si ascē. vul-
pes trā. mu. eo. i. ita bassus erit q̄ non
erit eis ad aliquā defensionē. In hebreo
habet: Dissipabit mūrū eoz. i. ita debilis
erit q̄ nō poterit sustinere aliquē impētu.
n. **T**Et dixit neemias. Hoc nō est in he-
breo nec est de terrū sed subintelligit: & p
pter hoc aliq̄s doctoz apposuit p̄ modum
glose q̄ possea inserta est terrui p̄ ignoran-
tiā scriptoz. o. **T**Audi de⁹ nī. Inclina-
do ad nos tuā clemētiā: eripiendo nos de
opprobrio et cōtēptores nīros opprobrio
supponēdo. p. **T**Ne operias ini. eo. y.
Dissimulādo vindictā. q. **T**Et puoca-
tū est cor p̄pli ad operādum. Tū pro-
pter opprobriū iniuste illatū. Tū q̄ opus
p̄spērabat in manib⁹ eoz. r. **T**Factuz
est at cū au. sanaballath & to. & ara.
ammonite tc. Hic cōsequēter ponit de-
fensio cōtra inuadere volētes. vñ subdit:
s. **T**Et cōgre. oēs pariter. Et fortius
nos inuaderēt & opus cessare facerēt.
t. **T**Et orauimus deū nostrū: et po-
custodes sup mūrū tc. Prīmo & prin-
cipaliter p̄fidendo de ei⁹ p̄tectione: q̄ ta-
mē nō debebāt omittere de hs que pote-
rāt fieri humana p̄udentia. iō subdit: Et
posuim⁹ custodes sup mūrū tc. v. **T**Dixit
autē iudas. i. viri de tribu iuda fracti
timore aduersariū & anxietate laboruz.
r. **T**Debilitata est for. portatis. i. po-
tantū onera ad op̄. y. **T**Et humus nī-
mia est. Quod exponit sic ab alq̄bnoz
q̄ oportebat multā terram amouere & ex-
tra portare vt possent fieri fundamenta.
d. **T**Horat̄. a. **T**Factū est aut tc. seq̄t:
e. **T**Quid iu. fa. imbecilles. Per istos
designat sacerdotes & scribe p̄sp̄m deridē-
tes i. cruce: q̄ qdē deriso i suos disciplos
redūdabat. deridebat autē eū de ibecilla-
te dicētes: Each q̄ destruīs tēplū dei & in
trib⁹ die⁹ reedificas. Itē alios saluos fe-
cit/seq̄p̄m nō p̄t saluu saluare. t. **T**Con-
uertere op̄. tc. Qd̄ & factū fultnā i vndl
ctā opprobriū xp̄o illati: de⁹ fecit venire ro-
manos p̄ iudeā q̄ destruērūt tēplū: & clu-
manos & iudeā q̄ destruērūt tēplū: & clu-
uerūt. s. **T**Et cōgre. sūt oēs pari-
ter tc. i. eccliam p̄mitiu: postq̄ enī p̄nci-
pes iudeorū viderūt q̄ a p̄dicatione noīs
christi nō potuerunt ap̄los impedire ḡver-
ba cōminatoria: sicut patz Act. iiiij. et. v.
quesierūt eos impedire per p̄secutiōes
& flagella: put patz Actuū. viij. et. ix.
* **T**Et factū est

G defletunt. **P**lus enim de corde nostro egerenda est humus terre, natus cōcupiscentiarū: deinde firmus et inexpugnabilis operatus superfundamentū fidei cōstruēdus. **N**ā qui super humum et rudera infirmari cogitationū edificiū sancte actiois erigit: fallit: et p domo vel ciuitate: pcella temptationis ingruēte: rūna edificasse, pbat. **a** Dixerunt hostes. **H**ec in edificio spirituali agi solēt. manet enim iudeus hostis cū satellitib⁹ suis spiritib⁹. **i.** im- mūdis et hoībus malignis qui opavir- tutū et fidei nobis incautis impedire et expugnare p̄cedunt: et mente fidelium munitione prae suggestiois iterficere. **S**z contra hec nobis armatura dei sumēda est: ut possimus resistere in die malo: et in oībus pfecti stare. **b** Statui in loco. vt agmine scz armatoz circūdati opatores liberius et securi edificaret. Dispartiti enim sūt gradus fidelium. Alij bonis opib⁹ intus ornates ecclesiā edi- ficit. Alij armis sacre lectionis muniti cōtra ipugnātes hereticos vigilat. **R**eligiosa deuotio primos in fidei ve- ritate fortat. illi aduersus diaboli vel vitiorū tela necessariū certamē exercēt: et ab omni dñico insidiates lupos pasto- rali sollicitudine arcent. **c** A hēdīa pars. **B**eda. Notandū q: nō solū me- dia pars iuuenū faciebat opus: et pars media parata erat ad bellū: sed et ijdē iuuenes qui faciebat opus gladio erāt accincti. Tanta enim versutia hostis an- tiq: tant⁹ est furor malicie eius cōtra ec- clesiā: vt nō solū p̄dicatores veritatis: sed et ipse populus dei semper debeat p̄travi- gilare: et q̄li in acie stare. Edificantes enim gladio accingunt renes cū hū q̄ plūnt bonis opib⁹ insistere vel sibi cōmissos curāt regulari rōne disponere: hoc enim est viuos lapides in edificio stēt ciuitati cōperenter locare: q̄ fluxa luxurie in se acumine verbi dei satagūt restringe, re. Nec p̄tereundū est q̄ cū dāvid v̄l sa- lomon eandē ciuitatē edificaret: nihil de armatis structorib⁹ vel aduersariis impugnātibus dicit: sed destructa p̄pē p̄ctā maiori labore industria reficit. Si milis aut̄ est edificatio spūalis q̄ in ani- marū salute gerit: vt in baptismo rena- ti per fidē et p̄fessionē sancte trinitatis sine labore et gratia dei ciuitas et dom⁹ eius efficiamur et si post diabolo: suade- te vel seducēte ad p̄ctā relabimur: et vir- tutum menia hostis victor igne vicioz deic̄it: necesse est grauiori studio affli- ctionis vigiliarū et artioris vite bonoz operū edifica reparare. **N**az expertis vitorū illecebris difficiilius carem⁹ q̄ incognitis. Minorisq; laboris est in- cognitam cauere carnis voluptatem q̄ reūcere cognitam. **d** Et sint vo- bis. **B**eda. Nota quantū studium in operando habuerint: qui etiam nocte in labore pestiterunt: sicut paulus qui

Ni. de ly.

* a **E**t nos nō poterimus edificare. scz donec ista terra sit amota qd est ultra vires nostras: sed hec expositio nō vi- detur rōnabilit̄: q̄ licet muri ciuitatis suissent in multia locis disrupti et vehe- mēta ignis adiusti: tū fundamēta que erant in terra remanserūt salua: et ideo aliter exponūt hebrei. **E**t hum⁹ nimia est. i. arena et calx q̄ sunt necessaria ad faciēdū cementū requirunt in magna quātitate: ita q̄ nō possumus habere: et p̄ cōsequēs nō poterimus edificare. **b** Et dixerūt hostes nři ne. **rē.**

et sic īminebat

et sic īminebat cōsideratio ī edificādo ab interiori et exte- riori. **c** Venientib⁹ iudeis: qui ha- iuxta eos. i. samari- tanos in villis cōpestrib⁹. **d** Et dicētibus nobis. ma- licias et insidiates samaritanoz. **e** Statui in loco post mu- nu. **rē.** ad resistendū insultibus eoz. ideo subdit: **f** **D**ñs magni et ter. in iudicis. **g** **A**hemētote. quō pugnauit

p patribus nřis in mari rubro. et alijs locis. **h** **E**t pugna. p fra. ve. mo- ti charitate: et fidetes de diuina p̄te- ctio. **i** **E**t reuer. su. oēs ad mu- edificādos destructo cōsilio samarita- noz. Ex quo p̄t p timore eoz opus in termiserat: vt meli⁹ ab eis se defende- ret. **k** **E**t factū est. **D**ic ponit mu- nitio cōtra insidiates cū dī. **E**t factū est a die il. scz q̄ cognouimus hostes nřos insidiari. **l** **E**t media ps pa- erat ad bel. totaliter int̄cta ad defen- sione edificatiū: ihi etiā edificates erāt armati: lz leui⁹: vt si hostes irrue- rent: possent aliqui mō se defendere. **m** **E**t clan. buc. tanq; parati ad plū: vt si hostes appropinqrēt timerēt eos in- uadere audiente clangoz buccine. **n** **E**t dixi. **D**ic ponit cōcūspectio cōtra subito irrue-tes p plū vniōne ad certū signū tube clāgētis: q̄ v̄tus vni- ta fortior est seip̄a dissipa. et p̄t l̄ravsc ibi: o **A**b ascē. au. q̄ cito possent videre ad opādū. p **D**onec egre- astra. i. appareat: q̄ er tūc oportebat q̄escere ab ope. **q** **E**t sint no. **rē.** ad opādū. nō est q̄ hoc intelligēdū q̄ opārent de nocte: q̄ hoc nō posset bñ fieri: vt patz ex dictis: sed aliqui p̄ vi- ces erāt ordinati ad vigilandū de no- cte pro custodia ciuitatis: qui irrue- bus hostibus possent alios excitare.

* **N**ō deponeba.

Doraliter

* k **E**t factū est a die illa me- pars iu. fa. opus. Per qd significā- tur fideles ecclie p̄mitte se exercētes in bonis opibus actine vite. **l** **E**t media pars pa. erat ad bel. Per istos significant speculatiū illi⁹ t̄pis qui cōtra insultū hostiū pugnabāt viri liter oī onib⁹ deuotis. **m** **U**na manu sua fa. opus **rē.** Per hoc si- gnificant illi⁹ q̄ sunt in vtrac⁹ vita acti- uā scz et p̄templatiua pfecti: cuius per- fectionis debent esse pontifices noue legis. Greg⁹. in pastoralit: Sit presul actione p̄cipiuus: sit pre alijs contem- platione suspensus. **D**orest etiā hoc all- ter moralizari: vt p̄ hoc qd dicit vna manu faciebat opus: exercitiū cuiusli- bet boni operis itelligat: et qm̄ ex hoc vana gloria solet insurgere. ideo sub- ditur: **n** **E**t altera tenet gla. scz cōtra vanā gloriā insurgentē. Itē no- tandū q̄ tēpore salomōis hierusalē fu- it edificata pacifice sine armis: lz post- q̄ fuit destruta per nabuchodonosor fuit reparata tēpore Neemie: cum la- bore magno et armis. Per salomonē vero qui pacificus interpretat domi- nus noster iesus christus qui per suū sanguinē pacificauit ea q̄ in celis sunt et in terris significat. Per nabuchodo- donosor vero qui interpretat sedens in angustia: diabolus qui secum semp- portat ignem suum intelligit: quoniā semp angustias. Itēt per p̄dicta si- gnificant q̄ edificium virtutis et gra- tie per christum sine labore cōstruif in baptismo: sed si per suggestionē dia- boli destruatur non reparatur sine la- bore magno.

Glo.ordi.

En nocte & die operabat manibus suis ne quæ credentiū vicitū q/ rendo fatigaret: nisi forte ita sibi p vices succedebat ad operā dū: ut alij p dīc laboraret in opere muri: alij cōtra hostiū incursores ageret excubias noctis. Hā & nre ciuitatis extuctores vtrūq̄ sūl faciunt. Ipsi enī q̄ fideles instruēdo eccliam edificat: infideles & etiā cōtradicentes arguēdo ab ecclia repellunt. **La. V**

Efactus est. Be. Desidera bat pplo murū pstruere sed in pediebat fame quā nō solum penuria frugū: sed etiā auaricia princi pū fecerat: q ab eodez pplo maiora q̄ reddere poterat tributa exigebat. Qd q̄tidie apud nos fieri videmus: multi enī in pplo dei diuinis cupiū obtēpe rare mādatis: sed inopia tgalū rex re tardā: exēplo eo: q̄ habitu religiōis p̄diti sūt cū ipsi ab eis q̄b p̄sumt iporta bile pectigal seculariū rerū exigunt: & nibil salutē eoz vel verbo vel exēplo vel pietatis ope cōplēt aut p̄serūt: atq̄ vtil nā vt alijs in dieb̄ nr̄is Neemias. l. p̄solato: a dño veniēs mores nr̄os cō pescat: & p̄cordia nr̄a ad amore diuinū accēdat: & manus nr̄as aī p̄p̄rūs volūptatib̄ auertēt: ad p̄strūdā christi cōuertat ciuitatē. **Bed.** Trib̄ de canis auges clamor pplo. Quidā fame co acti filios suos ditorib̄ vendere volebāt: alij liberis parcēt: agros potiū & domos: nōnulli p̄hibentes liberoz & agroz venditionē. H̄ tm̄ p̄suadebat vt mutuo sumerēt pecunia in tributa regis oppignoratis agris & vineis: do nec redeūre fertilitate reddere possent seneratoribus qd mutuo accepissent. **b** Et increpauit. Be. Tāc̄ dux optimū militie celestis & sapiēs architectus ciuitatē dei: qd optimates facere voluit et magistrat̄ pplo se pri⁹ fecisse declarauit: elemosynā. s. paupib̄ dare: nihilq̄ ab eis q̄rere nisi custodiā legis & edificationē ciuitatē. In hac autē lectio nō oportet nos allegoriā q̄rere: s̄ h̄ ſte textū diligēter operādo seruare: vt ſez exceptis q̄tidianis elemosynaz fructib̄: vbi generalis famē ingruerit: q̄ possum⁹ egentib̄ p̄beam⁹: & q̄ a subditis q̄si iure solebam⁹ exigere tributa: dimittam⁹ vt dimittat nob̄ p̄ obita nr̄a. **g Insug**

Nico.de lyra

* a Nō deponebam⁹ vestimēta nr̄a. Ex quo patz in eis magna dillgentia. **b** Unusq̄s tm̄ nudabāt ad baptismū. i. ad purificatiōe z fm̄ modū iudeoz q̄ tali purificatione vtebant̄: sicut dr̄ de Judith. xii. b. q̄ ba p̄ticipabat se in fonte aq̄. fm̄ alios aut̄ ba p̄tism⁹ iste intelligit ablutio sordiū cor galū p̄tractaz ex ope ac etiā sudore. **g** Insug

Efact⁹ est cla. tc. La. V Dūmilio Dūmilio ponit scdm̄ impedimentū pueniēs ex vſuris q̄bus diuites in pplo iudeoz grauabāt inopes: & ideo p̄mo describit afflictio pplo in egestate. Scdm̄ rephensio diuitū ex ipietate ibi: Et iratus sum nimis. tertio facta remissio et cōlcharitate ibi: Et ego & fratres mei. q̄rto larga Neemie expēlio in hospitātate ibi: A die aut̄ illa. Circa pm̄ dr̄: Et fact⁹ est tc. nota biliter grauati a diuitib̄: q̄ egestate cōpulsi acceperāt ab eis ad vſurā: & alijs de liberis suis eis vēdiderāt: & adhuc de reſiduis ſile facere volebāt: ſalē aliq̄. iō subdit: d. Et erāt q̄ dice. s. aliq̄ de popularib̄. filij nr̄i tc. e. Et erāt q̄ dice. rēt. Hec est scdm̄ q̄rela. f. Agros nr̄os tc. s. venditiō v̄l ipignoratiōi. g. Et ali⁹ di. dec̄ est tertia q̄rela. g. Ahu. tu. su. pecunias. i. ad vſurā. h. Demusq̄s ag. nr̄os. Cēdēdo vel ipignorādo. Sicut egypti t̄re famis vēdiderūt terras

Neemie La. V

terrās suas regl: vt h̄f **Gen. xlviij.** i. Et nunc si. car. fra. n̄fo p̄tc. i. sīc diuites de pplo nr̄o liberi sūt: sic & nos debem̄ esse. filij nr̄i sicut & filii sui: cū sum̄ de eadē lege. h̄ inducit p̄tōne q̄ melius erat vēdere vel ipignorare terras & posselliōes regi gētili q̄ filios & filias subiūtere seruitutē. Aliter hoc expōnitur & melius vt videſ: q̄z corobabel esdras & neemias vt plures possent se cū adducere de babylone p̄miserāt libertatē & p̄spēritatē: ideo aliqui eorū in afflictionē positi querelādo dicebāt:

Et nūc sicut carnes fratruū n̄fo. i. iudeoz qui remāserūt in babylone sunt in afflictione & labore. k. Sic carnes nre sunt. Dic in cōsimili afflictione vel maiorī. l. Et sicut filij eorū. Sunt subiecti seruitutē: ita & filij nr̄i. ideo subdit: m. Ecce nos subiugauimus filios no. w. Et sic nō sumus melioris cōditionis q̄ ipsi sed in aliq̄bus peioris. n. Et irat̄ sum nimis. Dic ponit rephensio diuitū: ppter oppressionē pauperū predictā/cū dicit: Et iratus su nimis. Verbū est Neemie irati: non ira que est p̄ vitiū sed per celū. o. Et cū audiissez clamorē eorū fm̄ v̄ba hec. Que ionabant displicere eis q̄ de babylone redissent. p. Logitauit̄ cor meū. Necū ita q̄ nō impetuose sed ex modestia & deliberatione p̄c̄fit ad reprehensionē diuitū. q. Usuras ne singuli de fratrib̄ vestrīs exigatis. Quasi diceret hoc est mansfestū. & tamē hoc est valde malū & lege p̄hibitū Deute. xiiij. r. Et cōgregauit aduersum eos cōcione magna. Et erubescerent renuere correctionē mēa rationabilē. s. Nos v̄t scitis redemim⁹ fratres nostros iudeos qui yen. tc. Lic̄ enim illi qui erant in babylone rediūt sine redemptōe: tamē corobabel esdras & neemias aliquos iudeos redemerāt: qui fuerant venditi gentilibus extra p̄testatē regia babylonis. t. Et vos igit̄ vendite fratres vestrōs & ememus eos. Quos emisisti in seruos contra legem. v. Et siluerūt nec inuenerūt quid respōderent. Nō habentes responsione ratonabilē. w. Ne exprobret nobis a gentilib⁹ inimicis nostris. s. q̄ nō timetis dñm: nec legē el⁹ seruatis.

* Et ego & fra moraliter. c. Et factus est clāmor populi magnus aduersus fratres suos iudeos. Allegorice. Clāmor: iste figura fuit illius murmuris in primitiva ecclia: de quo dicitur Act. vi. a. In diebus illis crescētē numero discipulorum factus est murmur grecorū aduersus hebreos: eo q̄ despl̄cerent in ministerio quotidiano vidue torū. Sed sicut per Neemias qui p̄solator interpretat: clāmor populi fuit pacificatus vt in textu dicis cōsequēter: sic p̄ spiritū sanctū qui est verus p̄solator murmur credentiū in ecclia p̄mitiu fuit quietus. Hā per eius inspirationē. vij. diacones fuerūt ordinati & constituti ad opus ministerii quotidiani qui pacifice negotiū tractauerūt. Moraliter autē clāmorē pplo murum hierusalē edificare cupientis: sed per potentiores eiusdem populi in temporalibus grauabāt: & ſc̄ in ope murozū impediēbāt: significat afflictio religiosorū pauperū in edificio spirituali ecclie laborare desiderantiū: sed ab aliquib⁹ potētibus temporaliter affligunt: & ſic ab edificationis ope impediunt̄: & vtrum veniat Neemias. i. cōsolator missus a rege celesti qui tale remedium apponat q̄ dicit religiosi quiete valeat v̄lere & in ope

Nico.de lyra

randū: Ego autē & fratres mei & pueri mei & custodes q̄ erāt post me: nō deponebam⁹ vestimenta a nostra. Unusq̄s tm̄ nudaba. b tur ad baptismū. **Ca V**

Efactus est clamor & pplo & vrorū ei⁹ magnus aduersus frēs suos iudeos. Et erāt q̄ dicerēt: Filij nr̄i & filię nr̄e mul̄te sunt nimis. Accipiam⁹ p̄ p̄cio eoz frumentū: & comedam⁹ & viuam⁹. Et erāt q̄ dicerēt: Agros & nostros & vineas & domos nr̄as opponam⁹: & accipiam⁹ frumentū i fame. Et alij dicebāt: Autuo sumam⁹ pecunias i tributa regl: demusq̄ agros nr̄os et vineas. b Et nūc sicut carnes fratrum nostros: stroz: sic carnes nostre sunt: et si cut filij eorū: ita & filij nr̄i. Ecce m̄ nos subiugauimus filios nr̄os & filias nr̄as in seruitutē: & de filiab⁹ nr̄is sūt famulē: nec habem⁹ vnde possint redimi: & agros nr̄os & vineas nr̄as alij possidēt. Et ira n̄tus sū nimis cū audiissez clamorē o eoz fm̄ v̄ba hec: cogitauit̄ cor p̄ meū meū. Et increpauit optiates & magistrat̄ & dixi eis: Usuras q̄ ne singuli a fratrib̄ v̄ris exigitis: Et cōgregauit aduersum eos p̄ciōne magnā & dixi eis: Nos vt scītis redemim⁹ fratres nostros iudeos qui yen. tc. Lic̄ enim illi qui erant in babylone rediūt sine redemptōe: tamē corobabel esdras & neemias aliquos iudeos redemerāt: qui fuerant venditi gentilibus extra p̄testatē regia babylonis. t. Et vos igit̄ vendite fratres vestrōs & ememus eos. Quos emisisti in seruos contra legem. v. Et siluerūt nec inuenerūt quid respōderent. Nō habentes responsione ratonabilē. w. Ne exprobret nobis a gentilib⁹ inimicis nostris. s. q̄ nō timetis dñm: nec legē el⁹ seruatis.

* Et ego & fra moraliter. c. Et factus est clāmor populi magnus aduersus fratres suos iudeos. Allegorice. Clāmor: iste figura fuit illius murmuris in primitiva ecclia: de quo dicitur Act. vi. a. In diebus illis crescētē numero discipulorum factus est murmur grecorū aduersus hebreos: eo q̄ despl̄cerent in ministerio quotidiano vidue torū. Sed sicut per Neemias qui p̄solator interpretat: clāmor populi fuit pacificatus vt in textu dicis cōsequēter: sic p̄ spiritū sanctū qui est verus p̄solator murmur credentiū in ecclia p̄mitiu fuit quietus. Hā per eius inspirationē. vij. diacones fuerūt ordinati & constituti ad opus ministerii quotidiani qui pacifice negotiū tractauerūt. Moraliter autē clāmorē pplo murum hierusalē edificare cupientis: sed per potentiores eiusdem populi in temporalibus grauabāt: & ſc̄ in ope murozū impediēbāt: significat afflictio religiosorū pauperū in edificio spirituali ecclie laborare desiderantiū: sed ab aliquib⁹ potētibus temporaliter affligunt: & ſic ab edificationis ope impediunt̄: & vtrum veniat Neemias. i. cōsolator missus a rege celesti qui tale remedium apponat q̄ dicit religiosi quiete valeat v̄lere & in ope

In sup excus. Hunc sine terribilis clausula imponitur. Quicunq; enī paupib; miser; cordia nō impēdit: vt ab eis q; nō habet velut iuste exigit: de domo sua excutit. i. de ceterū ecclie: in q; putabat se ppetuo manere et de laborib;. s. in fructib; bonorū operū: in qbus fe laudabilis laborasse putabat: nū p̄sus laboris recipiet. labores enī sine pietate non p̄nit apd̄ dēū fructuosū eē. b. Et dixit vni. Quātū neemie ob lurgatio vel imprecatio corda oīm mouerit ostendit: audita enī p̄testatione r̄ndentes amē et dēū collaudātes fecerūt que lusserat. In quo patz: q; nō timore sed amore dicta ei^r sulce perūt. c. Per annos r̄c. Be. Hoc exponit ap̄ls dices: q; statuit dñs eos q; euāgeliū annūciat de euāgeliō viuere: ego autē nullo hoz vsus sum. Duodecim autē annis neemias cū fratrib; suis ita in duca tuiuebat: vt annonas q; duci bus debebant nō cōmederent insinuās euāgeliū opus esse in regimine plebis: op̄ rectoris notabiliter circa ecclie ex erere: et a subditū cōmodū ter renū nō querere. La. VI

Eactū est autē r̄c. d. Uleni et pcuti am. Be. Hostes sc̄e ciuitat̄ p̄suadebāt neemie in capestria descendere et fedus pacis sc̄e inire: mactatis similitudinis in testimoniuī cōpacti federis: s; ille ne opus religiosum negligat in mōtanis pse uerat: sic et heretici et catholici falsi volat cū veris catholicis pacis consortiū habere: nō vt ipsi ad arcem catholice fidei et operationis ascendat: sed vt eos potius quo a in culmine virtutū cōmorates aspiciunt: ad infima operū vel prauorū dogma tū descendere cogant. Bene autē in capo novolūt cū neemia pactū inire: q; in eadē libertate latloris vite quā sequunt: oēs p̄nter resoluti desiderant. Bene idē pactū cum eo in virtutis pariter mactatis volunt inire: q; falsi fr̄s ofonis sue vel actionis deo hostias vna cū veris catholicis gestiunt of ferre: vt veri fideles crediti p̄ victimā cōmunionis veros catholicos corrumpere possint. Sed neemias personā fidelium doctoz tenēs: nec ad p̄phantos descendere: nec eoū hostiū inq; nari cōsentit: sed inceptis virtutū opibus denotus p̄sistit: et quo acr̄ terrere nitunt eo magis bene operando ipsa terribilis efficit: vñ in sequētib; dicuntur: Omnes autē hi terre no. r̄c. Similiter ergo nos in spirituali structura: q; versut̄ hostis semp manus nostras temperat impedire: curem̄ eas semper diuino auxilio confortare. Et ingressus.

cis nr̄is: Et ego et fr̄s mei et pueri a mei cōmodauim̄ plurimis pecuniā et frumentū. Nō repetamus in cōmune istud. Es alienū cōcedamus qđ debet nobis. Reddite eis et hodie agros suos et vineas suas et olueta sua et domos suas. Quin et potius et centesimā pecunie frumēti vini et olei quā exigere soletis ab eis. Date p̄ illis. Et dixerūt: Reddemus et nihil ab eis q̄remus: sicq; faciem⁹ vt loq̄ris. Et vocauī sacerdotes: et adiurauī eos ut facerēt iuxta qđ dixerā. In sup excussi sinū s meū et dixi: Sic excutiat de oēm vīru q; nō cōpleuerit v̄bū istud: de domo sua et dēū laborib; suis. Sic excutiat: et vacu⁹ fiat. Et dixit vniuersa multitudo. Amē. Et laudauerunt dēū. Fecit et ppls sicut erat dictū. A die autē illa q̄ p̄ceperat rex mihi et vt essem dux i terra iuda ab anno vicesimo usq; ad annū tricesimū secundū artaxerxis regis p̄ annos duo et deci: ego et fr̄s mei annonas q; duceb; debebant nō comedim⁹: Būm̄ ces autē p̄mi q̄ fuerunt aī me grauerunt ppls: et acceperūt ab eis in pane et vino et pecunia quotidie sillos q̄draginta. Sed et ministri eo rū depressoerāt ppls. Ego autē non feci ita ppter timorē dei. Quinpotius in ope muri edificauī: et agruz nō emi: et omnes pueri mei congregati ad opus erant. Iudei quoq; et magistratus et centū qui quaginta viri: et qui veniebat ad nos de gentibus que in circuitu nostro sunt in mensa mea erant. Parabat autē mihi per dies singulos bos vnuis: arietes sex electi: exceptis volatibus: et inter dies decē vina diuera: et alia multa tribuebā. In sup et sannonas ducatus mei nō quesiui. Valde enī erat attenuatus populus. Ad meū deus meus in bonum: fm̄ omnia quē feci populo huic. Capitulū VI

Eactū est autē cum au disset sanaballath et tobia et gozē arabs et ceteri inimici nr̄i q̄ edificassem ego murū: et nō esset in ipso residua īterruptio: usq; ad tps aut illud valuas nō posuerā in portis: miserūt sanaballath et tobia et gozē et arabs ad me dicētes: Uleni et pcutiam̄ sedus r̄c. Per istos q; neemia et

a. Et ego et fra. mei. Hic p̄fir poni tur remissio facta paupib; ex cōi charitate et incipit Neemias a seipso dices: Et ego et fr̄s mei r̄c. Et sequit: b. Et non re pe. in cōe istud. i. cōiter p̄sentiam̄ vt ista nō repeatant. c. Reddite eis ho. ag. venditos vel impignoratos. d. Quin poti⁹ et cen. pe. fru. vini r̄c. vt solueret regi p̄ tributo terre. e. Date p̄ illis. q; sunt ita paupes q; nō habet vñ soluant: soll enī sacerdotes et ministri erāt imunes ab p̄ tributo: vt habeat. s. Esdr. vii. f. Et vocauī sacer. r̄c. q; erant gubernatores ppls a tge reditus captiuitatis babylonice: vt dīctū fuit. s. in p̄ncipio Esdrē vt sic v̄bū istud esset firmū. g. In sup excussi si. meū. sicut enī p̄phete aliquā vtebāt sensibilis signis: vt p̄phete eoꝝ essent magis note: si cut Esaias iuit nudus et discalciatus: vt h̄ Es. xx. c. et Hieremias poluit catēas ligneas in collo suo: Hier. xxvii. c. i. signū q; populū isrl̄ sic ducere i captiuitatē: sic Neemias excussit signū suū orādo q; sic euacuarebā bonis suis et eiūceret de cōitate ppls q̄cūs nō p̄sentirebāt vbo et facto in h̄mōi remissio. h. A die autē. Hic p̄fir describit Neemie expēlio in hospitalitate: q; ne ppls grauaret: multa dimisit ab eo petere q; sibi tanq; duci debebant: et illos q; ex pte regis vnebāt recipiebat et sustētabat de p̄prio suo q; a cōitate ppls debebāt sustētari. et hoc est qđ dīctū. i. Per an. duo. qbus supple fuit dux missus a rege artaxerre. k. Anno. i. victū. l. Que ducib; de. a pplo iudeoz rōne officij. m. Nō comedī. immo talia q̄etaui ne ppls nimis grauaret: si cut fuerat tpe alioꝝ ducū. n. Quinpotius in ope mu. edi. etiā manu. p̄pria: licet essem in statu ducis vt p̄ hoc ppls incitaret ad opandū: et hec est forma boni pastoris: vt det alijs exēplū boni opis. o. Iudel q; et magi. cen. qnq;. vi. i. aliq; de iudeis qbus debebant expēla a pplo rōne cōis statut vel officij: et silt̄ gētiles q; erant ad custodiā terre qbus ppls debebat de expēsis p̄uidere: quoꝝ numerus ascēdebat ad centū q̄nquaginta viros. p. Et q̄ve. ad nos r̄c. sc̄z a samaritanis philisteis et alijs gētibus q; erāt in circuitu hierlm̄ p̄ alijs negotijs. q. In mēla mea erāt. ne ppls grauaret de expēsis eoꝝ. r. Et iter dīde. vīna di. r̄c. tantū enī expēdebat in domo eius devino q; in decē dieb; euacuabāt aliq; dolia: et optebat accipe alia. s. Et alia mul. tri. que ppls cōmuniis debebāt soluere: ad ei p̄ subleuationē. t. Ad meū deus me in bonū. gratie et glorie. v. Scdm̄ oia q̄ feci po. hu. ppter amorē tuū et charitatē fraternā. La. VI

Eactū est autē. Hic ponit tertū impedimentū pueniens circa psonā Neemie: qua impedita impedire totus ppls p̄ cōsequēs ab ope. et pmo ponit impedimentū sibi prouenientis ex parte gentiliū. sc̄o ex pte iudeoz ibi: Et ingressus sum. p̄ma in duas: q; pmo ponit impedimentū simulatiōis. sc̄o cōminatiōis ibi: Et misit ad me. Primū autē impedimentū qđ q̄rebāt gētiles erat q̄ simulabāt se velle facere confederationē cum Neemia: et sub hoc p̄textu educere eū de ciuitate: et sic eum p̄ditorie occidere: vt sic alij indei cessarent ab ope. et hoc est qđ dīctū: y. Adiserūt sanabal. et tobia et goza arabs r̄c. veni sc̄z

* extra ciuitatē
A moraliter. Factū est autē cum au disset sanabal. Sequit: d. Uleni et pcutiam̄ sedus r̄c. Per istos q; neemia et
* socios ei

Glo.ordi. Neemie La. VI Nico. de lyra

Ea Et ingressus. Pulsat insidijs holiū neemias domū samaie q̄si amici & fratrib⁹ ingredi: sed ipm insidiato rē & hostē inuenit tāq̄ extēnoꝝ donis & amicitia corruptū. Sēp enī electi habet foris pugnas int̄ timores: nec solū apli sed & pphete periculis ex gene re periculis ex gētib⁹: periculis ex falsis fratrib⁹ suspectā vitā agebant.

Ben. 2. a **b** A hēsis elul. Be. q̄ s̄m hebreos sext⁹ est: & apud romanos septēber appellat. Et recte murus sc̄tē ciuitatis sexto anni mēse cōplef: vt etiā hoc tge pfecta fideliū vel pñie v̄l. innocētiē actio designet. Senario enim pfectio boni opis designat. Vel q̄ de sexto die creationē mudi psumauit & in septimo reguit. Vel q̄ nos in sex hui⁹ seculi etatib⁹ bonis opib⁹ desudare: in septima aut̄ q̄ est in alia vita: sabbatū aīarū voluit sperare. Recte etiā vicesimoq̄to eiusdē mēsis die cōplef: ppter quinq̄ sensus corporis: q̄z ministerio bona fōris opari debem⁹. Sicut enī q̄nariū simplex solet hos sensus significare: ita p̄ seipm multiplicat⁹: & ad. xxv. pductus eosdē maiori pfectiōe demonstrat. Perficimus & muros hierlm. xxv. die mēsis sexti cū oēs sensus corporis nostri diligēter diuinis mancipatis ministriū: cepta virtutū studia ad finē firma pducimus: quec̄ ad munitionē catholice pacis fideliter agere ceperim⁹: effi caciter iuuāte deo cōplem⁹. Bñ etiam muri q̄nq̄inta duob⁹ dieb⁹ dicūt esse cōpleti. Quinquagintū enī penitentie remissionis est psal. in q̄ de huius edificatione ciuitatis orās ppheta dicit: Benigne fac dñe in bona voluntate tua sion vt edi. mi. hieru. Quinq̄gesimo die dñice resurrectionis spūsc̄tū aduenit p̄ quē deuotio nobis penitendi & penitentib⁹ venia pserf. Duo autē sunt pcepta charitatis: dei. s. amor & primi q̄bus data nobis p̄ sp̄mctm indulgentia pctorū p̄ eterna vita labore iubemur. Ideoꝝ muz reedificates ciues q̄nq̄inta duob⁹ dieb⁹ restaurat: q̄z hec est

Nico. de lyra

¶ extra ciuitatē & pcutiamus sedus. amicitie. a In vitulis. Qñ enim siebat sedus amicitie: occidebat vnum aīal vel plura: in signū q̄ illi q̄ pcutiebat sedus ad inuicē essent digni morte: si vellē p̄tra sedus venire. In hebreo h̄r: In cipī. & est nomen regiōis extra hierlm: vt dicit Ra. Sa. b In cāpo poyno. In hebreo h̄r: In cāpo ono. & est nomen loci determinati in regiōe pdicta: & credo q̄ līa nr̄a corrupta est p̄ scriptores ex silitudine istarū duarū dictionū. c A h̄si ḡ ad eos nūciōes. Declinādo periculū lagaciter: & excusando me veraciter. d. d Opus grāde ego facio tc̄. Quia p̄ absentiā principalis & pceptoris talia neglignit. e Et misit ad me. Hic posn̄is sc̄dm ipedimētū qđ fuit cōminatio nis: q̄z vidētes q̄ noꝝ poterāt op̄ ipēdire p̄ Neemie occisionē: inceperūt ei cōmari de rebelliōe apparēti & regē: vt sic territ dimitteret op̄: & hoc est qđ subdit: f In gētib⁹ q̄lī. est. i. fama cōmuni diuulgatū: istud erat scriptū in litera sibi missa & ea q̄ sequunt. g Et gozē dixit. Iste erat de p̄ncipali bus inter gētiles: & ppter hoc dictū ei⁹ scriptū erat in ep̄la. h Et tu. P̄ncipaliter. i Et iudei. Tibi ad berētes

mus sedus pariter in vitulis in a cāpo vno. Ipi aut̄ cogitabant vt b facerent mihi maluz. A h̄si ḡ ad e eos nūcios/dicēs: Opus grāde & ego facio & nō possū descēdere/ ne forte negligat cū venero & de scēdero advos. Dicerūt aut̄ ad me s̄m v̄bū hoc p̄ q̄ttuor vices: & respōdi eis iuxta f̄monē priorē. Et misit ad me sanaballath iuxta verbū pri⁹ quinta vice pueꝝ suum: & ep̄lam habebat in manu sua scriptā hoc modo: In gētib⁹ auditū est: & gozē dixit: q̄ tu & ius dei cogitatis rebellare: & ppter quinq̄ edifices muruz: & leuare te velis p̄ sup̄ eos regē: ppter quā causam & pphetas posueris qui p̄dicēt de te in hierusalē/ dicētes: Rex in iudea ē. Auditur est rex v̄ba obēc: Idcirco nūcveni vt incam⁹ p̄ consiliū pariter. Et misi ad eos/ dicens: Non est factum s̄m verba h̄c que tu loqueris: Be corde enī tuo tu cōponishēc. M̄es aut̄ hi terrebant nos: cogitantes & cessarēt manus nostrē ab ope re & quiesceremus. Quā ob cau sam magis p̄fortauit manus me as: Et ingressus sum domum sa rmaie filij dalaie filij methabehel secreto. Qui ait: Tractem⁹ nobis & cum in domo dei in medio tēplū & claudamus portas eōdis: q̄ vē turi sunt vt interficiāt te: & nocte venturi sunt ad occidēdū te. Et v̄ dixi: Nū q̄lī silis mei fugit: Et q̄ quis vt ego ingredieſ templum & viuet: Non ingrediar. Et intellexi q̄ de⁹ nō misisset eū: sed quā si vaticinās locutus esset ad me. & tobia et sanaballath conduxissent eū. Acceperat enī preciū/ vt territus facerē & peccarē: & habe rent malū quod exprobrarēt mihi. Ademento mei domine p̄ tobia & sanaballath iuxta opera eōrū talia: sed & noadie pphete & cē terorū pphatarum qui terrebant me. Complerus est autē murus a vicesimoq̄to die mēsis elul / qn̄ b quagintaduobus diebus. Factū

herētes p̄nr. k Logiteris rebella re. Cōtra regē. l Et ppterēa edi murū. Ad vestrā defensionē. m Et le. te ve. sup̄ eos regē. Propria au cto: itate & p̄spūtio. n Prop̄ quā cām & p̄ posueris tc̄. Hoc erat ma nifeste fassū: q̄z agens & zacharias tūc pphetates: nō pphetabāt a Neemie po liti: sed a deo inspirati & ordinati: nec pphetabāt de regno Neemie: sed de tēpli & ciuitatis edificatiōe. o Audi tur est rex verba hec. q. d. ita fuit cō munia & diuulgata q̄ nō poterūt eū la tere. p Idcirco nūcveni. Extra hierlm. q Ut in eam⁹ cōsiliū pa riter. q. d. volumus tibi p̄tra periculū iminenſ fideliter cōsulere: quod tñ erat fassū: qz̄ querebāt eū occidere. r Et ingressus sum. Hic psequēter ponit ipedimētū p̄uenies ex parte iudeo. Du rū qđ erat periculosis: q̄z nulla pestis grauior: ad nocēdū q̄z familiaris inimi cus. & p̄mo circa hoc ponit ipedimētū a fassis pphetis. Sc̄do ab alijs iudeis ibi. Sed & in diebus illis. Circa primū sc̄dū q̄ aliqui iudei fauebāt samaritanis p̄ munerib⁹ ab eis receptis: & sic querebāt tradere Neemiam in manibus eoz: vel saltē terrere eū singēdo se loqui sp̄ ppheticō: vt sic opus ipediret. & hoc est qđ dicit: Et ingressus sum. credens ipm esse amicū suū & fidele: hoc fecit sed inuenit de facto cōtrarium. s Qui ait. Ad me terrendū. t Tractem⁹ nobiscū tc̄. Intendebat enī iste p̄ sua mēdacia includere Neemiam intra tēplū tanq̄ ex timore fugitiuum: & sic p̄plo ab opere recedente & p̄prijs negotijs in tendente: Neemias sūle hostib⁹ trade ref vel saltē de fuga cōsusus reddere. v Et dixi. Repellendo eius persua sionē iniquā. r Nū quis similis mei fugit. i. ita p̄ fidēs de deo: sicut et ego. q. d. nō. y Et q̄s vt ego igre dieſ tēplū t̄viliet: q. d. si q̄s tantū cō fitens de p̄tectione diuina vt ego: fuge ret ad tēplū timore humano/ deus de beret sibi auferre vitā. z Et intelle xi q̄ deus nō mi. eū. Hoc intellexit Neemias p̄ reuelationē diuina: vel p̄ coiecturā humana. a Lōpler est aut̄ murus. Lic̄ supueniſſent multa ipedimētū: vt p̄t̄ ex p̄dictis. b Eli celimoq̄to die men. elul. Hic est mēsis sextus apud hebreos: & correspo det partim augusto: & p̄t̄m septēbri de cōi cursu. c Quinq̄intaduo. diebus tc̄. In hoc apparet magnū feruor in operando: q̄ in tam paruo tempore

* socios ei⁹ nō potētes ipedire ab ope muri p̄ iuasiōes aptas: p̄t̄ qđ se puer terunt ad malicias occultas vt sic ipedi ret eos sub specie pacis & boni: signantē demones q̄ vidētes se sc̄ds hoīes ipē dire nō posse p̄ aptas tētatiōes ab ope muri & tūtū: p̄ malicias occultas sub spe cie boni querūt hoc ipedimētū. Exemplū ad hoc h̄r lib̄o de collationib⁹ patrū ab batis moysi collatione prima de sancto Johāne abbate: quē diabolus sub spe cie boni ad imoderatū induxit ieuniuū int̄m q̄ p̄ hoc fuit a meliorib⁹ actib⁹ im peditus: ppter qđ diabolus ipm deridēs cū post talē abstine tiā imoderatā ad refectiōe accederet in figura tētri ethiopis ad ei⁹ genua. puolutus. Indulge inquit mihi q̄ tibi h̄c labo re indixi. c A h̄si ḡ ad eos/ dicens: opus grāde ego facio & nō possū descēdere tc̄. Per neemiam autē qui

* maliciā p̄dictoriū

qz hec ē iustoz in hac vita pfecto: vt qd' deliqz pfecto p gra
tiā diuīe iſpiratiōis castigēt: et deſcepſe ſe in dei et p̄imi dile
ctio in bonis oqib' adorat. a ¶ Uniuersē gētis. Beda.
Qui aut̄ ſtructores ſtē ciuitatē terrē volebat: vt ab ope re/
tardatē cōpleta pſtructiōe timet: et aio p̄cidit: ſciētes qd' edific
atio illa deo auctore cepta eſſet et com
plete. Sic in ecclia cū ſtūtū ſtructura
firma ſurreterit timet imūdi ſpūs: et vi
rib' nřis tēptatio eoz repellit: et ad no
strā victoriā pſicit. Heretici qz et falſi
catholici ſtati bonoz ſide p̄ dilectiōe
opante; aut corrigunt emēdati; aut ca
ueni manifestati et ab ecclia expulsi.

Dystice. Ostḡ aufērē. La. VII
collectis ad fidē nouis pp̄lis
vel correctis his qd' errauerat edificat
fuit: mox ponēde ſunt value regularis
disciplie: ne diabolus qd' qſi leo rugiēs
circuit ut in ouile dei poſſit irrūperet.

¶ Recesui ianito. Janitores qd' ſez
claves regni celoz pceperit: vt dignos
et humiles ſuſcipiat: ſupbos vō et indi
gnos ab iſgressu ſupne ciuitatē arceat:
dicedo: Nō ē tibi qd' nego ſors in ſmo
ne. Cor em̄ tuū nō ē rectū corā deo.

d Nō apian̄ porte rē. i. toto tpe
nocti: ne aut in tenebris hostis irrū
pat: aut aliqz ciuij̄ incaū exiēt ab ho
ſte capt⁹ pereat. Qd' etiā tota nocte hu
ius ſeculi custodes aiaz debet vigilan
tes agerent illi negligēter agētib' dia
bolus cohorte fideliū turbas irrūpat:
vel quilibet p̄ditur ſapiat. Apparē
te at ſole iuſticie: et clarescēt luce brūm
diniſ ſuſtre lā nō erit op̄ clauſtr̄ cōti
nētie: qz nec aduersarijs dabit ultra fa
cultas ipugnat̄ vel tēptādi eēna cum
p̄ncipe ſuo vltiōe dānatis. vñ: Et por
te ei nō claudent p̄ dīc: nox em̄ nō erit

B illic rē. e ¶ Et posui custodes. Cu
ſtodes aiaz nō ſunt de neophȳz v̄l de
plebe pſtituēdi: ſz de illis qd' a certamē
vitioz dei grā liberati: iā mentē in hie
rusalē. i. in viſiōe trāq̄le pacl̄: hñt: qz
pueratio in cel est. ¶ Alijs ei p̄ſuma
to curſu d̄ hac luce ſubtrac̄l. Alij mor
ſubſtituunt: ne vñqz desint qd' pac̄ ec
clies excubādo ſbiāt p̄p̄ timores no
cturnos. vñ illud: Pro p̄rib⁹ uis nati
ſunt tibi filij. Hec illi tēpori typice co
ueniūt qd' ſeminaro p̄ aploſ lōge lateqz
dei ſobo tor̄ orbis nouū fidei germe
acceptit neccū ecclie edificate: ſz tm̄ au
diu ſerbi et ſacris pp̄li adhuc rudes
erāt ibuti. ¶ Cōgregat̄ nō ſolū opt̄imatiſbus: ſz et vulgo dili
genter eoz numerz recenſere curauit: vt p̄ſpecta omniū ſumā
diſcerneret qui in hieſl̄ qui in alijs ciuitatibus habitare de
berent. f ¶ Unūquēz cōtra domū ſuā. Sic em̄ custo
dia ecclie pſicit: ſi quisqz ita ſollicitudinem omniū fideliū ge
rat ut ſpālter eis quibus deo auctore p̄latuſ eſt curam dili
gentioris ſtudij impendat.

Nico.de lyra

v. et cum tot impedimentis factū ſuit tantū opus. Ideo po
ſtea ſubdit: a ¶ Et ſciret qd' a domino factū eſt opus
hoc. Quia nō potuſſent hoc feciſſe in tā paruo tempe niſi ſu
iſſent a deo adiuti ſpecialiter. b ¶ ſz et in diebus illis.
Dic ponit ſecundū ſimpedimentū a iudeis qui erant pſedera
ti ſamaritanis p̄ matrimonia: et ſic reuelabat eis Neemie co
ſilia. et hoc ē quod dicit: Sed et in diebus illis multe op
timatiū iudeoꝝ epifole mittebanz ad tobiaz. in qui
bus reuelabant facia et dicta neemie. Cuius cauila ſubditur:
c ¶ Multi em̄ erant in iudea habentes iuramentū
eius. i. ſedus cū eo in iū ſuamēto. d ¶ Quia gener erat
ſechenie. Iste em̄ ſechenias erat de maioriſbus iudeos:
et ſilr mesollam, de quo ſubditur: e ¶ Sed et laudabant
eum. f ¶ Loram me. vt inducerent me ad ex
eundū ad

undum ad l̄p̄ia ſub ſtētu federis ineūdi: et ſic interficerer ibi. L
g ¶ Et verba mea nunciabant ei: et tobias rē. latēter p
nuncios et litteras.

* maliciam p̄dictoz cognoscens verbis eoz nō acquieuit: ſi Doraliter
gnant illi qui maliciā demoniſe cognoscētes: eius respūt mo
nitioſes: ſicut d̄ beato Martino legē

¶ cū diabolus ſibi apparuiss in forma
regis pulcherrimi diademate et purpu
ra decorati dices ſe eſſe p̄pm in mundū
ventuz ſed ei p̄mo volebat apparere ſi
cū ſibi p̄dicto: vt ſic eū decipet: tunc
Martinus eius maliciā cognoscēs: dī
xit: Dñs ielus p̄ps nō purparatū et dia
demate renitente ſe vētuſ p̄dixit: et tūc
diabolus ad hāc vocē pſulus recessit et
cellā illā ferore repleuit. La. VII

Dostḡ autē. Supius delcr̄
pta eſt muri ciuitatis p̄para
tio: hic p̄nr̄ deſcribit̄ eius clau
ſio. et primo deſcribit̄ ciuitatis clauſio.
ſecundo pp̄li ſumā: ibi: Deus at. Cir
ca p̄mū vero p̄mo deſcribit̄ poſiſio po
taz/cū d̄: Et poſui valuas. ſecundo ſe
raz et vectium: cum dicit: i ¶ Et dixi
eis: Nō aperiant̄ porte rē. ne ſubi
to irrūret aduersarij anteq̄ viri bella
tores eſſent plenarie excitati: et p̄ ordi
nationem cuſtodiū/cū d̄: Et poſui cu
ſtodes rē. k ¶ Et nō erat domus
edificate. Aldeſ ſtriari ei qd' p̄dicit:
Unūquēz p̄ domū ſuā. Dicendū
qd' domus nō erat edificate ad p̄manen
dū: ſed iuxta muros a pte interiori fece
rant quedam appēditia et tuguria in qd'
bus poterant manere ad tempus quo
uſqz ciuitas eſſet iterius edificate: et id
quod dictū eſt ſupius de edificatōe mu
ri exterioris et medii et muri interioris:
et domoz ſacerdotalium: et aliquoz alio
z. dicit ibi p anticipationē. l ¶ De
autem dedit in corde meo et con
gregauit rē. Descripta ciuitatis clau
ſia: hic conſequenter deſcribit̄ populi
ſumma: quod fecit Neemias ex iſpira
tione diuina: vt vlderet qui eſſent habi
tati in hieſl̄: et qui extra et d̄ ha
bitantibus in hieſl̄ qui et qualis
ter deberent edificare muros interio
res: et domos ad habitandū: et iſta nu
meratio populi habet ſupra Eſdre. ii.
ca. ita qd' hic et ibi eſt idez nūerus totius
multitudinis: licet in aliquibus variet
eſim partes et ſim nomina numeratoř: ſi
quod factum eſt: quia plures eoz erāt
binomij: et hie nominantur vno nomi
ne: et alio ibi: et ideo exponat l̄ra ſicut ibi ſuit exposita: vñqz ibiz

* Nonulli aut̄ de
Doraliter. b ¶ Postḡ autem edificatus eſt muri
rē. Sequit̄: i ¶ Nō apian̄ porte hieſl̄ vñqz ad calo
rem ſolis rē. Scdm ſenz̄ morale ciuitas hieſl̄ ſignat an
ima fidelē in qua regnat verus dauid ielus p̄p̄ p̄ gratia. Hu
ius autem ciuitatis porte ſunt exteriores ſenſus anime qui nō
debent agiri de nocte. i. ad opa mala pagenda que ſunt opa te
nebræ: vtpote viſuſ nō eſt aperiendus ad aspectū impudicūz
nec auditus ad verba detractionum: neqz gustus ad caſtrimare
gutium: neqz tactus ad amplexū immundū: neqz odoratus
ad odorē meretriceū: nec ad alta vitia p̄dictos ſenſus respicien
tia debent aliquiliter aperiri ſed iſta ſunt poſita p̄ exemplo. ſz
porte p̄dicate ad calorē ſolis ſunt apiente. i. ad faciendū opa cha
ritatis qd' ſignant̄ p̄ calorē ſolis. Apiente ū em̄ viſuſ ad miſe
rias paupey reuelandass: Eſa. xlviij. b. ¶ Videris nudū oper
eū et carnē tuā ne despereris. Siſr auditus ad exaudiendū cla
mores afflitoꝝ: Prouer. xxij. b. Qui obturat aurem ſuā ad cla
mores paupis: et ipe clamabit et nō exaudieſ. Exemplū Lu. xv
de diuīe epulone: qd' clamās ad abraā gutta aque nō potuit im
petrare: eo qd' micas panis laçaro nō p̄cessit. Et ſilr dicendū eſt
de aperitione alioꝝ ſenſuum ad actus ſibi conuenientes ſim ou
dinem charitatis.

at. teſtiferē

Neemie Ca. VIII

Egregui optimates et magistrat⁹ et vulgus ut recēserē eos. Et inueni librū cēsus eoꝝ q̄ ascēderant primū: et inuenī est scriptū i eo: **I**sti filij p̄uincie, q̄ ascēderāt de captiuitate migratiū quos trāstu lerat nabuchodonosor rex babylonis: et reuersi sūt in hierlm̄ et i iudeā: vñusquisq; i ciuitatē suā: q̄ venerūt cū corobabel/iosue/neemias/açarias/raamias/naamin/mardocheus/belsar/mespharat/beggaoi/naū/baana. **R**uerus viroꝝ ppli isrl. **F**ili⁹ phares/duo milia centū septuaginta duo. **F**ili⁹ saphatię trecēti septuagita duo. **F**ili⁹ area/sexcēti qn̄quagita duo. **F**ili⁹ phethmoab/filiorū iosue et ioab/duo milia octingēti decē et octo. **F**ili⁹ helā/mille octingenti qn̄quagita quattuor. **F**ili⁹ cethua/octingenti quadraginta qn̄q; **F**ili⁹ cacchai/septingēti sexaginta. **F**ili⁹ bannin/sexcēti quadragita octo. **F**ili⁹ bebai/sexcēti vigitiōcto. **F**ili⁹ ācgad/duo milia trecenti vigintiduo. **F**ili⁹ adonica/sexcēti sexaginta septē. **F**ili⁹ baggoaim duo milia sexaginta septē. **F**ili⁹ adin/sexcēti qn̄q ginta qn̄q; **F**ili⁹ āther filij ēechie/nongenti octo. **F**ili⁹ aſein/trecēti vigintiocto. **F**ili⁹ besai/trecēti vigiriq̄tuor. **F**ili⁹ areph/centū duodeci. **F**ili⁹ gabaon/nonaginta qn̄q; **F**ili⁹ bethleē et nethpha/cētū octogita octo. **V**iri anathoth/cētū vigi ti octo. **V**iri bethamoth/qdragita duo. **V**iri cari athiarim/cephira et beroth/septingēti qdraginta tres. **V**iri rama et gebad/sexcēti viginti vn⁹. **V**iri machmas/cētū vigintiduo. **V**iri bethel ethai/ducēti vigintitres. **V**iri nebo alteri⁹/quinq̄inta duo. **F**ili⁹ helā alteri⁹/mille ducēti qn̄q gita quatuor. **F**ili⁹ arem/trecēti vigiti. **F**ili⁹ hiericho/trecēti qdraginta qn̄q; **F**ili⁹ lodadid et ono/sep tingenti vigintivn⁹. **F**ili⁹ senaa/tria milia nongenti trigita. **S**acerdotes: filij adaiā i domo iosue/nō genti septuaginta tres. **F**ili⁹ emmer/mille qn̄qua ginta duo. **F**ili⁹ phassur/mille ducēti qdragita se ptē. **F**ili⁹ arem/mille decē et septē. **L**euite/fili⁹ io ſue et gadmihel filiorū odoia/sep tingita q̄tuor. **C**atores/fili⁹ asaph/cētū qdragita octo. **I**anitores/fili⁹ fellū/fili⁹ āther/fili⁹ thelmō/fili⁹ accub/fili⁹ athita/fili⁹ sobai/cētū triginta octo. **N**athinnei filij soa/fili⁹ aspha/fili⁹ thebaoth/fili⁹ cheros/fili⁹ siaa/fili⁹ phado/fili⁹ lebana/fili⁹ agaba/fili⁹ sel mon/fili⁹ anan/fili⁹ geddel/fili⁹ gaer/fili⁹ raaia/fi

Slo. ordi.

Et venerat mē. tē. Ca. VIII
Bed. Qui nō lōge aberat. Coz
em: mur⁹ eēt. xxv. die setti mēsis
cōplet⁹. v. tīm dies ad exordiū. vii. mēsis
1. Eſd. 3. a superat: q̄ a p̄ma die vñq; ad vicesimā se
5. Eſd. 9. e cūdā rōr̄ legitimis ceremoniis p̄fserat
ē: qb̄ ita rite celebratis: deinde ad dispo
nendos orbis māsores cū principibus et
plebe reuersus est.

Nico. de lyra

Divisio **E**t venerat mēsis septi. tē. Postōs Ca. VIII
descripta est ciuitatis muratio et murate clausio: hic
p̄p̄t̄ describit⁹ ppli cōgregatio ad dep̄cādū dñm ne
pp̄ter

li⁹ rasin/fili⁹ nechoda/fili⁹ iece/fili⁹ aça/fili⁹ pha
sea/fili⁹ besai/fili⁹ munim/fili⁹ nephusim/fili⁹ be
chuc/fili⁹ acupha/fili⁹ ācur/fili⁹ besloth/fili⁹ mai
da/fili⁹ arsa/fili⁹ berchos/fili⁹ çicara/fili⁹ themai
fili⁹ nesia/filia athipha/fili⁹ seruorū salomonisi
fili⁹ sodai/fili⁹ sophereth/fili⁹ pherida/fili⁹ iah
la/fili⁹ dercon/fili⁹ gedel/fili⁹ saphatia/fili⁹ achil
fili⁹ phocereth: qui erat ortus ex sabaim filio am
mon. **O**mnes nathinnei: et filij seruorū salomo
nis/trecēti nonaginta duo. **H**i sūt aut̄ qui ascen
derūt de thelmellathbelarsa/cherub/addon/et
emer: et nō potuerūt indicare domū patrū suorū:
et semē suū/vtrū ex israel essent. **F**ili⁹ dalata/fili⁹
tobia/fili⁹ nechoda/sexcēti qdraginta duo. **E**t de
sacerdotibus/fili⁹ iabia/fili⁹ accos/fili⁹ bercellai
q̄ accēpit de filiab⁹ bercellai galaaditidis vxore:
et vocatus est nomine eorū. **H**i quesierūt scriptu
rā suam in censu et nō inuenierunt: et electi sunt de
sacerdotio. **D**ixitq; at bersata eis vt nō mandu
carent de sanctissanctorū donec staret sacerdos
doctus et eruditus. **O**mnis multitudo quasi vir
vñus/quadraginta duo milia sexcenti saxaginta
absq; seruis et ancillis eorū: qui erant septem mi
lia trecenti triginta septem: et inter eos cantores
et cantrices ducente quadraginta qn̄q; **E**qui eo
rū sexcenti triginta septem: muli eorū ducenti q̄
draginta quinq; camelii eorū quadriringenti triq;
taquinq; asini sex milia septin
genti viginti. **H**iero. **H**ucusq; reſerſ quid in cōmentario scri
ptū fuerit: et in neemie historiā te
xitur. **N**on nulli aut̄ de principib⁹ a
familiarū dederūt in op⁹. **A**ther
satha dedit i thesaurū auri dra
gmas mille: phialas/qui quagin
ta: tunicas sacerdotales/quinq̄e
tas triginta. **E**t de principib⁹
familiarū dederūt in thesaurum
opis: auri dragmas viginti milia: et argēti mīnas
duo milia ducētas. **E**t dedit reliquias populus/
auri dragmas viginti milia/ et argēti mīnas duo
milia: et tunicas sacerdotales sexaginta septem:
habitauerunt autē sacerdotes/ et leuite/ et ianito
res/ et cantores et reliquū vulgus/ et nathinnei/ et
omnis israel in ciuitatibus suis.

Nico. de lyra

Et querēte. s. neemias
puidere et disponere q̄
in ciuitate quā edifica
uerat habitare deberet
Trene Ca. VIII a
rat mēsis septim⁹: scenophe
gię sb̄ esdra et neemias. **F**ili au
lōgrega/
pter peccata populi ciuitas iterum va
stare. **C**irca qđ primo describit⁹ festiu
celebratio. scđo trāgressiōnis cōfessio.
ix.ca. tertio correctionis firma. pmissio
ca. x. **C**irca primū describit⁹ primo cele
bratio festi tubarū. scđo tabernaculo:ū.
ibi: In die secūdo. **C**irca primū celebra
tionē. primo describit⁹ legis lectio. secū
do eiusdē interpretatio/ibi. **D**ixit aut̄ ne
emias. **C**irca primū dicit: a **T**et vene. mēsis sep. q̄ ap̄
hebreos erat
Moraliter. a **T**et venerat mē. septi. tē. Per nume
rū septenariū septiformis gratia sanctispiritus designat: in
qua dei populus cōgregat. ideo subdit:
* Lōgregatusq;

A **C**ōgregatusq; **Beda.** Notāda deuotio ppli & concordia q̄l vir vn̄. i.eadē fide & dilectionē ad tēplū dei p̄uenerūt: & p̄tificē rogauerūt vt allato libro mādata legis q̄ agerēt: re plicaret: vt cuz ciuitate edificata opis q̄z deo placiti structura p̄surgeret: ne sīc antea pp̄ religiōls negligētiā: ciuitas p̄iret.

B n̄ aut̄ sexto mēse ciuitas extracta se, ptimo in ēa pp̄ls ad audiendā legē cōgregatus ē. **S**ex em̄ dies in lege sunt opandi: septia q̄scēdi: & hec ē post bo nū opus accepto dño q̄es nr̄a: vt abstinetes ab ope seruili. i. pctō audiendis & implēdis mandatis el̄ operā dem̄. **E**n̄ in p̄ncipio mēsis septimi statuta ē solēnitas tubaz: quaz cātu pp̄ls inter orōnes & hostias ardētius ad legē memoriā excitaref. **D**ystice q̄z edificata ciuitate oportet seq̄ lectionē diuinā & tubas sonare crebriores vt pp̄ls sacris celestib⁹ initiatū: etiā sacris elo quib⁹ et tpe solertiū q̄lē viuere debeat instruat. **b** **A**nte portā aquarum. **Beda.** Portā aq̄z: reor dici in atrio sacerdotū q̄ templuz vndiq̄z p̄ q̄dru erat circūdatū marie ad orientalē plagā tēpli: vbi erat mare eneū ad laudas man⁹ pedesq̄z introeuntū in tēplū vbi erat decē luteres enei ad laudas hostias: vbi etiā altare holocausti inē q̄ & tēplū lapidatus est c̄acharias fil⁹ barachie. **N**ō aut̄ hui⁹ atrij portā intrādi pp̄ls habebat licentiā: h̄ t̄m sa cerdotes & miltri dñi. **D**pls aut̄ extra hāc portā & marie in platea q̄ erat ad orientalē plagā ei⁹ ad audiēdū vel ad orādū stare solebat. **B** n̄ ḡ ante portaz aquaz collectus ē pp̄ls tanq̄z p̄ antisti te suū flūctis scripturaz sp̄ualitē potādus. **c** **S**tetit autē esdras t̄c. vi def̄ memissē hui⁹ loci **Paral.** vbi dictū est: q̄ stetit salomon corā altari dñi ex aduerso vniuerse multitudinis isrl: & extedit manus suas. **S**iqdē fecerat salomon basem eneā: & posuerat eā in me dio basilice. h̄ntē qn̄z cubitos latitudinis & tres cubitos i altū: stetitq̄z sup̄ eā. In medio em̄ basilice: in medio dicit atrij sacerdotū: cui basilica maior ex terioz atrioz oī pte tēpli erat circūdata: de qb⁹ in eodē libro scriptū ē: **F**ecit etiā atrij sacerdotū & basilicā grande t̄c. **S**ed & salomō q̄si rex basem fecit eneā. **E**sdras q̄si minoris potētie qdū ligneū sicut salomō vel moyses altare holocausti fecerūt eneū: & filii transmi gratiōis lapideum. **S**ed nō est putandum minus sacramentum ligneum gradum q̄ basem eneam habere. **S**icut em̄ es p̄ diuturnitate pdur andi: vel suauitate sonandi diuinis congruit sacramentis que nulla sacramen toz longitidine deficiunt: & in omnem terrā exiuit sonus eo rum. Ita lignum congruit eisdem ppter tropheum domini ce passionis. **S**tetit autē esdras scriba t̄c. **Beda.** Stat pontifex in gradu ligneo quem fecit ad loquendum: cum singulari imitatione dominice passionis altiorez se ceteris facit: vnde merito fiducialiter pdicat verbum dei. **S**i em̄ nō imitatur passionem domini: nōdum gradum ligneuz: vnde alijs p̄mineat ascendit. **U**nde necesse est vt timidus & erubescens q̄ ip̄e nō fecit alijs faciendo pdicet t̄c. **C**um psules q̄tum honore tantū opere subditos antecellunt: ip̄i eoz exemplis incitati vite sue gradum exequunt̄ deuoti: & ab eis pte admoniti p̄ peccatis vel desiderio patrie celestis lachrymas pfundere delectantur. **U**nde bene subdit: **F**lebat em̄ omnis populus: cum audiret verba legis t̄c. **I**te & comedite. **E**lt infirmiores conscientias p̄imoz exemplo pie actiōis & suauitate deuote admonitionis confortemus precipit: quatenus sicut adi p̄e & pinguedine repleant: labijsc̄z exultationis laudent no men domini. **J**uxta litteram quoq̄z cum in festis diebus post orationem lectionem & psalmorum studia completa carnem reficiamus: pauperum & peregrinorum memissē debemus.

Molite cō.

a **h**ebreos erat quasi totus festiūs: quia prima die erat festum turbarum: in memoriam liberationis isaac ab immolatione: & decima die festum expiationis in memoriam diuine placentis de fabricatiōe vituli aurei in deserto: & quindecima die festum tabernaculoz in memoriam q̄ filii israel post exitum de egypto habitauerunt in tabernaculis in deserto: & istud festum celebraverūt filii israel qui de captiuitate redierant: nō tamen prima die mēsis septimi sed quindecima die: vt videbit infra seq̄nti capitolo. **S**cenophegia sub esdra & neemia hoc nō est in hebreo: nec est de textu: nec subintelligit: quia scenophegia idem est quod festum tabernaculorum quod nō siebat tunc sc̄z prima die mēsis septimi: sed post sc̄z. quindecima die: q̄ sic p̄cipit **Leuit.** xxiij. **a** **C**ōgregatusq; est omnis populus quasi vir vnu: Id est totaliter & p̄fecte. vel uno animo & voluntate ad festum celebrandum. **b** **A**d plateaz que est ante portam aquarum. **I**sta porta nominatur porta fontis supra. iii. caplo: & in opposito illius porte: non tamen immediate erat atrium vbi homines orabant & audiebāt verbum diuinum. & hoc atrium vocat hic platea. **c** **E**t dixerunt esdre scribe vt afferret librum legis moy si quam p̄ceperat dominus israeli t̄c. **Q**uam reparauerat: vt dicum est supra **E**sdre. viij. & ideo eam melius docere poterat. **d** **E**t legit in eo aperte: Id est intelligibiliter declarādo ea que videbāt obscura. **e** **I**n die prima mensis septimi. in quo est festum tubarum: vt p̄cipitur **Leuit.** xxiij. **f** **D**e mane vſq; ad mediam diem in conspectu viroz t̄c. in quo apparet eius sollicitudo populū docendo & deuotio populi ita diu & attente audiendo. Ideo subditur: **g** **E**t aures omnis populi erāt erecte ad librum: Id est ad audiendum ea que legebantur in libro. & aures mentis erant attente ad intelligentiam. **h** **S**tetit autē esdras scriba super gradum ligneum/ quez fecerat ad loquendum t̄c. **D**icit autem de Salomone q̄ stetit super basim eneam ad loquendum populo: vt habetur. ii. **P**aral. vi. **S**ed illam basim & alia metalla portauerunt secum chaldei quando incenderunt templum & ciuitatem: vt habet. iiiij. **R**egū vi. **E**sdras autem nō erat ita diues sicut Salomon: & ideo p̄ gradu eneo fecit gradum ligneum ad loquendum. **i** **E**t benedixit esdras domino deo. **O**stendens q̄ in p̄ncipio pdicatiois ad impetrandum gratiam dei debet fieri oratio non soluz a pdicante: sed etiam a toto populo. Ideo subditur: **E**t respōdit omnis populus amen/ amen: eleuans manus t̄c.

* Populus aut̄ **a** **C**ōgregatusq; est omnis populus quasi vir vnu. **U**nde dicit **Act.** iiiij. f. **H**ukitudinis credentiuſ erat cor vnum & anima vna. **b** **A**d plateā que est ante portam aquarum: Id est lachrymaz cōunctionis & deuotōis. tales em̄ aq̄ in cōgregatiōe fideliū debet esse. **t** **A**ttulit ḡ esdras sacerdos legē corā multitudine t̄c. **V**er esdra q̄ adiutor interp̄iat doctor vel pdicitor euāgelicus designat. vii **P**aulus magnus pdicitor & doctor gentilū dicit. i. **Cor.** iii. b. **D**ei em̄ adiutores sumus. Et iste debet afferre legē euāgelicaz & eam fideli pp̄lo pdicare & eius intellectum fideliter aperire. **i** **E**t benedixit esdras dñs. quia pdicator dei grā postulare debet in p̄ncipio nō solum p̄ seip̄m sed etiaz p̄ pp̄lm. Ideo subdit: **t** **E**t r̄udit ois pp̄ls amē. **I**te & comedite p̄guia t̄c. **E**x hoc p̄t q̄ in diebus solēnibus licitu ē laurius v̄tere q̄z alijs tp̄ibus. **E**el p̄ istā refectionē p̄t eucharistie sumptio designari: q̄ in diebus solēnibus est potissime assumenda.

Mij. *** E**gredimini

Do:aliter

Slo.ordi. Neemie. La. VIII

Ea **F**olite cōtri. **D**octores q̄ mētes auditōz sacris lectōib⁹ ad lachrymas excitāt: r̄ idē p̄solant: dū gaudia secura p̄mittūt. **b** **C**uiā dies sanc⁹. **D**ū s̄z verbis dñi audiēdis r̄ implēdis operā dām⁹: in q̄ die q̄uis exteri aduersa patientes nos in spe gaudere oportet. vnde: **Q**uasi tristes temp abū gaudētes r̄c. **c** **E**t in ueuerūt r̄c. **B**ed. **H**ec in leuitico plenius scripta sūt r̄q̄ in memorīa fieri lus sa sint lōgi itineris q̄ educēs dñs populu de egypto. xl. annis p̄ desertū in tabernaculis habitare fecit: q̄tidie ilr̄ p̄ moysen leḡ p̄cepta depromēs. **J**usla ē aut fieri tabernaculor̄ fixio q̄ grece scenophegia dicit: oībus annis se p̄t dieb⁹. i. a q̄ndecia die septimi mēs v̄sq̄ ad. xxii. **H**ui⁹ obseruātie lacra mēta debem⁹ p̄scrutari: cū xp̄s huic se stuitati adesse dignat⁹ est. **L**ūq̄ pp̄lm assatus confluentē sacris dedicauerit verbis. **N**ostri q̄z p̄t liberauti sunt ab egyptiaca seruitute p̄ sanguinē agnī: r̄ adducti p̄ desertū q̄draginta annis in terra p̄missiōis: cū p̄ dñi passio nē liberatus ē mādus a seruitio dia boli: r̄q̄ apostolos primitiva ecclia cōgregata est: q̄ quasi p̄ desertū quadraginta annis ducta ē ad patriā celestē: q̄ q̄dragenariū ieuniū moysi r̄ helie r̄ ip̄s dñi imitādo cōtinētē vitā duxit semp eternā sitīs patriā: r̄ ab oīb⁹ mādi secreta illecebrib⁹: in q̄tidiana diuine legis meditatiōe vigilauit. **N**os q̄z debem⁹ manere in tabernaculis et euntes de habitaculis nr̄is. i. seculi voluntatib⁹ reliet peregrinos nos ēē in terra: r̄ patriā h̄re in celis p̄siteri r̄ desiderare eā oībus votis: r̄ h̄ in die solēni mēle. vii. i. luce gaudiū celestis implente cor nr̄m grā sp̄uſancti q̄ se p̄tiformis ē. **In** tabernaculis septē dieb⁹ manere p̄cipimur: q̄m oī tpe hui⁹ vite q̄. vii. dieb⁹ agit meminiſe nos oportet: q̄ incole sum⁹. In terra r̄ peregrini sicut p̄tē nr̄i. **d** **L**igni pulcher. r̄c. **R**ōs̄z hebrei vocat cedrū. **F**rondes vero myrti et obumbraciū sibi assert q̄ dicere p̄t: **E**p̄i bonus odor sum⁹ deo in oī loco. **e** **F**ron des lig. pul. r̄ frōn. myrti r̄c. **F**ruitus charitatē q̄ inter omnes virtutes pulcherrima: p̄ quā r̄ xp̄s lignū cruci p̄ nr̄a salute ascēdit: cul⁹ passionē dñi q̄tū possum⁹ imitamur frondib⁹ p̄ te cito ligni pulcherrimi r̄ myrti in mortificationem vitior̄ z libidinū p̄tegimur. **D**agi em̄ dñō myrrā offerentes docuerūt: q̄ q̄p̄i sūt carnē suam cū virtūs r̄ cōcupiscentiū crucifigunt. **f** **R**amos pal. **B**ed. **R**amos pal marū afferim⁹ q̄d ē man⁹ vītricis ornatū cū mente vītorū vītricē gerim⁹ r̄ inuitā cūctis hostib⁹ vt stemus ante thronū i cōspectu agni amicti stolis albīs: r̄ palme in manib⁹ nr̄is.

Apo. 7.c **A**i. de ly. **G**anusquisos

x **a** **P**opulus aut̄ sta. in gra suo. i. inferi q̄ esdras q̄ sup̄emebat pplo: vt p̄dictū ē. **b** **D**ixit at ne. **H**ic p̄nr̄ describit lectionis iterptatio. cū d̄: **D**ixit aut̄ nee. ip̄se est r̄c. sic em̄ alio noīe dīc̄ ē: cui⁹ r̄o dicta fuit. **s** **E**sdrē. ii. ca. **c** **E**t esdras sa cerdotes r̄ scri. r̄c. **M**ō est p̄ hoc in telligendū q̄ isti oīes simul loquerēt. quia ec̄ ē

ni phalaia: leuitē silētiū facie bāt in populo ad audiendā lēge. **P**opulus aut̄ stabat in gra du suo. **E**t legerūt in libro legl̄ dei distincie r̄ apte ad intelligē dū: r̄ intellexerūt cum legeref. **B**ixit aut̄ neemias: ip̄se est b̄ athersatha/et esdras sacerdos c̄ r̄ scriba: et leuitē interptantes vniuerso populo. **V**ies sanctificatus est dñō deo nostrot̄. **N**olite lugere r̄ nolite flere. **F**lebat em̄ enī omnis populus cuī audia **T**iuinitus. i. collate actions libertatē et audiendi verbī dei dulcedinē: mulsum em̄ est vinum melle dulcoratū: vñ r̄ grecs vinomelle vocat. **r**et verba legl̄. **E**t dixit eis: Itē e comedite p̄igua r̄ bibite r̄ mulsum: et mitite partes his qui s̄ qui non p̄parauerunt sibi: q̄r̄ **s**anctus dies dñil ē: et nolite cōtristari. **G**audiū etenī dñi ē for fortitudo nostra. **L**euitē autē si lentū faciebāt in omni pplo/ **d**icētes: **T**acete q̄r̄ dies sanctus est: r̄ nolite dolere. **A**bijt itaq̄ oīs pp̄ls vt comederet r̄ biberet: r̄ mitteret partes: r̄ faceret leticiā magnā: q̄r̄ intellexerant verba q̄ docuerat eos. **E**t i die k̄ secūdo congregati sunt princi pes familiarū vniuersi pp̄li/ sa cerdotes r̄ leuitē ad esdrā scribā vt interptaref eis verba le gis. **E**t inuenierūt scriptū in le ge h̄cepisse dñm in manu moy m a **T**quasi incole r̄ peregrini sup̄ terrā. si vt habitent filij isrl̄ i tabernaculis in luce. s. gaudiū celestis. **b** **P**leni gratia spirituſancti. **n**aculis in diē solēni mēnse se ptimo: r̄ vt p̄dicēt r̄ diuulgēt vocez in vniuersis vrbib⁹ suis/

a **T**nobis quoq̄ egredendum est de quadam mansione generalium cogitationū ad meditandum altitudinem scripturarum. **r** in hierlm̄/dicētes: **E**grēdimi + a **T**fructus misericordie q̄bus paupes recreādo nos ab estu vitior̄ obumbrē. ni in monte: et afferte frōndes + **d** oliue: r̄ frondes ligni pulcherri + **m** mi: frondes myrti r̄ ramos pal + **a** **I**id est ceterarū ornamēta virtutū. marū: r̄ frōdes ligni nemorosi p a **T**de his oībus tabernacula facim⁹: cū bonis delectati opib⁹: totū oīm a māda nis illecebrib⁹ abstrahimus. **v**t siāt tabernacula: sicut scri + **p**tu est: **E**t egressus ē oīs pp̄ls q̄ r̄ attuleit. **F**ecerūtq̄ sibi taber

Nico.de lyra

q̄ effet magis cōfusio itellectus audien tiū q̄ instructio: nīsī for̄itan in diversis locis r̄ diuersis partib⁹ pp̄li sic loquerē tur q̄ vn̄ nō impeditre aliū: q̄d tñ nō v̄l def veruz: q̄ in principio hui⁹ capl̄ d̄: **C**ōgregat⁹ est oīs pp̄ls q̄si vir vñus ad plateā q̄ ē ante portā aquaz. **E**x q̄ videt q̄ totus erat cōgregat⁹ i loco vno: solus igit esdras legem legebat: r̄ obscura de clarabat: s̄z alj in h̄ ip̄m iuuabat: q̄ sibi assistētes faciebāt silētiū i pplo ip̄m res metes a luctu r̄ gemitu q̄r̄ nō erat dies luci: s̄z sp̄ualis leticie. **d** **F**lebat em̄ r̄c. q̄r̄ p̄cipiebat se legē trāgressū fuisse i multe. **e** **I**te come. r̄c. i. vñm melle dulcoratū: ex h̄ p̄t q̄ in dieb⁹ festiūs p̄nt fideles r̄ debēt lauti⁹ viuere cū moderamine tñ. **f** **E**t mit. p̄. i. exeria. **g** **H**is q̄ nō p̄. s. i. paupib⁹ q̄ nō ha buerū vñ possent sibi sufficiēter p̄uidere. **h** **E**t ho. cō. cui⁹ r̄o subdit: **i** **G**audiū etenī dñi r̄c. i. gaudium sp̄uale q̄ debet i dñō gaudere i hac sole nitate ē p̄solatio nr̄a nos fortificans ad bonū. **L**etera patēt ex dīc̄. **k** **E**t in die se. **H**ic p̄nr̄ agit d̄ celebratiōe festi tabernaculor̄: cui⁹ occasio p̄mittit: cū dīc̄: **l** **E**t inuenierūt scri. i. le. **L**eui. xxiiii. **m** **P**recepisse do. i. ma. mo. i. p̄ ip̄m moysen. **n** **E**t ha. fi. r̄c. sat̄is de ramis arbor̄ viridib⁹ r̄ florib⁹: h̄ em̄ festū celebrat̄ i memorīa būstī diuinī: q̄ fecit habitare filios isrl̄. xl. annis in tabernaculis i desertō: r̄ absq̄ notabilis defectu: p̄m q̄ p̄t Deu. ii. b. **N**ouit dñs iter tuū habitās tecū. xl. annis. r̄ nihil ibi defuit: r̄ ad designādū q̄ de de ser to eos educate introduxit i terrā fertile r̄ delectabilē. **o** **I**n die so. mē. sep timo: die em̄ q̄ndecimo septimi mēsis i cōp̄iebat festū istud r̄ durabat. vii. dieb⁹ sc̄v̄sq̄ ad. xi. diē mēsis inclusiue. **p** **E**t frōn. lig. nemo. i. ramis r̄ folijs copiosi. **L**osequenter ponit executio hui⁹ solēnitat̄ cū d̄: q̄ **E**t egressus est r̄c. istud nō reserf ad illd q̄ p̄dic̄: **I**n die sc̄do: q̄r̄ die sc̄do mēsis. vii. audi erūt p̄cepū legis de festo tabernaculor̄ z appropinquāte die q̄ntodecimo mēsis exierūt ad accip̄dū ramos r̄ fecerūt tabernacula fm̄ legis mādatū. iō seq̄: **r** **S**ecerūtq̄ sibi ta. vñusq̄sq̄ in do. suo. i. i. tecto dom⁹ sue: dom⁹ em̄ in terra illa habēt recta plana: r̄ iō fecerūt ibi tabernacula q̄ debebat eē s̄b dñu: vñ r̄ i era ista q̄n faciūt h̄ festū itra domos *

* suas q̄ nō **s** * **t** **E**gredimini i mō. i. de virtūs trāsite ad culmē vītū. **t** **E**t affer. frō. oli. i. opa miscōdie. **t** **E**t frō. lig. pul. i. denotas meditatiōes xp̄i palli q̄ evite lignū r̄ speciosus formia p̄ filiis hominū. **t** **E**t frōn. myrti. habēt p̄m tē cōsiliādī: pp̄f q̄d signat patientiā i ad uersis. **t** **E**ra. pal. **P**er q̄s vītōria designat. **E**n vītōrib⁹ antīquus palma dabat̄: r̄ iō signat vītōriā de sp̄ialib⁹ inimicis. s. diabolo mādo r̄ carne. **t** **E**t frō. lig. nemo. i. ramis r̄ folijs copiosi: p̄ q̄s signat dilatatio charitatis i oīb⁹ opib⁹ charitai. **P**. xvii. d. **T**ia mādatōr̄ tuo z cucurri cum dilatasti cor meū. **t** **E**t siāt q̄. **E**x iō em̄ fit tabernaculū sp̄uale in q̄ filiū isrl̄. i. boni xp̄ian debēt. vii. dieb⁹ habitare. i. toro tpe vīte sue: totū em̄ tps. vii. dieb⁹ revoluit: eē ideo septenario dierum totus decursus temporis designatur.

Sa **C**linusq; in do. **Beda.** In domate suo: tecto. s. domo
rū: q; in paleitina nō hñt culmina in domibus: s; eq;les sunt
oim domoz sumitares suppositi tralibz & tabulatis. Ita q;les
nostrū egredius facit tabernacula in domate: tecto. s. domus
sue: cū hñtaculū sue carnis aīo trascēdēs affect⁹ nosios sedula
supne luc⁹ & libertatis meditatiōe cal-
cat. Idē in atrijs n̄is facim⁹: cū mēte
ad celestia flagrāte q;li extra mūdū p̄si-
stimus: cui⁹ māsionē ocl⁹ relinq;re desi-
ram⁹: & in atrijs dom⁹ del⁹: q;li & si non
dū aulā fugne habitatōis licet īgredit⁹
in ei⁹ in vicinia totā cogitatōis nostre
mēorā sedēq; locam⁹: & in platea por-
te aq;z cū dilatato corde in via māda-
toz dei: sicut ceru⁹ desiderat ad fontes
aquaꝝ: ita desiderat aīa n̄a ad deū vi-
uū. Et in platea porte ephraī. i. frugi-
feri vel crescentis: q;li in latitudine liberi
cordis ita p̄scim⁹: vt patesfacta nobis
a dño porta iusticie semg in illo cresca-
mus in salutē: & in maiorib⁹ bōe actio-
nis frugib⁹ abundare mereamur.

Cenopeb b **S**eptē diebus. **Beda.** Sceno-
phegia septē dieb⁹ agebat. i. a qndeci-
ma luna mēsis septimi vſq; ad vicesi-
mā p̄mā: octauo die. i. xxii. mensis de-
nuo collecta ppli agebat maiori festi-
uitate iſignis. Enī in leuitico a qndeci-
ma die mēsis septimi q;li cōgregaueri-
tis oēs fructu⁹ terre v̄fe celebrabit⁹ feri-
as septē diebus: & die p̄mo die octauo
erit sabbatū. i. requies r̄c. Legit ⁊ es-
dras septē dieb⁹ scenophegie p̄plo in
libro legl dei: q; hec ē vera solēnitatis
mētis: vt p̄ dies singulos. i. p̄ oīa bōa
opa q;bus a deo illustramur legēdis:
audiēdis: facēdisq; ei⁹ sermonib⁹ intē-
to corde vacem⁹. Incipit at hec solēni-
tas a. xv. die mēsis q;li luna nocte ple-
nissimā ē: cū oēs. s. menti n̄e tenebre
clarissimo xp̄i lumine resoluunt: sequit⁹
q; eā dies octauo sabbati. i. q;li qđ erit
tpe resurrectōis in vita futura: cuius
gaudio iteri in spe sbleuamur tūc ī re-
ipa p̄fremur: cum optata illa collecta
oīs sc̄i⁹ et c̄ageloz. s. & hoīm in p̄spe
cū dei cōgregatus & nunq; segregan-
tius exultauerit. **La. IX**

Nota **I**n die at. **Beda.** Notāda cor-
recti ppli deuotio. Cōpleta em̄
rite solennitate uno tm̄ intermisso die
mox in ieunio & p̄ni spōte cōuenēt:
vt qđ gerēdū audierat diligēter gere-
ret separando. s. seip̄os mente & corpe a
p̄sortio eoz q; a dño aliēi sūt: ne p̄ eoz
p̄sortiu in illis mala recideret q; vir post longa tpa euaserat.
Nos igis q;cd in publica finaxi v̄l auditorio facēdū cognō-
uium: mutua iter nos collocutiōe tractem⁹: & q;li singula casti-
gatiōe cordis v̄l corpis cōplere valeamus solerter p̄qram⁹.
Darie at p̄baſ vite correctōis industria/ cū s̄b dīt: c **E**t
psurrererūt. Quis nō miret tantū ppli tātā habuisse pie-
tati curā: vt q̄ter in die. i. mane hora tertia sexta & nona q;bus
orōni vel psalmodie vacandū erat auditui legis diuīe se tra-
deret: q; innouata in deū mēte purior & deuotior ad dep̄cādū
eius misericordiā rediret: & in nocte q̄ter excuso torpore som-
ni ad p̄fitendū p̄ctā & veniā postulandū exurgeret. Enī vt re-
mos in ecclia pulcherrimus inoleuit: vt p̄ singulas diuīe
psalmodie horas lectio de veteri & nouo testamēto cūctis au-
diētibus dicat: & sic ap̄licis & p̄pheticis cōfirmati v̄bis: ad in-
stantiā orōnis genua flectat: & nocturnis horis: cū a ceteri la-
boribus cessat diuinis lectiōibus aures liberius cōmodant.

Nico.de lyra

Et dixit esdras.
v̄a suas q; non hñt tecta plana remouēt coopturā domus su-
p̄a tabernaculū: vt sic sit sub diuo. a **E**t habitauerunt
in taberna. s. septē dieb⁹ p̄ceptū legis: Leuii. xxiij. Mo-
em̄. fece. r̄c. talia filii isrl. nō est intelligendū q; ista solēn-
tas fuerit simpli major q; aliq; q; fuerit ītermedio tpe p̄dicto:

q; tpi bus q;bus floruit regnū. s. tpe dauid & salomonis fuerit
pluries facta tabernaculoz festa solēniora q; istud: s; ista cōpa-
tio accipit p̄m qđ: & p̄portionabiliter: q; tpe ītermedio p̄di-
cto nō legis p̄plus sic fuisse generalis cōgregatus in hierlm q;li
vir vñus: vt d̄ in p̄ncipio hñi capl; nec q; pp̄ls fuerit sic at-

tētus ad audiendū legē. Itē p̄m q;daꝝ
p̄portionē matus fuit illis q; de capti-
uitate redierat facere tale festū q; regi-
bus potētibus & pp̄lo existēti in statu
potētissimo sacere festa multo maiora
simpli: sicut maius ē puerō portare q;
tuor q; viro robusto decē vel viginti.
b **E**t in die octauo collectaz. p̄
emendis necessariis in vsum templi.
c **T**uxta ritum. Qui habetur **Le**

Tuitici. xxiij. **La. IX**

Tadi āt vicesimoquarto.
Dic p̄nr describit⁹ ppli p̄fessio.
r̄p̄mo p̄fessio trāgressiōis. sc̄do cōfes-
sio diuīe laudis ibi: Surrexerūt autē.
Circa p̄mū p̄mittit t̄p̄/cū d̄: In die
aut̄ vicesimoquarto menis hu-
iūs. Sicut em̄ dictū est caplo p̄cedēt
singulis diebus festi tabernaculoz au-
dierūt legē: & sic p̄ceperūt se ēā trans-
gressos fuisse iungēdo matrimonia cū
alienigenis: & ideo transacta die colle-
cte q; fuit. xxiiij. dies mēsis septimi ī cra-
stino sepauerūt semē filioz isrl ab alieni-
genis: & xxiiij. die ieunauerūt iduti-
saccis: & algl capita puluere in signu⁹
vere pñie & humiliatiōis: put d̄: **L**o-
uenerūt filii isrl ī ieunio r̄i r̄c.
e **E**t sepatū est semē filioz isrl
r̄c. b īa erat factū die p̄cedēti. Ido d̄:
Et sepatum est. de p̄terito. f **E**t
steterūt. sepati ab alienigenis die vi-
cesimoqrto. g **E**t p̄sitebāt p̄ctā
sua. factō & signo. b **Q**uater
in die & q̄ter in nocte p̄sitebāt.
in q; appetit veritas pñie: q; subtrahe-
bāt sibi quietē noctis p̄ magna parte.
i **S**urrexerūt aut̄. Dic p̄nr descri-
bit⁹ p̄fessio diuīe laudis ad quā p̄mi-
tit exhortatio leuitaz. cum d̄: Surre
xerūt aut̄ r̄c. vt meli⁹ pp̄lm excitare
ad diuīa laude. vñ bñdit: k **E**t di-
xerunt leuite io. pp̄lm exhortando.

* Surgite bñdicid.

Moraliter. d **I**n die aut̄ vice-
simaq̄ta mēsis huius r̄c. Si ha-
bet ex caplo p̄cedēti: singulū diebus fe-
stis tabernaculoz esdras legit in libro
legis dñi ip̄az interpretādo: & sic pp̄ls q;
ad audiendū erat intētus: vt ibidē d̄

Dorellit

cepit se in pluribus deliq;se: & sp̄aliter in cōmixtione p̄ matr-
monia cū alijs gētib⁹ qđ p̄hibit⁹ erat in lege diuīna: ppter qđ
egit pñiaz in ieunij: saccis & cinere & segregatiōe a gētib⁹:
vt p̄t in textu. Per esdrā aut̄ intelligit p̄dicator: vt supra dictū
est: ip̄e vero p̄dicare debet virtutē & virtutes penā & gloriā. ideo
p̄ auditum sue p̄dicationis ppli audiens attētē p̄cipit sua pec-
cata: de q;bus debet penitentiā agere in ieunio q̄tū ad p̄cita-
tē virtutē: & in saccis q̄tū ad austēritatē vestitus: & humus sup-
eos q̄tū ad humiliationē sui status & gestus. e **E**t sepatū
est semē filioz isrl ab oī alienigena. p̄ qđ significat q; ve-
re penitēs elōgare se debet q̄tū pot a p̄cōrib⁹. Quia d̄: Pro-
uer. xiij. d. Qui cū sapiētibus gradis sapiens erit: amicus stul-
toz s̄lis erit. E **P**. xvj. d. Cū sancto sc̄tū eris: & cū guero
querteris. g **E**t cōsitebāt p̄ctā sua. Cū humilitate ma-
gna. h **Q**uater in die & quater in nocte cōsitebāt
& laudabāt. Quaternarius est p̄mū nūerūs q̄dratus: q; re-
sultat ex ducru binarij in seip̄m semel: bis duo nāq; q̄tūor sūt
& ideo signat stabilitatē: sicut in q̄tūtate cōtinua corpus q̄dra-
tum in quolibet suo latere stabiliter sedet ppter qđ p̄bs primo
ethicor compat tetragono virtuosum: p̄ hoc igis q; ve r̄c hic q̄ter
in nocte & quater in die cōsitebāt & laudabāt: significat q; ve-
ra confessio peccatoz & vera confessio diuinaz laudum habent
annexā quadraturā stabilem virtutē.

N 4

ESurgite: benedicite domino deo nostro ab a
eterno usq; in eternum. Et benedicat no- b
mini glorie tuę excuso: in omni benedi-

cione et laude. Et dixit c

Et dixit esdras: Tu ipse dominus sol
lus tu fecisti celum et ce- f
lum celorum: et oem exercis
tu eorum: terra et vniuers
sa q; ea sunt: maria et oia
q; in eis sunt. Et tu vniuer-
cas oia hec: et exercit ce k
li te adorat. Tu ipse dominus i
deo q; elegisti abram: et m
eduixisti eum digne chal
deorum: et posuisti no- n
men eius abraam: et inuenisti cor eius si
dele coram te: et perficisti cu eo sed vt da p
res ei terram chananem et hebrei eurei et am
morrei et pherelei et iebusei et gergesei:
vt dares semini eius. Et ipolesti uba tua q
qm iustus est. Et vidisti afflictionem patrum et
nrorum in egypto clamoreq; eorum audiisti su
q; mare rubrum: et dedisti signa atq; portae
ta in pharaone: et in vniuersis seruis eis: et
in oī populo terre illi. Cognovisti ei q; su
pbe egerat h eos: et fecisti tibi nomen: si
cut et in hac die: et mare diuisisti ante eos
et transierunt p mediu maris sicco. Heresi
cutores autem eorum piecisti i profundū q; la
pidem i acq; validas et i coluna nubis du
ctor eorum fuisti p die: et i coluna ignis p
nocte: vt appareret eis via p quam igredi
ebantur. Ad montem qz sinai descendisti: et a
locutus es cu eis de celo: et dedisti eis
iudicia recta: et legem veritatis: ceremoni
as: et pcepta bona. Et sabbatum scifica
tu tuū ostendisti eis: et mādata et ceremo
nias: et legem pcepisti eis in manu moysi
serui tui. Panem qz de celo dedisti eis in
fame eorum: et aquam de petra eduxisti eis s
tientibus. Et dixisti eis: vt ingredierent
et possiderent terram: sup quam leuasti ma
nu tuā: vt traderes eis. Ipsi vero et pa
tres nři supbe egerunt et indurauerunt cer
vices suas: et nō audierunt mādata tua:
et noluerunt audire: et non sunt recordati
mirabilium tuorum q; feceras eis. Et indu
rauerunt ceruices suas: et dederunt caput
vt cōuerterent ad seruitutē suā q; p cō
tēnōne. Tu autem deo ppeti clemēs et mi
sericors lōganumis et multe miseratio
nis: nō dereliquisti eos. Et qdē cu fecis p
sent sibi vitulū cōflatilē et dixissent: Iste
ē deus tuus q; eduxit te d egypto: fecerunt q
blasphemias magnas: tu autem i miseri
cordijs tuis multe nō dimisisti eos i de
serto. Coluna nubis nō recessit ab eis p

Exo. 3. d
Exo. 14. 5
Exo. 13. d
Exo. 21. a
Deut. 15. e

a Surgite benedicite domino deo nostro corde et ore. **b** Et bñdi
cat. Dic pñr ponit laudis diuine confessio: et scđo diuine misericordie implo
ratio ibi: **D**icit itaq; dñe. Circa primū ponit dicta confessio leuitis pñcē
tib: et alijs audietib: et tacite deo laudatib: in qua qdē pfectio primo
cognoscit diuinū beneficium: qd est generale respectu omnium: et scđo multiplex
diu
nū beneficium spāle collatum pplo srl ibi: **T**u ipse domine. Primū beneficium duplex ē.
Tuū ē creatio: qd nota cū dñ. **c** **T**u ipse dominus solus. s. es creator:
pmitis tñ in aliquibus libris. **d** **E**t dixit esdras: sed nō est in hebreo
nec est de textu: q; nō est verbū soli esdras: sed etiā aliorū cōfidentiū deus
creatorē om̄ celestū et terrestriū. iō subdit: **e** **T**u fecisti celum. s. side
re. **f** **E**t celum cē. i. celum empyrēum qd est superū. **g** **E**t oem exer
citu eorum. s. stellas et lumina maria: q; dicunt exercit celis siderei: et angelos
q; sunt exercit celis empyrēi. **h** **E**t terra. q; ē insimū elemētū. et p. s.
intelligit creatio corporis mediorū inter terrā et celā. Secundū beneficium est
gubernatiōis qd nota cū dicit: **i** **E**t tu gubernas oia hec: q; oes
creature p diuinā gubernationē ad actus suos mouen: q; motus etiā in
creaturis inanimatis dicit quedā vita ut habet. viij. phicorū. **k** **E**t
exercit celis te adorat: q; angeli q; sunt exercit celis empyrēi adorant
dei adoratione ppete dicta. Similiter exercit celis siderei. i. stelle et lumina
ria eum adorat adoratione large dicta: inquit in eorum illuminationib: re
lucet dei bonitas et sapientia: et ex hoc mouent creature rationales ad adorant
dū et adoratione ppete dicta. Ex h aut loco surrexit qdā error: iudeoz di
cētū deū esse corporeū et esse in loco determinato. s. in occidēte: eo q; stel
le mouent ab oriente versus occidente. q; adorādo deū ibidē existentē: h
hec rō fruula est: q; eadē rōne diceret esse in oriente: q; stelle mouent ab
occidente in oriente in hemisferio nobis opposito. Et etiā dicitur: error
manifeste ptra dictū **N**tere. xiiij. d. **C**eluz et terrā ego impleo dicit dñs.
dictum in hoc ita est absurdū q; nō indiget alia improbatione. ideo bre
uiter ptranseo. **l** **T**u ipse dominus. Dic pñr ponit confessio multiplicis
beneficiū filiis israel spāliter collati: et exprimendo beneficiorū multitudi
nē et magnitudinē: interponit populi ingratitudinē: vt opposita in pta se
posita magis eluescat: vt magis apparebit psequēdo. Primo ergo po
nit beneficium electionis quo deus ppetim israel sibi tanq; peculiare elegit
in abrahā cū dicit: **T**u ipse dominus q; elegisti abrahā: sic em̄ vocabat
qm dñs ipm elegit et vocabat: vt br. **G**en. xiiij. m. **E**t eduxisti eum de
igne chal. q; p̄m hebreos p̄cie fuit in igne de pcepto **N**emroth ppet
fidei vniū veri dei: et inde dimisit saluat: p̄t dictū fuit plenū **G**en. xiij.
n. **E**t posuisti no. eius abraā. I. p̄tē mātitudinis fideliū: sicut h̄
Gen. xvi. o. **E**t inuenisti cor eiū fidèle: q; p amore tuo parat su
iū etiā filiū suū dilectissimum inolare: vt habet **G**en. xvi. p. **E**t p̄cussi
sti cū eo sedis ut dares ei terrā. vt habet **G**en. xvi. q. **E**t imple
sti verba tua. Dic pñr exprimit beneficium liberationis israel de egypto.
cū dicit: **E**t implesti verba tua: q; p̄ce famis fecit populū israel desce
dere in egyptū: vt habet **G**en. xlvi. vt ibidē ad tps saluare p̄ ipm ioseph.
r. **E**t vidisti afflictionem patrum no. in egypto: q; mortuo ioseph
populus isrl fuit ibi multipliciter afflictus: vt habet **E**ro. i. et capitulis se
quentib: usq; ad. xiiij. s. **C**lamoreq; eorum audiisti sup mar. rubrum.
egyptios submerges et filios isrl saluas: vt habet **E**ro. xiiij. t. **E**t dedi
sti signa: mare dividendo. v. **A**tq; porteta. p̄baraonē et eius exer
citu submergendo. x. **C**ognovisti em̄: q; supbe ege. iniuste filios
isrl opprimendo. y. **E**t in coluna nubis ductor eorum fuisti tē. vt
habet **E**ro. xiiij. z. **A**d montem quoq; sinai. Dic pñr describis be
neficium dationis legis cū dicit: **A**d montem quoq; sinai descē. in su
gno visibili. **E**ro. xiiij. a. **E**t locutus es cu eis de celo. **E**ro. xiiij.
b. **E**t dedi eis iudicia recta: q; ad pcepta iudicitalia. c. **E**tle
gē veritatis. q; ad moralia. d. **C**erimonias. q; ad ceremonia
lia. e. **E**t pcepta bona. q; ad cetera mādata q; ad pdicta reducunt.
f. **P**anē quoq;. Dic cōsequēter ponit beneficium nutritionis et deser
to: q; dedit eis manna de celo: vt habet **E**ro. xvi. g. **E**t aquam de pe
tra eduxisti: vt habet **E**ro. xvij. et **M**u. xiiij. h. **E**t dixisti eis: vt in
grederent et possi terrā: vt habet **M**u. xiiij. i. **S**up quaz leuasti
manū tuā. iurādo abrae q; semē suū possideret illam terrā. **G**en. xiiij.
vbi dicit: Per memetipsum iurauit dñs tē. k. **I**psi vero. Dic
interponit populi isrl ingratitudo de beneficiis acceptis cū dicit:
l. **S**ugbe egerunt. mādata dei trāsgrediendo. m. **E**t indurau
ceruices suas: p obstinationē in peccato. n. **E**t nō sunt recorda
ti mira tuorum q; feceras eis: egyptū multipliciter peccando: et filios
isrl mirabiliter liberādo: vt p̄t in divisione rubri maris: et plurib: alijs
et tñ frequēter insurgebant ad murmurādū cōtra moysen et deū: sicut p̄t
Ero. xiiij. et. xvij. et in multis alijs locis. o. **T**u autē deus ppetius
et clemēs: ex tua bonitate eos supportasti: cū tamen essent exterminatio
ne digni. specialiter ppter hoc qd subdit: p. **E**t quidē cū fecissent
sibi vitulū: vt habet **E**ro. xxiij. q. **F**eceruntq; blasphemias ma
gnas: vitulū deū noiando: et ei tāq; deo imolando: et sic blasphemau
runt verbo et facto. r. **N**ō dimisisti eos i deserto: absq; tua benigna
protectione et gubernatione. iō subdit: s. **C**oluna nubis nō reces
sit ab eis. ppter dictas blasphemias: et de ista columnā nubis et ignis
vtrū fuerit vna vel duplex: dictū fuit plenū **E**ro. xiiij.

Et māna

a Et māna tuū nō phibui ab ore eoz ingratis pane celesti pascēdo; vt habet Exo. xvi. b Et aquā de disti eis in siti. Exo. xv. aquas dulcorādo. Et xvii. aquas d petra educeōdo. c Estimēta rē et pedes eoz nō sūt attriti. leī vel lassati ex itinere. Sciēdū tñ q̄ istud bñficiū nō pōt intelligi de oībus generaliter; q̄ scribit Nu. xi. a Interea or̄tū murmur populi quasi dolētiū p labore. s. itineris; pp̄ter q̄ dicēdū q̄ sicut māna erat cibis valde sapidus bonis sūm q̄ dicit Sap. xvi. c. Pāne paratū dediit eis omne delectamentū in se habentē rē. et tñ erat insipidus mālis sūm q̄ dicebant Nu. xi. b Anima nā arida ē: nūl aliud respicunt oculi nostri nūl man. ita dicendū est hic q̄ vestimenta bonoz nō sunt ve tūtate cōsumpta; nec pedes eoz ex itinere lassati; s. tñ maloz. d Et possede rūt terrā. Hic p̄sūr recolit bñficiū introductionis i ter rā bona et fertile. Et primo q̄tū ad terrā q̄ erat vltra ior dancē in q̄ habitauerūt due tribū et dimidia cā dicit: Et possederūt terram rē. vt habet Nu. xii. Secundo q̄tū ad terrā citra iordanē q̄ prie dicit terra p̄missione; cā dicit: e Et adduxi sti eos ad terraz de qua dixe. p̄a. eoz. s. abrae ii. aac ziacov. f Et humilia sti coraz eis habi. terre immitting eis tñ terrorē q̄ nō poterāt se defendere; vt habet Josue. ii. g Et re ges eoz. s. tr̄igintavnum quos debellauit iōsue; vt h̄f Josue. xii. Letera patent in Ira. h Et comedērūt. Dic iterū interponit ingratitudō populi isrl de benefi cīs acceptis. Et comedē. et saturati sūt rē. et seq̄t: i Et prouocauerūt autē te ad ira. multipliciter te of sendendo. k Et recesserūt a te. q̄ idolatriā. l Et p̄phetas tuos oc ci. sicut ptz. iii. Reg. in pluriib locis sp̄aliter. xxi. ca. vbi dicit d manasse: q̄ sanguine immixtū fudit multū nūmis. m Et dedisti eos i ma nu ho. suoz: istud refert ad ipsiū iudicū: q̄ post mortē iōsue pp̄lo ad idolatriā declināte frequēter fuit traditus in manibus hostiū: vt patet ex decursu libri iudicium. n Et in tpe tribu. sue cla. ad te. afflictionē eis intellectu dante. o Et fūmisse. tu. q̄uis esset indi gni. p Dedisti eis sal. i. iudices q̄ liberabāt eos d manib hostiū: vt ptz ex decursu libri iudicū. vñ dicit: iudicū. ii. c. Lūc dñs iudi ces suscitaret in diebus eoz flectebat misericordia: et audiebat afflitorū gemitus: et li verabat eos de cede vastan tiū. q̄ Lūc re. ab afflitione hostiū. r Reuersi sunt vt sa.

sunt vt facerēt malū. mortuo iudice. s Et dereliqui sti eos in ma. inimicorū. s. donec liberarent p alii iudicē succedētē: sicut ptz ex decursu libri iudicū. t Conuersiq̄s sunt et cla. ad te. tpe samuelis. v Et liberasti eos. de manibus philistinorū samuele p eis orante; vt habet. i. Reg. vii. ca. r Et cōtestat̄ es eos vt reuer. ad legē tuā. p samuelē danid et alios p̄phetas. y Ipsivero sup̄be ege runt: et nō audierūt ma tua. quia regnum israel atē pore hieroboam recessit a cul tu dei colendo vitulos aure os: vt habet. iii. Reg. xii. z Et dederunt humerū at. tduceret recedētē: quia post regnum israel regnum iuda de clinavit ad idolatriam. a Et p̄traxisti post eos annos multos. differendo pene inflictionem. b Et cōtestatus es eos. vt non excusarent se per ignorantia. c Et non audierunt. ob statini per suam maliciā. d Et tradi. eos in ma nu populoz terrarū. quia regnum israel fuit traditum i manibus regum assyriorū. s. theglathphalasar: et salmanasar: vt habet. iii. Reg. xvii. et. xviii. et regnum iuda i ma nu regie babylonio: vt habe tur. iii. Reg. vi. e In misericordiā aut̄ tuū plu nō fecisti eos in cōsūptio nem: q̄ multi de regno iude remanerunt viui quo:ū alio fuerunt ducti in babylonem: et aliqui renuanserunt in ter rā iuda sub godolia vt habe tur. iii. Reg. viii. et quia illi qui erant in babylone captiuita cyro rege: habuerunt lib centiam redeundi: vt habet. iii. Esdr. i. et a rege artaxer re. Esdr. vii. f Hunc ita q̄. Hic ultimo ponitur diuinē misericordie iploratio mai stime. Et cum ad illos qui redierant de captiuitate cum dici tur: Hunc itaq̄ domine. per generalem omnium gubernationem. g Deus. per creationem. h Mo ster. per cultum spiritualem. i Agnē. per infinitatē. k Fortis. per omnipotētiam. l Et terribilis. per iusticiam. m Custodiēs pactum. per veritatem. n Et misericordiaz. per pietatez. o Ne aueritas a facie tua omnem laborem qui inuenit nos rē. vt pro labore concedas nobis quietem: et pro seruitute libertatem. p A diebus regis assur vlc̄s in diem hanc. quia reges assyriorū posse captiuitatem decē tribū um ceperūt molestare regnum iuda tempore sennacherib: vt habetur. iii. Reguz. xviii. et tandem captiuitatum fuit regnum iuda per nabuchodonosor regem babylonis cuius captiuitas adhuc remanebat effectus seruitus. unde sequitur postea:

Nūl Ecce nos

Slo.ordi. Neemie La. X

Et oibus g his nosiphi pcuti. fe. Ostendit qto deuotioe oes psonae eoz noua post feita sce nophegie puentu fecerint. vt. s. to ta se intetioe a scelez coragiis ex purgatos diuio federi ppteret. et federis sancti pditione sermoe firmaret et scripto: et sic ab ipioru pstorio segati: securiores repleret opus qd dudu ceptant. i. vt cōgruos vrb ciues de numero iploz in stituerent. b Signatores. Alta trāslatio: Neemias q athersata serf: erat em dyonimos. vñ singulariē sublunig fili achelai: qd lugius apti d: Dicit at neemias: et ipse e athersata. c Per diē sabbati. Beda. Nobis qz sabbati spūale sg agēdu est: sp a seruili ope. La pctō serlandum: sp vacādu et vidēdu qm dñs ipse e de: vt post tale sabbati liberati a petis pscie: pueniamus ad sab batū future glie. Sz querūt ppli terre nrm pphancare sabbatu ve nalia inferēdo in die sanctificata qm immūdi spūas mūdiciā cordis nostri maculare nitunt: et ingere re iliebras vtilioz: accepto pcio nostri pscens q dīc marie sancti ficiatiōis inqnt. i. lucē pte aciōis vel cogitatiōis errorib obnubilēt. Sed nos hmoi mercatū clausi murū nre vrbis. i. custodia vi te pfectioris: p̄suis vitare debemus. d Cūcīa q in hoc caplo cō tinent ad curā domus dñi: et mi nistroz ac misterioz eius prīnēt: optimusqz ordo e religiose cōuer satiōis: et nob spūalit imitādus. Prio em ab inqnatōe gentiū se castigauerūt: deinde obseruatōe sabbati q inter pma legis eminet sanctificati sunt: et de cetero oēm curā agēdi ad obsequiū cult° diui ni conuertūt. Primo die a malis emundari necesse est: deinde bo nis actibus adornari.

NICO. DE LYRA

* a Ecce nosiphi hodie ser ui sumus. qz sacerdotes eēnt a tributo liberi et mīstri rēpli: vt b Edre. vij. nō tñ alij. b Et fruges ei: qz de eis reddebat certa summa regi. c Et corporib us nris dñian et iumētis nris. qz faciebat cornuehias regi de psonis suis et aia lib. La. X

Super oibus g his. Hic incipit caplū fm si gnationē Hiero. et hebreoz: ubi primo describit firma correctiōis pmissio circa qd modus pmittēdi pmittit. scđo declarat qd pmittit ibi: Sacerdotes. Circa primū d: Sup oibus g his. s. pctis pdictis simpli vitandis. e Nosiphi pcu. fe. i. nos simpli obligamus: et scribim hāc obligationē ad maiore certitudinē. f Et signat. s. hāc obligationē sigill suis. g Principes nostri z. qz erāt pncipales capitanī in pplo: et in eis v̄tualit cōsistebat reliq mltitudo: ppē qd illa obligatio se extēdebat ad oēs.

Signato

egim. Reges nři: pncipes nři: sacerdo tes nři: et pres nři: nō fecerūt legem tuā: et nō attenderūt mādata tua et testimonia tua q testificatus es in eis. Et ipi in regnis suis bonis et in bonitate tua multa quā deras eis: et in terra latissima et pingui quā tradideras i pspctu eoz nō seruierūt tibi: nec reuersi sūt a studijs suis pessimis. Ecce nosiphi hodie serui sum: et terra quā edisti prib nřis vt comedēret panē ei: et q bona sunt ei: et nosiphi serui sum in ea. Et fruges ei multiplicant regib q̄s posuisti sup nos ppf pctā nřa et corpib nřis dominant: et iumētis nřis fm volitatē suā: et in tribulatiōe magna sumus. Ca. X

Sup oibus g his nosiphi pcuti emus fed et scribim: et signant pncipes nři leuite nři: et sacerdotes nři. Signatores at fue et rūt neemias athersata fili achelai et sede chias saraias et açarias hieremias phassur amarias melchias art sebenia melluci maarē merimuth obdias daniel gēthō baruch mosollā abia miāmā maçia belga semeia hi sacerdotes. Porro leuite: iōsue fili açarie bēnui de filijs enadad ced mihel et frēs eoz sechenia odeuia celita phalaia anā nicha roob asebia çachuri serebia sabania odia bani banuui. Capita ppli:feros phtemoab elā cethu bani bōni aqgad bebai adonaia beggoai adin ather ezechia aqur odeuia alū besai areth anābot nebai methphia mosollā acir mesicabel sadoch ieddua felthia anan ania osee anania asub aloesi phaleam sobech reuz asebna madisa ethaia hanan anan melluch arem baa na et reliqui d populo. Sacerdotes leuite lanitores et catores nathinnei et oēs q se sepauerūt de pplis terraz ad legē dei: vxores eoz fili eoz: et fili eoz: oēs q poterāt sape spondētes p fratribus suis optimates eoz: et qui veniebat ad pollicendum et iurandum: vt ambularēt in lege dei et quaz dederat in manu moysi serui dei: vt facerēt et custodiret vniuersa mādata domini dei nostri: et iudicia et ceremonias ei: et vt nō daremus filias nostras populo terre: et filias eoz non acciperemus filijs nostris. Populi quoqz terre qui important venalia: et omnia ad vsum p diez sabbati vt vendāt: nō accipiemus ab eis in sabbato et in die sanctificato. Et dimit otemus annū septimū: et exactionē vniuer p se manus. Et statuemus sup nos pcepta et demus tertiam partem sicli p annum id est quolibet anno. i Ad op domus dei nostri. Et quid sit illud opus ostenditur cum dicit: s Ad panes pposi qui posnebant noui quolibet sabbato.

Nico. de lyra

Signatores autē erāt neemias athersata: qz fuit binomii: vt. s. dictū ē ca. viii. et cā eo noīanē all q de pncipib et de leuit et sacerdotib q erāt pncipales in pplo: et iō signauerūt obligationē p se et p tota multitudine. b Sacerdotes. Hic pnr oñdit qd sacerdotes et pncipales ppli noīe suo et oīm alioz pmiserūt dño: qz pmo pmiserūt obseruationē legis generalis. Ido subdit: i Ut abularēt in lege dñi z. seq tur: k Et custodirent vniuersa mandata. q̄t ad moralia. l Et iudicia eius. q̄t ad pcepta judicialia. m Et cerimonias. q̄t ad ceremonia. et sub istis tribus continetur omnia legis precepta: vt ostensu fuit Exo. ii. ca. Secundo ostenditur quid pmiserunt specialiter. s. obseruationem a cōmixtione cum gentilibus a quibus se separauerūt: vt dictum est supra: et hoc notat cum dicit: Et vt non daremus filias nostras pplo z. Secundo pmiserūt in speciali obseruantia sabbati: quod nota cū dicit: Populi quoqz terre. Et subdit: n Non accipiemus ab eis in sabbato et in die sanctificato. Hoc ē in aliis diebus festiis in quibus debebant cessare ab operibus seruibus: vt in paschate pentecoste et consimilibus. o Et dimittimus annum septimum. Si ne cultura et seminatione: et etiaz sine collectione: quia domini caspoz non poterant habere ibi aliquid quasi pprium: vt habetur Leuit. xxv. sed illud quod ex decētibus granis crescebat de donec dei erat comune dominis pauperibus et bestijs. p Et exactionem vniuerse manus: vt habetur Leuit. xxv. quia septimo anno debebant debita remittere pauperibus iudeis: qui non poterant soluere: et seruos hebreos: vt habetur Deutero. xv. Tertio pmiserunt specialiter cultus debiti continuationem: quod nota cum dicit: q Et statuemus super nos pcepta vt demus: Scilicet singuli capitanei: tertiam partem sicli p annum: id est quolibet anno. r Ad op domus dei nostri. Et quid sit illud opus ostenditur cum dicit: s Ad panes pposi qui posnebant noui quolibet sabbato.

doraliter. d Super omnibus ergo his nosiphi percutimus fedus et scribimus: et signat pncipes z. Sequit: e Signatores autem: Scilicet scripture dicte in fine pcedētis capituli. f Suerunt neemias athersata filius achelai et sedechias saraias azarias hieremias phassur z. Per hanc scripturam potest legi euangelica conuenienter significari: hanc enim scripturam signavit spissauctus: primo sua reuelatio dicitur *

N La. XI
Abitauerūt. **B** Nunc cōplēta est dispositio q̄ mox sa/cta ciuitate inchoata erat: s̄ v̄sc̄ ad h̄ t̄ps terminari nequib; nōdū recēsito pplo: vel expletis solenni/tatibus septimi mensis q̄. In ciuitate san/cta qui in alijs habi/tae rarent. **D** Ysticē aūt p̄incipes ecclēsie cōtūm culmine poten/tie plebē trāscendēt: t̄m debēt vite merit/ transcendere. Reliq/ em ciuitates israel de/ uotam plebis cōuer/satione significant. Habitatio vero hie/ rosolymorū eoz act/ specialiter significat: qui iam superato cer/tamine vītorū: libe/ ra mente vīsionī sup/ne pac̄ appropīquat vñ: Diligit dñs por/si. su. oia ta. ia. vñ eti/am cōsequēter deci/mā pars plebls i hie/rusale habitationem sortit. reliq/ vero de/cem resident in vrdi/bus suis: q̄ p̄fectorū est. i. eorum q̄ p̄cepta decalogi ad integrū in dilectiōe dei & p̄xi/mi custodiunt: celesti/b/ secretis mente p̄xi/mare: & pacem sume/beatitudinis iter tur/bines vīte labentis imitaris: cū in illis qui generalia dei manda/ta seruant pateat ianua ad vitam eternā. Tales em̄ quasi in ciuitatibus a dño sibi traditis morant: q̄ i custodia diuine legi p̄tra insidias diaboli se/muniūt. De his vero qui omnino mūdo renūciant: & dñm sequunt: r̄velut in arce hierlm & p̄ximi tē/plo & arce testamenti inhabitant: q̄ gratie cōditoris sublimi ap/priat. Bñdicit vniuersus pplo: q̄ non eis h̄uane p̄uidentie electione: sed p̄uentu sortis cōtigit habita/tio sancte ciuitatis: si/cut et ceterarum pos/sessio ciuitatum tem/pore iōsue data est fi/lis israel: quia & par/ua parui: et magna magni: non sui liber/tate vel industria ar/bitrū: sed occulti indi/cis & largitoris mu/nere percipiunt.

E Et in hieru

C ap̄lm XI

N Abitauerūt vautem princi/pes populi i

positiōis & ad sacrificiū & sempiternū & in holocau/b/stum sempiternū: i sabba/tis in calendis in solen/nitatibus & in sanctifica/tis & p̄ peccato: vt exore/ p̄ israel: & in omnē vsum domus dei nostri. Sor/tes ḡ misim⁹ sup oblatiō/nē lignoꝝ inter sacerdo/tes leuitas & populos: vt b/inferrent in domū dei nr̄i p̄ domos patrū nr̄orū: p̄ tempora a tēporibus an/ni v̄sc̄ ad annū: vt arde/rēt sup altare domini dei nostri: sicut scriptū est in le/ge moysi. Et vt afferre/k/mus p̄mogenita terre no/strę: & primiūa vniuersi fructus omnis ligni: ab an/no i annū in domo dñi: & m/primiūa filioꝝ nr̄orū: et n/pecoꝝ nr̄oꝝ: sicut sc̄ptū ē i lege dñi: & p̄mitiūa boū nostroꝝ & ouiuꝝ nr̄ay: vt offerrēt in domo dei nr̄i. Sacerdotibus qui mini-strāt in domo dei nr̄i. Et primiūas ciboꝝ nr̄orū & libamūnū nr̄orū: et poma ois ligni: vīndemīq; qz et olei: afferemus sacerdoti o/b/ ad gaçophylatiūz dei nostri: & decimaz partem p/terre nostrę leuitis. Ipsi leuite decimas accipient ex omnibus ciuitatibus operū nostrorū. Erit aut̄ sacerdos fili⁹ aaron cū le q/uitis in decimis leuitarū: & leuite offerent decimaz partē decimę suę i domo dei nostri ad gaçophylatiū i domo thesauri. Ad gaçophylatiū em̄ depor/tabūt fili⁹ israel & fili⁹ leui primiūas frumenti vini & olei: Et ibi erūt vasa do/mini sanctificata & sacer/dotes & cātores & ianito/res & ministri: & nō dimit̄ & temus domū dei nostri.

E a **E** Et ad sa. semp̄. i. inge sacrificiū qđ siebat omni die ma/ne & vespere. **b** **E** Et in holocaustū sem. in lab. q̄ rōne so/lenitatis diei siebat sacrificia specialia. **c** **I**n calendis. i. i nouilunij. **d** **I**n sole. lege statutis. i. in dieb⁹ q̄ nō erāt statuti ex lege: s̄ ex aliquo diuino bñficio postea facto: sicut solēnitas sor/tiā quā hester & mardocheus statuerūt: vt habeat Hester vlti. et q̄ ad cultū tēpli req̄rebat ordo debit⁹ ministroy ideo subdit̄: **f** **S**ortes ḡ mi. sup obla. lignoꝝ: qđ nutritiebat ignis cō/tinue in altari holocaustoy. cui⁹ nutritio ptinebat ad sacerdotiū officium: vt h̄i Leui. vi. Apportatio lignoꝝ ad officiū nathinne/orū: vt h̄i Josue. ix. & solutio ptinebat ad pp̄lm. iō subdit̄: **g** **I**nter sa. & leui. sub qbus intelligunt̄ nathinnei. **h** **E** Et pp̄los. ita q̄ sortes fūst ordinatū qualiter sacerdotes p̄ hebdomadas & dies nutrirēt illū igne p̄ vices sibi succedētes & s̄lit de officio leuitaz & nathinneoy: & eodē mō de solutiōe per pp̄lm. **i** **S**icut scriptū est in le. moysi. Leui. vi. **k** **E** vt afferre. p̄mogenita ter. n̄fe t̄c. Primogenita, p̄prie dicebā **Primoge/nita terre** t̄c. **m** **E** Et p̄mogenita egyptioꝝ. Primogenita aut̄ p̄prie dicebāt illa q̄ de aīalib⁹ & terrenascētib⁹ sacerdotib⁹ debebāt. **s**. l. p̄: t̄n maḡ deuoti addētes dabāt. xl. min⁹ vero deuoti subtra/hētes dabāt. lx. aliqn̄ t̄n accipiuꝝ p̄mogenita p̄ primiūis seu primiūis sicut h̄. **l** **P**rimogenita ter. n̄fe t̄c. & s̄lit primiūa p̄ primogenitis. cū subdit̄: **m** **E** Et p̄i. filioꝝ nr̄oꝝ. que redimebāt qnḡ siclis. **n** **E** Et pecoꝝ no. de qbus primogeni/nta aīalū imolatcioꝝ imolabant dñ. P̄mogenita vero aīalū nō imolatcioꝝ redimebāt: excepto p̄mogenito asini qđ mu/tabāt que loco eī imolāda: & p̄mogenito canis qđ iterficiesebāt p̄t dictū fuit diffus⁹. Exo. xii. o **A**fferem⁹ sacer. ad gaçophyla. dei nr̄i. i. ad locū vbi talia reponebānt p̄ victu sacer/dotū. **p** **E** Et de. p̄tē ter. no. i. fructū terre n̄fe. q **L**eui/tis. ad eoꝝ suscep̄tationē: t̄n isti leuite de istis decimis a pp̄lo rece/ptis dabāt p̄tē decimā st̄mo sacerdoti. lō subdit̄: Et leuite offer/rent decimā p̄tē decime. r **E** Et ibi erāt ya. dñi sancti. i. ad ministeriū tēpli necessaria. **s** **E** Et sacerdotes t̄c. i. ministri debiti. **t** **E** Et nō dimit̄ do. dei nostri. sine debito cultu. *** latiōe dictādo. Sc̄do vō signauit eā xp̄s i cor̄dib⁹ ap̄loꝝ eaz** Dorsliter scribēdo: sicut fuerat p̄dictū **H**iere. xxi. e. Ecce dies veniūt dicit dñs & feria domū isrl & domui iuda sed⁹ noui: nō sc̄dm pactuz qđ pepigī cū p̄rib⁹ v̄ris. Ex q̄ ptz q̄ loquif de lege noua. Et seq/tur ibidē: Dabo legē meā i vīscerib⁹ eorū: & i corde eoz scribā eaz t̄c. Tertio signauerūt eā euāgeliste i volumine scribēdo ad me/morā futurā. Quarto signauerūt eā apli aliqz discipuli p̄ orbe p̄dicādo & miraculis p̄firmādo. Quinto signauerūt eā martyres p̄ p̄fessione actoris euāgelij cōstātissime moriēdo. Sexto signau/erūt eā doctores sacri ipam p̄ hereticos defendēdo. Septimo signauerūt eā & signāt religiosi p̄ficedo. Ma vītra alioꝝ fideles in sua p̄fessione p̄mittūt seruare euāgelica p̄silīa saltē aliqua. Et sic lex euāgelica sic septiformis signata designat Apo. v. vbi di/cit Joh. Tidi in dextra sedentis supra thronū libiū scriptū itus & foris & signatū sigillis septē.

N La. XI
Abitauerūt aut̄. Postq̄ descp̄ta ē ciuitat muratio/nē & murate clausio. **I**lc p̄n describīt eī pp̄latio: q̄ ci/uitas magna erat respectu pp̄li ibi habitare volēt. lō necessariū fuit ordiare q̄ habitaret i hierlm: & q̄ i ciuitatib⁹ alijs. Circa qđ p̄mo describit̄ hec ordiāto i generali. sc̄do maḡ i spāli/ibi: De filiū iuda. Circa p̄mū sc̄dū q̄ gētiles q̄ habitabāt circa hierlm inuidia moti inferebāt habitatorib⁹ eī multas molestias: vt ptz ex p̄cedētib⁹: & iō pauci volebāt ibi remanere: p̄pter qđ oportu/it de h̄ p̄ sortes ordiāre: & h̄ i tribub⁹ iuda beniamin & leui: & iō em̄ tribub⁹ tenebāt ibi aliq̄ habitare ad defensionē el̄: ne ab ho/stib⁹ muri iterū destruerēt: q̄ ciuitas hierlm erat p̄tim i sorte iude: & p̄tim in sorte beniamin: vt dictū fuit Josue. xv. & xviii. & q̄ tēpli erat ibi cui debebat ministrare trib⁹ leui. de istis & tribub⁹ fuerūt aliq̄ fortēs & magnanimi: q̄ sponte se obtulerunt ad habi/tādū i hierlm. & h̄ ē qđ dr̄: v **H**abitauerūt at p̄n. t̄c. i. p̄cipales i fortitudine & magnanimitate. qđ aut̄ subdit̄: Optimas absq̄ sorte i medio pp̄li habitabāt: nō ē i hebreo nec ē d̄ derūtib⁹ p̄ modū glose fuit appositū: & postea p̄ iperitīa sc̄p̄oy textū in/ptū. iter reliq̄s vō d̄ trib⁹ tribub⁹ p̄dict̄ q̄ nō obtulerūt se sp̄ote ad habitādū i hierlm: ordiātū fuit p̄ sortes q̄ decimā ps regni iude in hierlm habitarer: nouē aut̄ p̄tes i reliq̄s ciuitatib⁹. & h̄ ē qđ dr̄:

Aboraliter. v **H**abitauerūt aut̄ prin. t̄c. Sicut ptz ex p̄ dic̄t̄ gētiles i circuitu indee habitātes valde dolebat d̄ reedifica/tio hierlm q̄ erat metropol: & q̄rebāt el̄ sbuerlonē: n̄ sic s̄t erat d̄ alijs iudee loc̄: p̄p̄ qđ ḡculosis erat habitare in hierusalem

* q̄ in alijs

Ea Et in hierlm. Beda. His vobis ostendit qd vniuersus isrl. i. decē tribus in vrbibus suis habitabat in quibus etiā sacerdotes & leuite decretā sibi ex lege portionē tenebāt. De tribu autē iuda & beniamin qscūd sors elegit habitabat in hierusalem & de sacerdotali & leuitica tribu. Tribus em̄ beniamin ibi antiquus manebat: tribus autē iuda a tib⁹ dāvid cū ip̄e etiā eā totius regni metropoli fecit: qbus etiā tribus leui addita ē: ex qd illuc arca dei adducta & templū & altare pstrūctū est. In seq̄ntibus em̄ hui⁹ libri inuenies: qd de his tm̄ tribubus habitatores hierlm cōputat: qd oīm etiā summā accepit vel annexit qd expleto cathalogo adiūgit in qbus vribus cetera ps earundē decē tribū habitauerit. **N**ā se quis: De filiis iuda habitauerūt in cartharbe r̄t. **B**eda. **I**udas interpt̄at p̄fitens vel p̄fessio. Beniamin fili⁹ dextre. Leui additus vel assūptus: quoq; oīm tribus p̄tū in hierlm: p̄tū in subiectis ciuitatibus a deo sibi datis habitat: qd mlti & diuersi sunt pfectus fidelii: p qbus & multe māsiones in celis. Alij generalia dei p̄cepta seruare cōtē sunt. Nō occidere. s. non adulterari: non surtū facere & hm̄oi. Alij nitunt app̄hendere arcē p̄fecte vite sed qslq; p sua vocatiōe gratiā sui cōditoris laudat & p̄fitet: & sunt filii regni qd ē in dextra dei & ab illo assūmunt in vitā. Cū eoz qui sūt in agro vnuis assumet & alter relinet.

Deu. 20.c
Dat. 20.d
Nico. de lyra
et a Reliqua vno plebs misit sortē vt tolle. rēt vna pte de decē: qd habitaturi essent in hierusalē i ciuitate sancta: nouē vno ptes in cuius a sublimē vitā electorū quā limitādo seq̄ nō possumus: cōgaudēdo & venerādo nostrā facere & debemus. **T**atibus. Bñdixit autē pp̄ls oībus viris qd se bspōte obtulerāt: vt habitarent in hierlm. **H**i sunt itaq; pncipes p̄uincie qd habitauerūt in hierlm & in ciuitatibus iuda. Habitauit autē vnuquisq; in possēdiōe sua in vrbibus suis iis: sacerdotes/leuite/nathinnei & filii seruōdū salomonis. Et in hierlm habitauerūt de filiis iuda: & de filiis beniamin. De filiis iuda & athalas filius ačiaz/fili⁹ ḡcharie/fili⁹ amarie/fili⁹ saphacie/fili⁹ malalehel. De filiis phares/husmaasia fili⁹ baruch fili⁹ colača:fili⁹ asia:fili⁹ adaia:fili⁹ ioarib:fili⁹ ḡcharie:fili⁹ silonitis. Q̄es fili⁹ phares qd habitauerūt in hierlm: qd ringenti sexagintanouē viri fortis. **H**i sunt autē fili⁹ beniamin. Sellū filius mosollā/fili⁹ ioed/fili⁹ phadaia/fili⁹ coloia/fili⁹ masia/fili⁹ ethael/fili⁹ asaia. Et post eū gabbai/sellai/nongenti viginti octo. Et iohel filius ḡechri p̄positus eoz: & iudas filius sennua sup ciuitatē secūdus. Et de sacerdotibus/idaia filius ioarib/iachin/saraia filius helchie/fili⁹ mesollā/fili⁹ sadoch/fili⁹ meraioth/fili⁹ achitob pncipes dom⁹ dei: & frēs eoz faciētes opa templi: octingenti vigintiduo. Et adaia filius ieroā/fili⁹ pheleia/fili⁹ amasi/fili⁹ ḡcharie/fili⁹ phessuri/fili⁹ melchie: & frēs eius pncipes patrū ducenti qdragintaduo: & amasai filius acriel/fili⁹ acri/fili⁹ mosollamoth/fili⁹ emmer: & frēs eoz potentes nimis: centū vigintiocto. Et p̄positus eoz ḡabdihel filius potentium. **S** Et de leuitis: sebenia filius asob/fili⁹ ača/iricā/fili⁹ asabia/fili⁹ bōni/ & sabathai/ & io k̄abek super omnia opera que erant forinsecus in domo dei a principibus leuitarū. Et in mathania filius micha/fili⁹ ḡebdei/fili⁹ asaph princeps ad laudandum & confitendum in oratiōe: & bechecias secundus de fratribus eius: & abda fili⁹ samuha/fili⁹ galal/fili⁹ idithun. Q̄es leuite in ciuitate sancta: ducēti octogintaq̄tuor. Et ianitores accubtelmon/ & fratres eorū qui custodiebant ostia centū septuagintaduo. Et reliqui ex isrl sacerdotes & leuite in vniuersis ciuitatibus iuda: vnuquisq; in possēdiōe sua: & nathinnei

bitantes in alijs ciuitatibus ibi: Et reliqui ex israel. Circa pri-
mum ponunt nomina principalia & summa omniū: tamen per
partes, & primo q̄tum ad illos de tribu iuda/cum dicit: De fi-
lijs iuda athalias filius azias r̄t. Et patet littera. Secun Diu-
do q̄tum ad illos de tribu beniamin/cum dicit: Hi sunt autē fi-
lij beniamin r̄t. Et patet littera vsq; ibi: **S**ennua sup ci-
uitatem secundus. s. ab illo qui erat: principalis in ciuitate.
tertio q̄tum ad illos de tribu leui/cum dicit: Et de sacerdoti-
bus adaia filius ioarib r̄t. Et patet littera vsq; ibi: g. **E**t p̄-
positus eoz. i. principalis sup
eos & ordinatoꝝ. **Z**abdi-
hel filius potentium. In he-
breo habet magnop̄: qd erat de
parētibus potētibus & magnis,
i. Et de leuitis r̄t simplici-
bus qui ministrabāt sacerdoti-
bus. Sebenia r̄t. Sequitur:
k. Et iozabeth super om-
nia opa que erat forinsecus
in domo dei. Quia de his qd
erant intra templum intromitte-
bant se sacerdotes. l. A prin-
cipibus leuitarū: sunt supple-
sse iozabeth ad p̄dicta destina-
tus. m. Et mathania fili⁹
micha r̄t. pncips ad laudā
dū. Quia erat p̄ceptor. n. Et
reliqui ex israel sacerdotes
& leuite r̄t. Hic describit predi-
cta ordinatio in speciali q̄tum
ad habitantes extra hierusalem.
Et patet littera vsq; ibi:

* qd in alijs ciuitatibus & villis:
& tamen magis necessarium erat
qd essent ibi plures & fortiores
habitatores qui possent eaz de-
fendere p̄ impugnatoꝝ: ad ha-
bitandum autē ibi aliqui de pplo
sponte se obtulerunt: & illi dicun-
tur in textu pncipes & optimates:
qd de ip̄is dicit ibidem qd po-
pulus eis benedixit: sed quoniā
isti non erant in numero suffici-
enti p̄ custodia ciuitatis: ideo de
reliquo populo per sortes fuit or-
dinatum qd decima pars in hie-
rusalem habitaret. Sigitur p̄ hie-
rusalem sic impugnatam signifi-
cari potest quelibet ecclesia v̄l cl-
uitas vel res publica iniuste im-
pugnata. Illi vero qui sponte se
offerunt ad eius defensionē di-
cuntur pncipes: id est dominii
suarum passionum: quia timore
periculi corporalis non retrahū-
tur a bono virtutis: nec per con-
sequens superant a passionibus
alijs: quia sicut dicit Augustinus
non est consentaneuz rationi: vt
qui metu non frangitur concipi-
scientia frangi dicatur: etiam op-
timates: id est optimi de populo:
quia sequuntur dictamen ratio-
nis recte: qd vt dicit philosophus
semper ad optima deprecatur. il-
lis etiam benedicit populus: qd
benedicti sunt a deo & hoībus.
Per hoc autem qd alioꝝ decima
pars compulsa fuit per sortes ad
habitandum in hierusalem pro
eius defensionē: ostenditur qd p̄
defensione ecclesie iusta vel ciuitatis
seu reipublice compellendi
sunt aliqui si sit necesse: quia ta-
men talis defensio est opus vir-
tutis ideo significat p̄ decimā qd
signat p̄ sectionē.

NI sunt aut. **Bed.** Hic principes sa
cerdotū vna cū fratrib⁹ suis. i. minorib⁹ sacerdotib⁹
z leuitis describunt: q̄ cū corobabel z ieu filio iose
dech de captiuitate babylonica ascēderūt qb⁹ explicatis adiū
gunt ⁊ illi q̄ extūc in principatū sacerdotū sibimet inuicē vñq
ad initū regni macedonuz successerūt.
Sequunt enī iōsue genuit ioachim. zc.
Jedda vero q̄ in his vñtimis ponit scri
bit Josephus tpe alexandri magni pñ
cipē fuisse sacerdotū: occurrētq; ei cū
fratrib⁹ suis humiliter z honorifice su
sceptū: quē spē iaddū noiāt: ⁊ dicit esse
patrē onie sacerdotis magni: de quo i
libro machabeoz scribit: nō q̄ hui⁹ cō
ditor libri neemias ad illa vñq tpa vi
uere in carne potuerit: sed q̄ infantia
el⁹ nouit: q̄ longe post mortē ei⁹ ad sa
cerdotū puererit. nā in fine hui⁹ libri
silioz iōiada filii hēliab mētio ē q̄ vñ
ex eis gener fuerit sanaballath. Horoni
tis: cūl⁹ quidē generi nomē taceat: s̄z q̄
iōiada auus est iedde: cōstat generū d
quo sermo est patrē eiūsdeꝝ iedde: aut
patrū fuisse. Ideoꝝ illum supstite ad
huc neemia nasci potuisse.

Ai. de ly. In diebus
* a Qui habi. in ophel. nō est
nomē turrlē q̄ pñinqua erat tēplo: vt
dictū ē. s. ca. iij. s̄z est nomen ville extra
hierlm: sicut em̄ de sacerdotib⁹ z leuit
aliqu habitabāt i hierlm z aliqu extra: sic
z de nathinneis. b Et epis leui.
In hieru. aži s̄i. baājū: in hebreo h̄z:
Et pñpositus leuitaz zc. q̄ soli sacerdo
tes erāt pñtifices seu epi. pñrie loquē
do: habētes tñ sup se vñū tñm sumū pñ
tificē: z ideo q̄ iste aq̄i dicit hic epūs le
uitaz: h̄ est extenso noīe inq̄stum eis p
erat tāq̄ pñpolis. Ep̄lus em̄ dicit ab epi
qd̄ ē supra et scopon intēctio: quasi alijs
supraintēdes. c De filiis asaph
catores zc. pñceptū q̄ppre regis. s. da
uid. d Sup eos erat. q̄ ordinaue
rat catores de filiis asaph: vt h̄. i. Pa
ral. xxv. Iuxta oē verbū pñpli zc. q̄ po
pulus disposerat p̄ sortes q̄ habitaret
in hierlm: z q̄ extra. Ra. Sa. exponit
h̄ de rege dario q̄ ordinauerat vt dicit
q̄ necessaria administrareē q̄ singulos
dies catorib⁹ de sūptu suo: z p̄ q̄ de
beret hoc fieri subiungit cū dī: Et pha
thaia fili⁹ mesezebel de fi. zara. i.
carē fili⁹ iuda: q̄ genuit phares z cara
de thamar. Matth. i. In ma. regis:
Id est sm̄ ordinationē dari regis.

e Juxta oē ver. pñpli. i. sm̄ ordine
rem exhibēdā populo: ad h̄ em̄ erat or
dinat iste mesezebel: vt quicq̄ de sū
ptu reḡ erat administrādū pñplō p̄ ma
nū el⁹ fieret: vt videſ melior: ista exposi
tio. f Et in do. p̄ oēs re. de si. iu
da zc. Hic incipit versus sm̄ hebreos
vbi sic habet: Et i villis cäpestrīb⁹ de si
lijs iuda zc. Hic pñ ostendit q̄ loca i
habitauerunt fili⁹ iuda extra hierlm: z
ptz l̄ra vñq ibi: g Et māserūt in
bersabee zc. bersabee aut̄ est in termi
no sortis iude versus austrū: vallis au
te hennon in termino eiūsdē sortis ver
sus aq̄lonē: z p̄ hoc intelligē q̄ habita
uerūt in locis intermedīis. h Filij
aut̄ beniamīn. Hic agit de locis ex
tra hierlm habitatis a filiis beniamīn:
z ptz l̄ra vñq ibi: i Et ono val. ar
tificū: sic noīata fuit eo q̄ a principio
manebāt ibi artifices. k Et de le
uitis portiones iiii. z ben. i. d tribu
leui aliqu

La. XII leui aliqui manebāt extra hierlm in vñraq̄ sorte. s. in sorte su
de z i sorte bēiamīn: q̄ nō habebāt sorte ibi p̄priā assignatā.

HI sunt aut. Postq̄ descripta ē ciuitat̄ hierlm XII
populatio. Hic pñr z ultimo describit eiudē dedi
catio. Circa quā primo ponunt qdā pambula: secū
do dedicatio ipsa/ibi: In dedicatōe au
tē. tertio quedā ad ipsaz sequētia/ibiz
Recesserunt quoq̄. Circa primū scie
dū q̄ ista dedicatio erat principaliter
agenda p̄ sacerdotes z leuitas: z ideo
describit h̄ a principio reditus captiū
tatis babylonice: vñq ad tempus hui⁹
dedicatiōis z etiā vltra: z primo po
nunt illi q̄ fuerūt tpe iōsue q̄ cū coro
babel ascenderūt de babylone. cū dī:
m Josue saraia hiere. esdras.
zc. iste esdras fuit ille qui sc̄p̄it lib:ū
esdre: quia pñmo venit hierusalem cū
corobabel: sed postea rediūt ad regem
vt plures iudeos secuz adduceret: z a
rege ampliores gratias impetraret.

Divisio

q̄ habitabāt i ophel z s̄iha et a
gaspha d̄ nathinneis: Et epis le
uitaz i hierlm: aq̄i/fili⁹ baānū/fili
us asabie/fili⁹ mathanie/fili⁹ mi
che. De filiis asaph catores in
ministerio dom⁹ dei. Preceptū
q̄p̄pe regl sup eos erat: z ordo i
catorib⁹ p̄ dies singlos: z phatha
ia/fili⁹ mesezebel/d̄ fili⁹ cara: fi
lij iuda i manu regl: iuxta omne
verbū pñpli: z in domib⁹ p̄ oēs re
giones eoꝝ. De filiis iuda habi
tauerūt i cariatharbe z in filiab⁹
el⁹: z i dibon z i filiab⁹ el⁹: z i cap
seel: z i viculis el⁹: z in iōsue z in
molada: z i bethfaleth: z in afer
sual: z in bersabee z i filiab⁹ el⁹:
z i sicelech/z i monochona z i fi
liab⁹ el⁹: z i remon/ z in saraa/ z i
ierimuth/çonoa: adollā: z in vil
lis eaꝝ: lachis z in regionib⁹ el⁹/
aæcha z i filiab⁹ el⁹. Et māserūt s
i bersabee vñq ad vallē hennō.
Fili⁹ aut̄ bēiamīn ageba mech/b
mas z haia z bethel z filiab⁹ el⁹:
anathot/nob/anania/asor/rama
gethai/iadid/seboim/nebalhe
laloth/z ona/valle artificuz: et
a significat q̄ in possessiōe filiōi iuda et
bēiamīn leuite sorte inq̄ decretū legl accepēt
d̄lēuit portioes iude z bēiamīn.

NI sunt aut. Ca. XII
sacerdotes z leuite
q̄ ascēderūt cū çoro
babel filio salathiel/
iosue/saraia/hieremias z esdras/m
amaria/melluch/arth⁹/secheni
as/reū/merimuth/addo/gēthō/
abia/miamīn/madīa/belga/se
maia: et ioarib⁹/idaia/ sellum/
amoch/elcheia/adaia. Isti pri
pes sacerdotū z frēs eoꝝ i dieb⁹ o
iosue. Horro leuite/iesua/bēnū
cedmihel/sarabia/iuda/matha
nias: sup hymnos ip̄i z frēs eoꝝ
z becbezia: atq̄ ethāni/z frēs eo
rū vñusq̄z i officio suo. Josue p
at genuit ioachi: z ioachi genuit q̄
eliasib⁹ et eliasib⁹ genuit iōiada: z
iōiada genuit ionathā/z ionathā v

* tem eius
Moraliter. **I**hi sunt aut̄ sacer
do. z leuite qui ascēderūt cū zo
ro. zc. Genealogia lequētū nō pon
tur hic: nisi ratione dedicationis mu
ri hierusalēz q̄ p̄ sacerdotes z leuitas
erat principaliter agenda: et quoniam
dedicatio est applicatio ad diuina: iō
per hoc significat q̄ homines laici per
sacerdotes z alios ecclesie ministros
ad diuina sunt applicandi q̄ exempla
sancte vite per verba sane doctrine.

Moraliter

* In dedicatōe

En diebus tunc Beda. Descripta est successio principum sa-

cerdotum et levitatum quod illo tempore fuerunt ut scire possumus: quod pre-

gato in hierosolymis ciuitate numero copioso: sacerdotum quod et levitatum

cetus fuerit egregius: quod ad ministerium templi et altaris ad profitemur

et laudandum deum ad custodiad eiusdem templi et ciuitatis: et ad plebez

eruditam sufficeret. Nec sine mysteriis

sacratoris intelligentia facta est: quod reedi-

ficata ciuitas tanta ciuium copia in oī

gradu et ordine meruit quod p̄didisse non

legis. Sic enim sepe ecclesia ex detrimetis

maiora recipit incrementa: cum uno p̄icu-

riū lapsu in p̄ctū plures excepit ter-

riti: ad persistendum in castitate fidei cauti-

ores sunt. Sepe igitur quod peccauerunt ma-

lores post actum p̄niā bonorum operum fru-

ctus feruntur: sepe ab hereticis vastata ec-

clesia: postquam in statia doctorum catholicorum

lucem veritatis recipit: plures ad co-

gnoscendam et tuendam rationem veritatis si-

lios p̄creauit. Numquid enim Athanasius

Ambrosius: Hilarius: Augustinus: et ceteri tales tot et tantum magnificos tractant con-

derent: si non sed fidem rectam suisset multi-

pharius heretici error obortus. Sed

dū heretici mendacium testimoniis scriptura-

rum astruere nitebantur: coacti sunt pa-

tres illos earum scripturarum auctorita-

te refellere et eas quod recte intelligant

differere. Num nos eorum scripta relegen-

tes: quod ad portas et vestibula ciuitatis ac templi custodes vigilatores quod ad of-

ficiū altaria et hostiarum dñi copiosiores

accipimus ministros: quod p̄ illos sermones

ad custodiad fidei et bone actionis: et ad

seruendū intētius spectum diuine ma-

iestatis eruditur. Non etiam sed de pse-

cutione gentilium quod ecclesia sepe accusata est

mystice accipi: quod occasione martyrum vide-

bat funditus esse deleta: sed eis in occulto

coronatis melius obstruebat: quod etiam post

morte clarescuntibus miraculū maior ad

professionē fidei populus fluens: donec ip-

se aper mūndani impū xp̄i iugo collū sub-

didit: ut status sancte ciuitatis. I. ecclie diu-

a regibꝫ et principibus ipugnatus eorum/

dē adiuuare et p̄pigeretur in statia: sic

hierosolymis reges chaldeorum quod interpretant se

roces. vel quod demonia subuerterunt: sed

reges psalms quod interpretant temptati: ami-

ca p̄missione restaurarunt: et debito honore

exaltarunt. b In dedicacione tunc. Be-

da. Hā dudu edificata erat ciuitas: sed

non decebat eā dedicari p̄usq̄ h̄itatoris/

bus aggregata ministris templi idonei et

portac vestibulū custodes essent depu-

tati. Facta autem ciuitas sancta dedicata: cum

implete in fine seculi numero electorum:

ecclesia universalis in celo ad visionē co-

ditoris sui introduxit: cuius vite deside-

rūs q̄tēs in hac vita sustollimur: quod si dō

futura nre ciuitas dedicacionē letamur:

vel et bipharia dedicatio potest accipi: in/

terim. s. in spe desiderantium et mundantum oculos cordis:

quibus deum videantur: tunc in re ipsa frumentum diuina visio-

ne beatorum hominum in corporibus spiritibus inter angelica

agmina. c Et cymbalis tunc. Cymbala: psalteria: et citha-

re possunt corpora iustorum iam tunc immortalia intelligi: in qui-

bus suauissimos sonos domino sunt reddituri. In presenti

quoq; vita levite congregantur in hierusalem: cum memoria

superne pacis fideles accensi: totam in ea mentis sue delecta-

tionem collocant: et de ea quam se percepturos sperant: eter-

nam in celis hereditatem: et si nondum intuendo: saltem desi-

derando letantur. Nam illud: Letamini in domino et exultate lu-

sti: et gloriamini tunc. Faciunt enim dedicationem in cantico et gra-

tiarum actione cum letantes in domino quicquid aduersi vel

prosperi occurserit excipiuntur: faciunt in cymbalis: psalteriis:

citharis: cum gratos operum sonos sed aures dei ascendere

faciunt: et corda primorum ad amorem eius accendent tunc.

a genuit iedda. In diebus autem iedda et

chiz erant sacerdotes et principes fa-

miliae: sarai et mariae: hierem et

ananie: esdræ: mosollaz: amarie:

iohannam: milico: ionathan: sebe-

ne: ioseph: aram: edna: maraioth:

elci: adai: cacharie: gethon: mo-

sollaz: abi: cecheri: muam: et mo-

adie: felthi: belge: samua: semei:

iolah: noarib: mathanai: iada: a-

cci: sellai: celia: mocheber: el-

cic: asebie: idai: mathanael. Le-

uite in diebus Eliasib et iohada et

ionan. iste. s. nomiatus est ionathan.

d Et ieddoa. iste. s. nomiatus est ied-

da: quod noia hebraica frequentem varians

in principio vñ in fine vel in vtroque: s. e

Scripti principes fa. g nomia sua in libris

genealogiaz suarib: s. non sint exp̄sa.

f In regno dñi pse. l. dario re-

gnante quod est de genere plaz sub quod sumi-

matum fuit templum: ut habet. s. Esdræ. vi.

g Filii leui. Dic reuertitur scriptura

ad deicribendū leuitas quod fuerunt tempore io-

achim: q. s. descripsit sacerdotes sui

temporis. dicit g: Filii leui: supple qui se-

quuntur. h Principes familiarū

scripti in libro verborum dñi. s. i.

Paral. xxv. non quod isti sequuntur sint ibi

scripti in propriis personis: s. in patribus

sunt: et quod ordines leuitas ibi sunt descri-

pti ad quod isti restituti sunt tempibus illis

post reditum captiuitatē. i Et usq;

ad dies iohathā filii eliasib. q. isti

vel saltē aliq. eorum virerunt usq; ad tempora quod

ionathā fuit sumus sacerdos: et s. filii

eliasib. i. nepos: quod fuit filius iohada filii

eliasib: ut p̄z erat dñi. s. eo. ca. k Et

principes leuitarū. i. principales inter

eos sunt isti. l Asebia: cerebia: tunc

vt laudaretur et p̄fiterentur iuxta p̄ceptū dauidū

ut habet. i. Paral. xv.

m Et obseruantur quod p̄ orationib: sibi

succedentes p̄ vices fm ordinatō da-

uid. Cesa patet ex dñi. n In de-

dicatione at. Preambulo delcripto: h

p̄ agit decriptionē ciuitatē dedicatio.

Licet quā p̄mo ponit p̄patio p̄plici. sed dedi-

cationē muri ibi: Ascendere at feci. tertio

oblatio sacrificiū ibi: Sacerdotū. Cir-

ca p̄m dñi. o Regnū dñi. p̄ Regnū leuitas

de oībus locis suis tunc. vi. ut solennius

fuerit dedicatio. Et patet ita usq; ibi:

* Et mūdati

In dedicatione autē muri hierusalem requi-

sierunt leuitas de omnibus locis suis ut adducere. tunc.

Hoc moralē sensum p̄ hierosolymis fideliter aīa designat: ut superius

dicitū ē frequentia. murus at ei ē clausura virtutū: quod murus dedicas-

qui virtutū actū ad deum applicant. h at sit p̄ h q apud ipsum merito

et efficiunt. t h ē cū a charitate impanē et ex charitate exercē-

sint ē nihil ē meritorium vnde etē. i. Cor. xiii. a. Si habuero oīs

fidei ita ut mōtes trāsserā: charitatē at nō habuero nihil sūt. Et

si distribuero ē clbos paupeō oīs factates meas: et si tradide-

ro corpō meū ita ut ardeā: charitatē at nō habuero nihil mihi p-

dest. Charitas patēt ē: benigna ē tunc. In dedicacionē do muri

fuerunt duo laudantū chorū: p̄ quos signant vides duplicitis p-

tis anime. s. intellective et sensitivē ē p̄ beneficū a deo collatē de-

bent ad eius laudē insurgere: fm illud Ps. lxix. a. Cor. med-

caro mea exulta vērō in deo viuō. Gēl p̄ duos choros signi-

ficari possunt duo genera virtutū. s. intellectualē et moralē.

* Et iuxta ad

a **F**iliū cantorū. Imitatores sc̄z eoz q̄ deuota & hilari mēte dño famulari: & verbū eius alijs p̄dicando cantare studue rūt. Qui sibi villas faciūt in circūitu hierlm: cū in vlcintia su perne patrie sublimi corde habitat/dicētes: **N**ostra aut̄ queratio in celis est. Faciūt aut̄ easdem villas in campestrib̄ cir circa hierusalē:cū tanto magis se ī de um dilatato corde humiliat quāto sua uins sublimitatis gloriā gaudiō cōtin gunt. Qui omnes & nūc p̄fectib̄ ope rum viritim ad celestē patriā cōgregā tur: & in ipso tge dedicationis: id est p petue remuneratiōis ibidē paris vii untr. b **E**t mundati t̄c. **B**eda. Justus oīno ordo vt doctores qui poplū mūdare desiderant prius mūden tur: castigent corpus & seruistuti subiūci ant: ne forte alijs p̄dicantes reprobi in uenianf. Mūdati sunt aut̄ sacerdotes et levite orationib̄ & victimaz oblatiōib̄: & cōtinendo ab vxoribus. Dū dauerunt aut̄ poplū eandē continēti am p̄dicando. Mūdauerunt portas et murū cum tubis & canticis psalmo rum comitante populo circāeundo: et expleto circūitu victimas pro statu ci uium & ciuitatis offerendo. Sed & nūc quoq̄ qui ecclesie presunt in spirituale ministeriū a domino assumpsi: q̄ maiorem dedicationis nostre que in resurre ctione nostra futura est: memoriam gerunt: eo magis seipso & sibi cōmissos mundare et sanctificare contendūt: ne quis forte non habēs vestem nuptiale a cōmuni sancte ciuitatis iocunditate euiciatur: & vincit manibus et pedib̄ in tenebras extēiores mittatur.

c **P**rincipes iuda. l. confessionis vel laudis p̄fectiores sunt ecclesie doctores qui in dedicatione ciuitatis sup murum ascendunt: quia in tempore tribulationis generalem ecclesie cōuersationē altius viuendo transcedisse probant. De his enim dicit: Sup muros t̄bie. po. c. Ture ergo qui nunc muris ecclesie tanq̄ vigiles presunt: tūc quoq̄ eisdem gloria remunerationis p̄m nebunt. d **E**t statui duos choros. Vel spurcitiā peccatorū in p̄senti de ecclesia correctius viuēdo & errantes corrigendo expurgēt: & in futuro q̄ corrigi noluerunt iudicaria potestate de ciuitate dominii: id ē ab ingressu patrie celestis expellant: vel chozi laudatum ad dexterā euentes sup muruz ad portam sterquilinij ascendunt: dum eos dignos laude predican qui omnē im mundiciā de ecclesia predicando argu endo excommunicando eliminant.

e **E**t de filiis sacerdotū tubis. In hac vita filiū sacerdotū in dedicatiōe ciuitatis dei tubis canunt: qui ad memoriam patrie celestis corda auditorū predican do succendūt. f **I**n vasis cantici dauid. Quia nō suo sensu vel desideriis innitunt: sed patrū & prophetarū vitaz & doctrinā per omnia sequentes verbo p̄dicationis insistunt. g **E**t esdras scriba. Quia in omnibus que agunt verba sancte scripture p̄ oculis habent: quibus ducib̄ ad ingressuz vite etē pueniat: vt iebriēt ab vberitate dom⁹ dei: & torēte voluptatis eius: apud quē est fons vite t̄c. h **E**t contra eos. Be. Cū ciuitas edificaretur dictum est: q̄ qui portā fontis edificauerunt ipsi mensurā sui operis vsc̄ ad gradus qui descendunt de ciuitate dei perduxerunt. Ibi ergo descensio graduū de ciuitate: hic cum dedicatur ciuitas ascensio nominatur: & sicut etiam ibi cum hoste certamen gerebatur: hic de uicto hoste leticia celebratur: quia sancti qui in p̄senti humiliantur sub potēti manu dei in futuro exaltabunt: qui nunc muros ecclesie in terra de viuis lapidibus: id est sanctis animab̄ in afflictione & periculis & vigiliis multis edificant: tunc completo edificio et ad celū leuato gaudentes ad contēplandam dei claritatē

dei claritatē ascendunt. **E**t contra eos t̄c. Nō cōtrarietate sc̄z distantie: sed occurſu consonantie: qua electi in hac vita sele ad amorē dei accendūt: & in illa p̄fectius eum in sua inuicē beatitudine cōgaudentes absq; fastidio laudant: sicut seraphim alē ad alterum clamantes: sanctam trinitatem sociis exultatiōe con celebant. i **S**uper domum dauid. **B**eda. Ascendunt filii sacerdotū super domū dauid: cū predicatorēs vel martyres sicut nūc generalem vitam iustorum in ministerio verbi vel agone martyrū transeunt: ita tūc generalia eorū premia sublimioris dono remunerationis antecedunt. vnde: Qui in modico fuisti fidelis: eris potestatē habēs sup decē ciuitates. Quātos enī vnuſq; q̄ vbo v̄l erēplo erudit ad vitā: p̄ tātis tūc ī p̄ceptiōe vite gloriōſo honorificabis. Sugueniūt q̄ sacerdotes vsc̄ ad portā aquaz: ad oriētē: q̄n hi qui ī hac vita sicut ceruus desiderat ad fontes aquarū: ita desiderauerunt venire & apparere ante faciē dei ad effectū desi derū pertingunt: ortumq; solis iusticie sine occasu videre merentur.

Luc.19.c

Nico. de lyra

* a **E**t mundati sunt sacerdotes et levite. primo. b **E**t mūda uerūt populu. sc̄o: sicut scriptiū est Eccī. xxiii. a. Ab immūdo quis mūda bitur: quia debitus ordo est vt mūdās alium prius munder seipsum. ista autēz mundatio sacerdotū siebat per ieunia et per continentia ab vxoribus: et per aspersionē aque lustrationis. Emundatio v̄o populi per aspersionem aque lustrationis t̄m. levitarum aut̄ medio modo: quia levite faciliōri ritu mundantur q̄ sacerdotes: vt habet. ii. **P**aral. xxix. et populus q̄ levite. c **E**t portas & murū. sc̄z munda uerūt immūdicias amouendo & aquam lustratiōis asper gendo. d **A**scendere autēz feci. Dic consequēter describitur dedicatio muri: & per sequens ciuitatis q̄ muro cladebat. Ascendere aut̄ feci. v̄ba sūt neemie. e **E**t statui duos choros laudantū magnos. Dicūt alii qui expositores q̄ isti duo chozi sic diuē debantur & unus ibat super muruz circūeundo ciuitatem. alius super terram iuxta murum exterius: sed hoc nō vide tur verum: quia. f. de secundo choro dicit q̄ media pars populi erat supra murum: et per hoc intelligendū est q̄ v̄ter q̄ chorus laudantium qui erat de sacerdotibus & levitis ibat supra murum: et una pars populi erat cum eis sup murum: et alia super terram. sic igitur primo loquitur de primo choro/ cum dicitur: f **E**t ierunt ad dexteram super murum. scilicet illi de primo choro.

D

g **E**t iuit post eum osaias. qui erat p̄ncipalior. h **E**t media pars principum iuda. et alia medietas fuit cum secundo choro. i **E**t de filiis sacerdotū in tubis. canentes: quia hoc spectabat ad eoz officiū. Sequitur: k **I**n vas cantici dauid: id est in instrumentis musicis: sīm q̄ ordinauerat dauid. **P**aral. xxv. Instrumenta enim cuiuslibet artis vocantur vasa in hebreo. l **E**t vsc̄ ad portaz aquarū ad orientem: id est ad portam orientalem templi: quia in illa parte erat ingressus ad templum et eius atrium quod intedebat intrare ad sacrificia imolāda. m **E**t chorus sc̄ds t̄c. ipi dō d̄ reedificatiōe muri. n **I**bat ex aduerso. i. p̄ opposita pte muri circūeundo q̄usq; veniret obuiā alijs ī ingressu tēpli. * **E**t media

f **E**t ierunt ad dex. t̄c. Sequit̄ postea: m **E**t chorus sc̄ds gr̄as referetū t̄c. Per h̄ significat q̄ deo ē laudādus ī p̄spel q̄ signat p̄ dexterā & ī adūlis q̄ p̄ sinistra **P**s. xxxij. a. Bñdicā dñm ī oī tge. s. p̄spelatis et aduersitatis.

O * **E**t unolaue.

a Et sup turrim furnoy. **Be.** Logū est de singulis portis vel turrib⁹ specialiter differere: tñ dixisse sufficiat: qz qz portas / tress & mur ciuitatis magno labore / eruna / fame / frigore & vigilis militis: repugnare indefesso hoste & insidiante p̄ficerūt: tūc repulso & p̄fuso hoste p̄ eiusdē ciuitatē portas tress & edificia deambulat̄es / in canticis / hymnis et psalteriis / cymbalis / citharē & in tubis: grārūactiōe: vna cū magistr⁹ / opis & legis dei letanī: qd etiā in spūali edificio fieri nulli dubiū est: cū instantē tpe vlti me retributiois qsi diu desiderata dedicationē ciuitatis: dei fideles p̄ opib⁹ premia p̄ se qntur etnā: qf velut neemias: esdras: ceteriqz sacerdotes & levite suos singuli oparios pdncētes: cūcti fideliuz pploz m̄grī qz dñi acquisierūt: ad mea patrie celestis ducūt: tunc inter alia etiā sup tress furnoy: in cui p̄dem struatura desudabant / neemias cum choro laudatiū incedit: cū magistri fūtatis de sublimib⁹ eoz qz docuere p̄m̄s letat. Si em panes furnacei qui in abdito coquūt: internā mētis fideliū deuotionez charitar⁹ igne p̄firmata significat. Unde & in sacrificiū dñi iubent offerri: qd p̄ furnos in qb⁹ iudē panes coquūt nisi illoz corda que flāma intimi amor⁹ semper ardēt: & virtutū facta velvba solent p̄creare / figurant. De qbus bene dicitur: Deus cur⁹ est ignis in sion & caminus eius in hierusalez. Ipi qz de se dicunt: Hōne cor nostrū ardēt erat in no. &c. Reproboz p̄ corda igne sceler⁹ ardent. vñ: Om̄es adulterates qsl clibanus corda eoz. Structores & sancte ciuitatē iter alia tress furnorū edificat: cū doctores auditoz suoz corda in fide & ope instruūt: vt accendant ad maiora dona sp̄s p̄cipiēda: & nouas quotidie virtutū dapes in gaudiū pplo dei p̄ferendas. Gaudētes p̄o & laudē dñi canētes super tress furnoy in die dedicatiōis hierusalē incedūt: cū in tpe future retributiois de illoz quos docuere glāa congaudēt. Furni & sunt corda electoz i qbus charitas dei diffundit per spiritū sanctū qui datus est illis. Tress autē furnoy sublimitas & custodia qua eadē corda ne a malignis spirītib⁹ possint le-

Ds. 83.b d: ne flāma virtutū elatiōis vento flecti valeat vel turbari: circūspecta sg est necesse cautela & sollicitudine muniri. **b** Ste terūtqz duo. **Beda.** Perambulatis mensibus & portis ciuitatis in carmine leticie & organis musicoz: redēt ad templū dñi ut ibi quoqz st̄ates laudē dñi cōsonatibus tubis referat: & oblat̄is victimis vota dedicatiōis impleat. Nam autē future vltē partia dom⁹ dñi sicut & ciuitas dñi significat: sicut & p̄sens ecclesia dom⁹ dei appellat̄ & ciuitas: s̄z distat: qz edificia ciuitatis in carminibus gratiaz & organis ascendit̄se laudat̄es: in domo autē dei st̄ates laudasse & clare cecinisse phibent. Ascēdūt em electi mentia ciuitatē que fecerūt: cū gaudio supne patrie: que bñ ope rādo meruerat: introēt. Fecerūt dispertitā portaz gradiuoz et edificiorū celitudinē: cū introētēs in domū patris multaz ibi mansionū distantia p̄ diversis meritis cōtemplant̄. In hac vita ascendūt in ciuitate dñi iusti cū hymnis dedicatiōis: quando in memorā future remuneratiōis toto corde inhālates in bonis opib⁹ quotidiē p̄ficiat: p̄ illud: Ascēsōes in corde suo dispossuit in. vo. la. &c. Et: Beati īmaculati in via &c. Sic em accepta cordis & opis innocentia tenet: vt sg ad altiora crescere p̄tēdat. Stat autē in domo dñi cū laudib⁹ qz in ipso opez p̄fecti inde fessi p̄suerat: iuxta illud helie: Aliuit dñs in cuius p̄specu sto. i. in cuius implenda voluntate infatigabili mente p̄maneo. **c** Et clare cecinerūt. Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiā laudis. Gloria mea dñs reddaz in atrij domus dñi in p̄spe. o. p. el⁹ in. m. tui hierusalē. Doc fit cū in celesti patria oīm sanctoz multitudine cōgregata eas p̄ qbus in p̄senti gemim⁹: quasqz gratiarāctio q̄tidianio desiderio sitimus: laudes offerimus. **d** Deus em le. **Beda.** Nec ad dedicationē sancte ciuitatis hierusalē: s. celestis p̄tinēt in qua de⁹ est rex qz sua p̄senzia ciues

tia ciues letificat: leticia magna gerit. vñ: Euangelico vobis gaudiū magnū qd erit om̄i pplo: ad distinctionē. s. h̄uani gaudiū: qd p̄ū gaudiū & trāitorū: & ideo culpendendū. Potest hec dedicatio in hac vita in qbusdā electis cepta intelligi: qui purificato cordis oculo futura ecclie gaudia p̄t̄m cōteplanū: sicut esaias: ezechiel: daniel & aliū prophete & apli qz glorificatū in monte dominū viderūt: qz quo altius superne ciuitatē edita ingrediebant̄: eo clar⁹ laudes dñi canere: & victimas bonoz operū maria īmolare curabāt. **e** Sz & vxores. Quia tpe resurrectiois nō solū qz p̄dicādo vel fortiter opando ecclēsia edificauerūt: fructū laboris perceptiūt: sed etiā infirmiores eiusdem st̄ del p̄sortes / eadē vite p̄ceptiōe letant. Bñdixit em dñs pusillis cū maiorib⁹. **f** Recensuerunt qz. **Bed.** Sudentibus cōctis de edificationē & dedicatiōe iūtatis: instantē p̄curat̄ est: vt cultus in ea religiōis qui in ceremoniis maxime p̄ doctrinā & officia sacerdotū / leuitarū / cantoz / ianitorū: qz erat exequēdus seruaret̄ & cresceret. Ideo statuti sūt viri strenui qui collatā a populo pecunia diligēter in erariū christē colligeret & custodirent in vsum ministeriorū tēpli & altaris. Primitias qz frugū & decimas & vinuz ad libamina que ad tēpluz deserebant̄ sedula cura cōseruarent: vt sc̄ abundantē copia eroū que essent dñō offerēda: vel ex qbus ministri dñi viuerent: ipli libētius in hierusalē manerēt a qbus populus doceret & sacrificaret. Dñs quoqz statuit eos qui euangeliū annūclat̄ / euā gelio viuere. Ne autē sacerdotib⁹ & ministris qui gradus sui s̄ptus delectat̄ a populo sumere: sed nihil pro ei⁹ salutē laborare: nec aliquid sacri ducat̄ recte viuendo p̄bere: nō de suauitate regni celestis quipplā dulce p̄dicādo canere: nec ianuas supne ciuitatis aperi.

Nico. de lyra

* a Et media pars pplo sup myz. qz medietas p̄ncipū fuit ibi: qui p̄erat pplo: & etiā vna ps pplo erat cuz eis: & alia ps gradiebat sup terrā mō supradictō. **b** Et super turrim sic vocatā: qz ppe erant furni. **c** Et vlcqz ad myz latissimū: qz ibi machine ab extra possent facili⁹ p̄ctere: & iō ibi fuit fact⁹ murus sp̄issior. **d** Et sup portam ephraim. Ista est vna de sex porti supra noiatis ca. iij. & vcas sic: qz habebat aspectū ad sortē ephraim. Ille em sex pos te vel saltē p̄les eaz plurib⁹ noib⁹ noiānt: vt ibidē dictū fuit. **e** Et vlcqz ad porz. gre. supple venerūt. illa em erat ppe tēplu sic noiata: qz aialia īmolāda in tēplo p̄ illā adducebat. **f** Et stete i porz. cu. qz erat iux atriu tēpli. **g** Steteft qz &c. b ñr p̄t̄ īmolatio sacrificiū qz erat p̄sumatio dedicatiōis: i qz qdē īmolatiōe aliq de sacerdotib⁹ & leuit̄ cōtabat̄: qz notat̄ cū dī: **h** Steterūtqz duo chorū laudantū i domo dei &c. **i** Et sacerdotes eliachim &c. Iste est qz supra noiatus est ioachim: & aliū int̄ēdebāt īmolatiōi. vñ subditur: **j** Et īmolauerūt in die &c. De⁹ em letificauerat eos leticia magna: eo qz murus esset edificatus & dedicat̄ ad securitatem populi & restitutionē cultus divini. **k** Recēsuerūt quoqz. Hic ponūtur sequētia ad dedicationē videlicet ordē nationis de victu sacerdotū & leuitarū q̄tū ad ei⁹ collectionez et p̄seruationē: vt possent itēdere diuino cultui: & de his qz ēnt̄ do offerēda: & h̄ qd dī: Recēsuerūt qz i die il. &c. cōplerā

* l Et immolauerūt i die illa victimas. Per hāc oblationē significat oblatio eucharistie que dicit̄ victimē in plurali: quia figurata fuit per om̄es victimas veteris testamēti: sicut vnu p̄fectū p̄ multa imperfecta. De hac oblationē dī: **m** xlii. c. Immola deo sacrificiū laudis. Dicit̄ em eucharistia sacrificiū laudis: eo qz offerit cū laudib⁹ diuina.

resq; querere agendo obcludere. pbank: qz opib: nō ppis laudando deū letat sed affligit. Notandum sane qz iudas qz in edificatiōe ciuitatis desperans loquebat: **H**abiliata est fortitudo portatis: et hum^o nimia ē t̄c. iam nūc fortitudinē mētis edificandū murū qui ceciderat: et ad superandas hostiū insidias que imminebant. **D**erito qz letat in sacerdotibus et leuitis: canto:lb: et lanitorib: qz labore et exhortatione tāte afflictōis periculū euasit: et tāte p̄spexitatis gloria inuenit. **E**t tu ergo si humo vittorū coetus grauari: ne in eo ciuitatē diuīe habitationis dīgnā edificare valeas: si te ab expurgandis vittorū ruderibus: ab edificandis virtutū menib: hostē malignū retrahere p̄spexit: audi cōsolationē et p̄silia sacerdotū: et lectionē diuinaz scripturaz sic enī habitaculū pectoris tui (erpuliss dīmonū isidūs) deus vitorū qz ciuitatē suā sanctificatur et māsiōne apud te facturū ingredit. **H**ac dī causa populos sacerdotes et leuitas et cetero 3 sanctorū ministros in hierusalē habitare voluit ut letareb in bonis eoz opib: qz instātia ppis correcto et ciuitas extorta et cū magna laude et leticia erat dedicata. **La. XIII**

In die aut illo lectu est t̄c. **N**i qz de incestu nati sunt hereticos exprimū: quoz auctores cū doctrinā patrū de qz eruditū sunt male intelligēdo corrūpūt: quasi filie loth semine paterno furtim et in tenebris et nō legitim vītē. **I**ōz eoz ples. i. sectatores nunqz in ecclia dei partē habere possunt. Si qui enim corrigunt īā nō sunt filii taliū mātrū. Occurrerūt autē filii isrl̄ egredietib: de egypto cū pane et aqua. **S**ic bñ et in catholica pace viuentes solatiū vbi dei p̄serunt eis qz nuper a seruitio peccatorū p̄ aquam baptismi et fluctus maris eruti: anhelant ad libertatez parie celestē. Quod fecit berzellai galaadites qz fugienti dauid et exercitū eius a facie absalon cū alimeatis occurrit: qz eos refocillando aduersus nouā tyrāndē redderet fortiores. Illos significās qz dispersam ab hereticis ecclesiā subsidiūs verbi celestis cōfōrmat: et ad debellādā eoz insaniā animat. Sed dum heretici neophyti suis prauitatibus et ostēsis alioz exēplis vel verbis malignis pdere nitunt qz de incestu nati: populū isrl̄ egressuz de egypto armis suis: et balaam qz interpretat vanitas ppis: cōsilijs et maledictis impugnat nephandis: sed de maledictionez balaam in būdictionē ppis sui cōvertit: et eum ab armis inimicorū muniuit. **B** **F**actū est aut t̄c. Quia necesse ē nos auditū veritatis intēdere vbi cū ab uno quolibet vītio lectiōe diuina p̄hibemur: cōtinuo etiā qzqd vītij sordidatēs ī nob dep̄hendim: ab actiōe nostra et conscientia repellamus. **G** In omnib:

Nico.de lyra

* dedicatiōe. a **T**hiros. fideles. b **S**up gazophylacia. i. repositoria. c **A**d libamia. qz erāt de liqdīs deo offerēda: vt vīno et oleo. d **E**t ad p̄mitias. qz sacerdotibus debebant. e **E**t ad decias. qz leuitis solueban. **F** **I**ntroferret. i. in domū dñi. g **S**acerdotes et leuitas. vt ibi possent manere et viuere. h **Q**uia letifiscat ē iū. in la. et leuitis. eo qz bñ diligēter officia sua fererāt. i **E**t obfuationē expiatiōis. emūdādo seipsoz populum portas et murū: vt ptz ex supra dictis. Letera patet vīg ibi: k **E**t scificabāt leuitas. l. populares leuitis decimas soluedo. l **E**t leuite scificabāt filios aarō. de decimis

de decimis sibi datis decimas eis soluendo. qz enim soluit decimas alteri: in hoc signat se im̄fectū: retines sibi nouē ptes: et dando decimā alteri que signat pfectiōe eo qz denari⁹ est numerus pfectus: ppter qz et numeri sequentes sunt replicatiōes denarij et ei⁹ partiū: sicut. x. sūt. x. et vñt. x. x. sūt. x. et sic cōsequenter ut habet. l. phisicoz. et ppe hoc apls ad Hebrewos ostendit melchis dech fuisse maiorem ipso abraā qz decimas dedit Melchis dech Gen. xliiij.

In die aut illo lectu est t̄c. **N**eemie **XIII** est scđa p̄s p̄ncipalis huius libri in qua agit de scđo aduentu nēmle in hierusalē: qz completo ducatu suo. xij. anno in quibus intendit māratiōnē ciuitatis et edificatiōi: et restitutiōni diuini cultus: et alioz que erāt ad boñ populi sui rediūt ad regē artaxerxes. xxv. anno regni ei⁹: a quo missus fuerat primo in hierusalē anno. xi. regni sui: vt habetur. S. ca. vi. quia rex sibi cōstituerat tempus redeudi: vt ibidem habet: sed postea circa finē vite sue regavit regem ut rediret hierusalē ad corrigendū aliqua mala qui pullulauerat in absentia sua et vt ibi cum suis patribus sepeliret. Pullulauerant autēz in sua absentia quattuor mala specialiter: primuz est admisiō illicti. scđm destruētio culcus diuini quod ponitur ibi: Et intellexi maluz. tertium violatio sabba/

Quattuor
mala pullu/
larūt in ab/
sentia nē/
mie

ti: ibi: In diebus illis vīdi t̄c. quartum commixtio seminis extranei ibi: Sed et in diebus illis. primum malum fuit eo qz eliasib summus sacerdos permisit vasa tobie amanitis in quibus erat thesaurus suus reponi in gazophylacio domus dei: quod erat deputatū rebus sacris: et hoc malum fecit eo qz erat affinitate coniunctus tobie per nepotē suū: et ideo in principio huius capituli fit mentio de communione talis matrimoniū qz sic illicta cum dicitur: In die aut illo lectum est. hoc non resertur ad tempus immediate sequens: sed ad precedētia: quia tam ista separatio erat facta. vt habetur. S. ca. x. n. **E**t inuenitum est scriptum. scđ Deutero. xxiij. qz nō debeat introire āmonites et moabites in eccliam dei: quod triplicē sit ibi exposituz: vno modo qz āmonites et moabites non possent ingredi atrium vbi adorabāt homines mūdi. Olio mō vt qzū essent conuersi ad iudaismum. non tamē possent p̄moueri ad dignitatis qui relipicūt regimen populi: vt qz essent decani: cōtūriones et huiusmodi. Tertio modo qz iudei cum istis populis nō possent contrahere matrimonias: vt ibidem diffus⁹ fuit declaratū. et isto tertio mō hic accipit. Ideo subditur:

O **F**actum est autēz cum audissent legem separauerunt cōmīne alienigenam ab israel. quod fuit factū antē: vt dictum est: sed hic repetitur ppter casum qui subditur:

Aboraliter. m **I**n die aut illo lectu ē in volumine moyli: audiēte po. et iūetū ē scriptu ī eo qz nō debeat introire āmonites et moabites ī eccliaz dī t̄c. Per istos significant heretici et scismatici qui repelliendi ab ecclia dei. **T**eo qz non occurserūt filii israel cū pane et aqua. tales enī nō occurserūt pplo dei cū spūalibus alimentis noīe panis et aque significat: eo qz in sacra scriptura noīe panis et aque om̄is cibus et pot⁹ significatur. **U**n. iiiij. Regū. vi. c. dicit: Ap̄pone ele panem et aquam. Sequitur ibidez: Et apposita ē eis magna ciborum p̄paratio. **T** Et cōdixerūt aduer. cos balaam ad maledicēdū. p̄ balaam qui turbās gentē interp̄tatur: princeps hereticus vel scismaticus significat. quem cōcitant scismatici vel heretici ad turbādū populum dei: sic ptz de Julianō apostata et Theoderico rege heretico.

O ii * **F**ecit ergo

Doraliter

E a **Q** In oib^a aut^c t^c. **P**e. **H**ec sententia q se dicit neemias in hierusalē nō fuisse: nō ad ea q supra hucus narrauerat: s^t t^m

ad p^sentē locū p^tinere videt. Supiora em cu^t ciuitas edificata est gesta v^ldicta vident: q^t neemias adhuc hierosolymis morabat: q^tbus strenue cōplet^r redit ad regē: q absentē fecit ibi eli asib grāde gaçophilaciū in q reponerē

tur ea q vel in ministeriū dom^d dñi: v^l i

v^lus ministero^r necessaria erāt: q etiā q^t dā illid in gaçophilacio t̄ domo dñi

ponere nō timuit: q reuersus neemias mox extirpauit. b **E**t proieci ya.

Qui supradict^r est fuus amonites ini-

nicus pp^l dei. vñ male egit eliasib qui

hunc tāct^r pp^l sibi i vestibulo dom^d

dñi thesaurū fecit: iect^r vasa dom^d dei

t ceteris que poscebat v^lus ministeriū.

2. Cor. 6. d Que em p^rincipatio iusticie cū iniqtate: q^t sensus tēpli del cū idolis? Que co-
municatio hereticis t schismaticis cū or-
thodoxis t pacific filiis dei? **E**t proie-
cti. **P**e. Tu qz q^tqd inter fideles iſide
litatis t imūdicie repereris otinuo p^{ij}
ce foris: vt mūdatis cordib^r credētiuz q^t
sunt gazophilacia dñi cū v^lutū fuerint
plena d^luitis vasa dñi inferant. l. ipsa
corda q pauloante vasa erroris fuerant
p culpā: p correctionē vasa dñi fiat: t ibi
sacrificiū sit bone opatiōis: t thus bone
orōnis vbi p^us erat spēlūca latronum.
Illi qz vasa tobie amonitis de gaçophi-
lacio tēpli eūcīt: vasa dom^d dei t thus
reponit: q excōicatis heretic vel falsis
catholic ab ecclia expulsis i eoz grad^r
xpo famulatueros surrogat: q fidelib^r ei
actib^r t orōnib^r deseruiat. Cōpandū sa-
ne b factū neemle est celo xpi q inueni-
ens in tēplo dei vēdētes t emētes fecit
flagellū de resticulis t cūctos foras p/
lecit. Sicut em neemias in ceteris: ita et
i hoc ei^r psonā p^sentauit. c **I**n die
bus illis. Sex dieb^r opari p legē q ne-
cessaria sūt: i septima subemur qescere:
q oēs electi in b seculo qd sex etatibus

Mat. 21. b agit debent

Aico. de lyra

Fox a **E**t sup hoc erat eli. sa. s. cul-
pabilis. iō subdit: b **E**t prim^r to-
bie. i. amic p^r matrimoniu^r nepotis sui
q erat gener sanaballath: vt habet isra-
eo. ca. t sic p^rsequens erat amic tobie
cui sanaballath erat magna familiarita-
te p^rfictus: vt dictū ē supra. liij. ca. ad qd
secutā est malū qd subdit: c **F**ecit
g^lsibi gazophi. gran. s. in domo dei

D **E**t ibi erāt aſi eū re. t. i. illa q
erāt p^recrata ad oluinū cultū q fuerunt
inde amota: vt ibi vasa tobie ponerēt.
cul^r causa subdit: e **I**n oib^a autē
his t. vbi est neemie: q si suffisset p^r
sens hoc nō pmisisset. ppter qd sequit:

f **E**t proiecit vasa t. de gaçophi-

lacio. vbi reponebat deo sacrata.

g **D**recepit qz t emū. gaçophi. qd

erat ptaminatū ex repositōe vasor ho-

minis gentilis t aduersariū indeo^r: vt

ptz ex supradictis. h **E**t retulit ibi

vasa do. dei. q inde fuerit ablata: i q

bus reponeban^r deo sacrata. i **E**t cognoui.

Hic p^rsequē-

ter describit correctio secūdi mali: videlicet destrictio cult^r diui-

ni: eo q ministris tēpli nō dabant necessaria s^t subtrahebat: et

b est qd dr: **E**t cognoui qm p^ltes leuitaz sibi debite pro ministe-

rio tēpli. k **N**ō suffissent eis date. q^t eliasib sumus sacer-

dos ptim mor^r ex tobie gētilis monitiōe: ptim ppter cupidita-

tē talia sibi retinebat. l **E**t su. vnuſ qz. q̄res sibi vltū extra

hierusalē. m **E**t egi causam ad. ma. i. sumū sacerdotez t

alios p^rincipales sibi assistētes. n **E**t dixi. q̄re dereliqm^r

do. dei. associavit se illis in crimine: q̄uis esset innocēs vt me-

lius incli-

li^r inclinarer eos ad correctionē.

o **E**t cōgregauit eos. s. lenitas t ministrōs q recesserāt. p **E**t feci stare in stati-
onib^r suis. i. in officijs tēpli. q **E**t ois iuda ap. deci-
ad sus^restationē eoz. r **E**t osti. sup hor se. t. i. boies si-
deles ad custodēdū talia: t ad ministrādū ministris templi.

s **A**demēto mei de^r me^r p. b.
hoc dixit neemias: qz talia faciebat nō
pter fauore hūanū: s^t ppter honorez
diuinū. t **I**n dieb^a illis. Dic pse
quēter ponit correctio tertii mali vide
licet violatiōis sabbati: in q iudei facie-
bāt ope seruilla. qd nota cum dicitur:
v **V**idi in iuda calcātes torcu-
laria in sabb^a. t. qz cū gētilibus
faciebant tractus emptionis t vendi-
tionis: quod notatur cum dicitur:

* **E**t tēpli q
grāde t. Ad intellectū sequētiū scien-
dū q neemias murata ciuitate hierula-
lē t dedicata: redit ad regē periarū: si-
cut pmiserat: sed circa fine diez suo^r re-
dit in hierusalē de licētia regi vt scire
statū ciuitat^r: t vt sepeliret cu^t patrib^r
suis: t inuenit quedā mala in absentia
sua facta. iō subdit: e **I**n oib^a aut
his nō fui i hierusalē t. s^t in suo
reditu corerit illa. Per b aut significatur
q absentia boni p^rincipis de tra sua
t boni plati de sua ecclia freqnter sunt
occasiōes maloz in illis pullulantū: si-
cut p^resentia gubernatoris est causa salu-
tis nauis t ei^r absentia p^ricitatiōis: vt
dicit. u. phisicoz. Per b at q neemias
redies i hierusalē mala q pullulauerat
diligēter corerit: ostēdit q p^rinceps bo-
nus redies in terrā suā: t boni plati ad
suā eccliam debet esse diligētes de ma-
loz extirpatōe q pullulauerat absentie
sue tpe. Primū autē mala qd absente ne-
emias pullulauit fuit d admissoe illiciti.
Nā eliasib p^ropus domus dñi in gaçophi-
lacio qd erat factū ad res sacras po-
nendū. qz p^rte amouit eliasib: t vasa
tobie gētilis t iudeoz p^rsecutor^r: vt ptz
ex supradictis: ibidez cōsernāda recepit:

qd fieri nō debebat. Agit p istuz eliasib
significat mal^r plati q insufficiētē t in-
dignos. pmouet in ecclia t dignos idē
repellit. f **E**t pieci vasa tobie fo-
ras de ga. t. vba fuit neemie p quez
significat platis supior bonus: q debet
esse sollicit^r de corrīgēdis defectib^r ali-
orū t de eoz ecclēsias in statū debitū re-
formādis. i **E**t cognoui quoniā
ptes leuitaz t. Dic ponit secundū
malū qd cōtingit t magistr^r tēpli: q
nō dederūt leuitis p^rea bonorū eis de-
bitas vñ debetāt viuere: ppter qd cō-
pullsi fuerūt de tēplo recedere ad alia lo-
ca vbi sibi poterant cōmodū repre: t g
b diuin^r cult^r fuit mltū diminut^r. Per
istos autē magistrat^r tēpli signant mali
plati q bona ecclie debita paupib^r cler-
cis t paupib^r alijs psumūt in pōpis t i
carnalib^r amic^r: t illud q neemias. i. pla-
tū supiorē debet corrīgi: t in statū debi-
tū reformari. m **E**t egi causaz ad

uersus magistrat^r. Hic pōlē remediū p neemias q fecit ap-
portare decimas ad locū debitiū in hierusalē: t p^rstituit boies
fideles q distribuerēt leuit^r fideliter suas p^ltes: t siē reforma-
tus fuit cult^r diuin^r.

t **I**n dieb^a il. vidi in iu. cal. to-
cularia in sabbato t. Hic ponit tertii malū qd p^rigit in
absentia neemias. s. de sabbati violatiōe. nā in illo iudei facie-
bāt ope seruilla. tyri etiā q gētilis erāt iserebat p^lices t aliave-

nalia q vēdebāt iudeis: s^t neemias apposuit remediu^r p b q
fec claudi portas hierusalē: p^rincipes q nō agītēt vloz post fab-
batū. **M**oraliter hierusalē est fidelis anīa: vt freqnter di-

* cu^t ē supa

A. Tropo. agit debet p. eterna rege laborare. In die aut futura q̄si septi-
ma: requie a dño sperare. **T**ropologice at. i. moralit agit
sabbatū dñi sacratū: cū ab hui mudi curis ad tps segati ora-
tionib vācāt: et celestī rez p̄cplatiōi purificatā mentē suspe-
dūt. **N**ā cū ea q̄ carnis cura flagitat iure gerim: q̄si ī se die

agis debet p. eterna rege laborare. In die aut futura q̄si septi-
ma: requie a dño sperare. **T**ropologice at. i. moralit agit
sabbatū dñi sacratū: cū ab hui mudi curis ad tps segati ora-
tionib vācāt: et celestī rez p̄cplatiōi purificatā mentē suspe-
dūt. **N**ā cū ea q̄ carnis cura flagitat iure gerim: q̄si ī se die
bus q̄ necessaria sūt laboram. **Q**uia ḡ illa q̄b p̄pē h̄ seculū indigēt occupa-
mūr. sabbatū dñi orationū et deuoti-
onis nre in q̄ vacam a tpalib vt eēni-
tatis gaudia dñluti gustem: recte diei
septiō assignat: q̄ future vite quietē et
beate laudis imitac. **S**z die sabbati a/
lieni genē querit p̄phanare: cū terrene
cogitationes nos in tpe oratiōis impor-
tūne cōturbāt: et memoria vel delecta-
tiōe tēporaliū rez ab intimo amore re-
trahit. **I**mponit astnis vīnū vuas et
ficus et omne onus: et inferunt in hierusa-
lē cū oblectamēt carnalib stultos ani-
mi mol' onerātēs: quietē cordis deo di-
catā violare conant: sz his improbarū
cogitationū tumultib: ne sabbatū nr̄m
inquietet p̄tradic̄t nemias: cū districta
sollertia iuuātē dñi: inutiles de corde
nō et ineptas fantasias tpe orationis
excludim. **C**ōtestat enī eos ut in die q̄
vendere liceat hm̄i cōmertia vēdant:
cū hñc suis cogitationib deuota dō aīa
modū iponit vt in tpe oratiōis a transeū
tiū rerū curis abstineat: nec tm̄ alijs tē-
poralib vbi oportunitas dictauerit ab
his que ad victū et vestītū p̄tinent pro-
sus intuitū auertant: sed cōgruo mode-
ramine dispellet. **a** **I**nferentes
piscēs. **P**iscis bon' p̄ pia fides: quaz
qui a dño petit serpētē infidelitatis nō
accipit. **P**iscis aut malus infirma cogi-
tatio: q̄ se curis hui mudi ultra modū
immergit: quā nobis tyri. i. coangusta-
ti querunt in sabbato vēdere: cū immuni-
di sp̄s quietē nre cogitationis importu-
ne p̄fundis seclū curis obruere tēptat:
sed p̄ tali mercatu neemias optimates
obiurgat iuda et castigat: dñ diuina in-
spiratio eos qui p̄fessiōl pietatis serui-
re conant: ab hm̄i cogitationib pur-
gat. **b** **F**actū est aut. Consciētia
nostra si vitū purgata deo habitato-
re gaudet vocari p̄t hierusalē: cui p̄t
te fūt corporei sensus p̄ quoque foris
agunt ad noticiam nostre mentis: qua-
si intrando p̄tingunt: q̄s in die sabbati
claudere iubemur: vt cū deo vacare in
psalmis et oratiōib q̄rim quicq̄d exte-
ri agit ab animo p̄pulsemus: solūs
iudicē in occulto libera mente p̄cemur
et laudem: et q̄z nemo repēte fit summ°
sed lōgo cōversatiōis sancte p̄fectu de-
bet quis ad hāc p̄fectionē et pacē men-
tis grā duce p̄uenire. Ideo merito seq-
tur: **c** **D**ixi q̄z leuit: vt mundā-
ren. **M**undari eos a q̄tidiano op̄is
exercitio necesse est: qui portas sensuū
ab incursu turbulētē cogitationis custo-
dire cupiūt. **Q**ui cupit diez sabbati
sanctificare. i. otū oratiōis psalmodie:
lectionis sancte et lachrymaz si bi vtile
facere: necesse ē vt mundet ei consciē-
tiā multa sollertia et intentionez bone
actionis consummare valeat. **D**icit etiā
allegorico sensu de doctoribus fideliū recte p̄t accipi. **Q**ui
cung enī portas ecclie fidem. s. et opa auditoy p̄ q̄ sola in ec-
clesia intrat: a cōtagio heretico et vitorib pulsantiū gestiunt
obseruare: oportet vt pri⁹ mentē suā et act⁹ purificent ab omni
erro labē. **d** **S**z et in diebus illis. In ecclie v̄ores
alienigenas ducit qui delectationib scelerum q̄ p̄prie sunt
gentiliū p̄scientiā pollūt: et filij q̄ ex his nati sunt nesciūt loq-
uādaice: cū opa que ex mēte vitiata p̄deunt: nihil in se p̄ie pro-
fessionis

sessionis ostendat: sed gentile potius stulticiā q̄ ecclesiastica ca-
stitate sonat. **A**çotus enī q̄ hebraice d̄r esdod ignis verboz vel
vberū. Ideoq̄ tropologice açotice loquunt̄ filij v̄poz alienige-
naz: cū opa p̄ lasciuia p̄creata vltionē eterne cōbustionis expe-
ctant. vnde merito talū genitores a neemia nō solū obiurgati
et maledicti sed et quida sunt celi: q̄ ne
cessē est errātes a doctoribus veritatis
aciūs coerceri: vt ab vberē ignis vltō
ris ad vberē divine laudationis trans-
ferant. Heretici q̄z cū gētilis p̄phie dia-
lectice et rhetorice studiis ampliō q̄ ec-
clesiastice simplicitatē operā impendūt:
nihil m̄z si auditores eoꝝ iuxta linguā
ppli et ppli loquunt̄: scripturas qđē sc̄as
ore volūtēs: h̄ gētili sensu iterpātes.
G Igit̄ mun-

Nico. De lyra

* a **E**t tyri. q̄ erāt gentiles. Ha-
bitauerūt in ea: inferentes pilces
etc. b **E**t obiurgauī optimates
iuda. q̄ populū regebat: eo q̄ talia per-
mittebāt. c **N**unq̄ nō hec fecerūt
patres nři. q. d. sic: et ppter h̄ fuerūt
in captiuitatem ducti: et ciuitas ista de-
structa est: ppter hoc neemias apposu-
it remediū. ideo sequit: d **F**actum
est aut cum quieuisser̄ p̄tē. in
hebreo habet: Et factū est cū inumbraſ
sent p̄tē. i. q̄ dies adueſperaſcebat: et
tunc incipit sabbatum: et in idēz redūt:
quia tunc p̄tē debent quiescere ab in-
gressu mercantium. Ideo sequitur:
e **D**ixi. s. claudite ianuas. Ita q̄ mer-
tores non possint intrare ciuitatem ad
exercendum tales mercationem in die
sabbati. tamen non fuerūt omnino cor-
recti per hoc. Ideo sequit: f **E**t mā-
scrunt negotiatores et venden-
tes etc. ad q̄s exhibant iudei emētes ab
eis. g **E**t contestatus suz eos. D
eis comminādo. Ideo sequitur:
b **S**i secundo hoc feceritis ma-
num mittam in vos. ad incarcera-
dum et flagellandum. Letera patent.
i **S**ed et in dieb illis. Hic ponit
correctio quarti mali quod erat commi-
tio seminis extranei: contra preceptū
legis. Deutero. vii. et hoc est quod dicit
tur: k **E**vidi iudeos ducentes
v̄ores azotidas. iste erant de filia-
bus philistinorum. l **E**t filij eorū
ex media parte loquebant̄ azotis
ce. sic matres eos docebant. m **E**t
nesciebant loqui iudaice. nisi val-
de corrupte: quia matres plus loquun-
tur cum pueris suis q̄ patres.
n **E**t obiurgauī eos. scilicet p̄tē
eos acriter redargendo.

* Et maledicti
bati est quies anime in deo. hec autem
quies impeditur et violatur per tumul-
tum negotiorum exteriorum: querum
fantasie et imaginatiōes intrant ad ani-
mam per sensus exteriorēs qui sūt por-
te moralis hierusalē: igit̄ iste p̄tē
sunt claudende ne per eas intret aliqd
quod quietem debitā anime in deo va-
leat perturbare. i **S**ed in diebus illis
vidi iudeos ducentes v̄ores azotidas etc. **V**ic
ponit quartum malum in absentia neemie perpetratū: licet
enim ante per Esdrā mulieres alienigenae fuissent de populo
israel electe vt dictrū est supra. r. ca. Esdrē. tamen ip̄o defuncto
et absente neemia plures iudeorum redierunt ad vomitum ac-
cipientes sibi v̄ores alienigenas: sed neemias remediū achiv-
buit eos acriter obiurgando et maledicendo: et aliquos eoū
cedendo et capillos euellendo et eos per dominum adiurando
D iii * qđ a talib

B

Nota

ancifca
diem sab
Allego.

E **I**git mūdaui eos. **B**e. Agnus p omnia finis et cōdign^o edificio iancte ciuitatis et tēpli dñi: ut emūdati ciuibus alienē a deo pollutiōis ordines sacerdotū et lenitarū in ministerio suo rite custodianī: vt instituti regulariter magistri ecclie castigatū ab omni peccato populū de cetero i bono gmanere: et crescere sg exhortenī. **b** **E**t in oblatiōne lignorū. Inter cetera populus ligna offert ad ignē altaris nutriendū oga p̄tutū diuina p̄ficiatiōe digna opant. Ardēt ligna et p̄sumunt in altari holocaustorū: cū i cordib^o electorū oga iusticie flāma charitatis p̄ficiuntur. **c** **A**hemēto mei de^o i bonū. Merito talis p̄ditor: et dedicato: ciuitatis post multos deuotiois labores mēorie se creatoris et largitoris oīm honorū commendat.

Nico. de lyra

a **E**t maledixi. malū eis impēcādo nisi talia corigerent. **b** **E**t cecidi. flagellando aliq^o ppter eorum obstinationē. **c** **E**t decalcaui eos. p capillos trahēdo: vel q^o fecit radi capita eoꝝ et barbas q^o tūc tpiis magna erat p̄fusio. **d** **E**t adiurauit in deo vt non da. **r**c. id ē feci eos iurare: cui^o cā s̄bdif: **e** **N**ūquid nō in hu. **r**c. q^o erat sapientissim^o. **f** **L**erte in gētibus multis no erat rex humiliis ei. in sapientia diuinitus et gloria: vt habet. **i**. Reg. **iii**.

g **E**t dilect^o dō suo erat.

q^o pater ex hoc q^o sibi apparuit i gabaon: vt habet. **i**. Reg. **iii**.

h **E**t posuit eū de^o regē.

q^o nō debebat ei regnū rōne p̄

mogeniture: sed ex diuina ordinatione: vt habet. **j**. Paral. **xxvii**.

k **E**t ipm g duxerūt **r**c. vt

habet. **i**. Reg. **xi**. **l** **H**unq^o et nos inobedientes faci-

rc. q. d. manifestū est q^o sic: si du-

xerūt mulieres alienigenas: cū

multū deficiam^o a sapientia salo-

monis et eius pfectiōe. **m** **D**e

filius aut̄ ioaiada. q^o aut̄ fue-

rit ille fili^o ioaiade nō expm̄t hic.

n **Q**uē fugauit a me. pro-

ppter māciā suam. **o** **R**ecor-

dare dñe de^o meus ad eos.

enormiter et grauitate puniendo

ad terrorē aliorū. **p** **I**gitur

mūdaui eos ab omib^o alie-

scz mulierib^o segando. **q** **E**t

constitui ordines sacer. et le-

sicut dispositi dāuid rex. **i**. Pa-

ral. **xxvii**. et. **xxv**. **q** **E**t in ob-

latiōe lignorū. **i**. in cōpositiōe

lignorū ad nutriendū ignē iugit

in altari holocaustorū q^o debe-

bat fieri a sacerdotibus p vices

sibi succedēdo. **r** **A**hemēto

mei deus. Post omnia opa bo-

na p̄dicta fidelit et deuote se suo

creatori recomēndat. Lui est ho-

nor et glia i secula seclorū amē.

* q^o a talib^o abstinerēt. Per

iudeos dō recidivātes in cōtra-

hēdo matrimōia cū alienigenis

mulierib^o: signantē penitētes de

vitiis carnalib^o: q^o postea deo

mittēte et diabolo. pcurāte ad

vomitū reuertunt p̄stini se vi-

tios implicātēs

tūs implicātēs: et isti sūt obliugādi p asperā correptionē illoꝝ ad q^o spectat officiū: sunt etiā maledicēdi p hoc q^o mala pene supuētura eis sūt p̄dicēda si in talib^o p̄seuerāt. sunt etiā cedēdi corporaliter et affligēdi p illos ad quoꝝ spectat officiū si fuerint ostinati. **r** **A**hemēto mei de^o i bo. p̄ h̄ significat q^o bon^o platus ex debita correptiōe maloz remūerationē bo- noꝝ cōsequit supernoꝝ.

Postilla venerabilis magi- strī Nicolai de lyra sup librum Neemie q^o ē Esdrē secūd^o finit.

Tincipit postilla venerabilis magistri Nicolai de lyra super

tertiū librū Esdrē. **La. I**

E **T**fecit iōsias pascha. **L**iber

iste q^o dī Esdrē tertīo videſ ma-

gis ab allo do-

ctorē nescio quo

cōscriptus: et ex plurib^o colle-

ctus. Nam hic describunt plu-

ra que in p̄mo Esdrē valde sus-

sicienter sunt descripta. Nō est

autē verisimile q^o ip̄e tot repeti-

uerit i alio libro sine necessita-

te: immo etiam cū nulla aut par-

ua vtilitate. Nec est argumen-

tu contra hoc de libro Paral. i

quo multa scribunt que haben-

tur in libris regum. Nec simili-

ter de secūdō Dachab. in q̄ re-

petunt multa que sūt in primo

scripta. nā aliud scriptit librum

Paralipomenō: et aliud libros

regū. et idē sūt in p̄mo et secun-

do Dachab. sicut satis patuit

ibidez. et ideo liber iste dī a do-

ctorib^o apocryphus: vt patet

in p̄ma parte sume sancti Zho.

de aquino. q. x. art. vi. circa pri-

mū argumentū. ppter q^o liber

iste inter alios nō canonicos q̄

ponuntur i bīblia: minoris vide-

tur auctoritatis: et ideo ad ipsū

exponendū vltimo misi manu:

ti de illis q^o alibi scribūt et h̄ re-

petūt ūedo breuiē trāsire: et ad

lōca remittere vbi a me diffisi

exponūt. **I**git liber iste i tres p̄

tes diuidit. nā auctor p̄mo qdā

alibi sc̄pta repeatit. sc̄do q^o ppria

sūt hui^o libri ūiūgit. c. **i**. tertio

ad repetēdū sc̄pta alibi reddit. c.

v. ibi: Instātē aut̄. p̄ma adhuc i

tres. nā p̄mo repeatit qdā capti-

uitate babylōicā p̄cedētia. sc̄do

qdā ūam p̄comitātia. ibi: Qui

visq^o ad iracūdā. tertio qdā sub-

seq̄ntia ca. **i**. p̄ma adhuc i tres.

q^o p̄mo tpe iōsie delicitur pas-

chal celebratio: sc̄do iōsie mos

et tumulatio. ibi: Et post omneꝝ

actū. etio filioꝝ et successio. ibi:

Et assumētēs. p̄ma aduc i duas:

q^o p̄mo p̄t debita p̄patio. sc̄do

pasche celebrazio. ibi: Et hec

cū fierēt. Sēcētia p̄me q̄l patz

ex dīc. **ii**. Paral. **xxxv**. excepit

q̄ sequūt. **t** Hec de re. da-

sūt **r**c. istd nō refert ad domū

iōsie: vt lōra videſ p̄cēdere: s̄z in-

telligis de domo ducū regē: ūm

q^o expm̄t. **ii**. Paral. **xxxv**. Du-

ces q^o ei^o spōte q^o vourāt ob-

tulerūt tā p̄plo q̄ sacerdotib^o et

leueſ: et nō expm̄t ibi qd v̄ qn.

* cum dederūt

tūs implicātēs: et isti sūt obliugādi p asperā correptionē illoꝝ ad q^o spectat officiū: sunt etiā maledicēdi p hoc q^o mala pene supuētura eis sūt p̄dicēda si in talib^o p̄seuerāt. sunt etiā cedēdi corporaliter et affligēdi p illos ad quoꝝ spectat officiū si fuerint ostinati. **r** **A**hemēto mei de^o i bo. p̄ h̄ significat q^o bon^o platus ex debita correptiōe maloz remūerationē bo- noꝝ cōsequit supernoꝝ.

Liber Neemie q^o est Esdrē secūd^o finit.

Seq̄ntes tertium et quartū Esdrē libros vt cūq^o de canone nō sūt: expositores ordinarij intactos reliquerūt: q^o ppterēa dicūt tertīo et q̄rtus: quia apud grecos et latinos: supior lib̄er Esdrē: vt dicit Hieronym^o in plogō: diuidebat in duos libros.

Tertiū liber Esdrē incipit **Ca. I**

Et fecit iōsias pascha in h̄ierosolymis domino et immolauit phāse quarta decima luna p̄mi mēsis: statuēt sacerdotes p̄vices dierū stolis anuctos/ in tēplo dñi. Et dixit leuitis sacrī seruis israel: vt sanctificarent se domino/ in positiōe sancte arcē dñi i domo quā edificauit salomō fili^o dāuid rex. Nō erit nobis tollere sup h̄ieros eā. Et nunc deseruite dñi nō: et curaz agite gētis illius israel / ex pte ūm pagos et tribū v̄ras: ūm scripturā dāuid regi israel: et ūm magnificētā salomonis fili^o eius: omnes in tēplo/ et ūm particulā principatus paternā vestram/eorum qui stant in conspectu frat̄z filioꝝ israel: Immolate pascha/ et sacrificia parate fratrib^o vestris: et facite ūm p̄ceptū dñi quod datuz ē moysi. Et donauit iōsias in plebem quē inuenta est ouium/ agnorum et hēdorū et caprarum/triginta milia: vitulos tria milia. Hec de regalibus data:

**4 Re. 23. c
2. Ps. 35. 2**

Moraliter